

XII. Huoltotoimi

Huoltolautakunnan kertomus¹⁾ Helsingin kaupungin yhteiskunnallisen huollon hallinnosta v. 1940 oli seuraava:

I. Yleiskatsaus huolto-oloihin ja huoltolautakunnan toimintaan

A. Huolto-olot

Vuosi 1940, jolloin Suomen kansan aikakirjoihin verellä ja raudalla kirjoitettiin eräät sen historian uljaimmat ja kunniakkaimmat sivut ja joka toisaalta merkitsi raskainta koettelemusten kautta maamme tähänastisissa vaiheissa, asetti myös pääkaupungin yhteiskunnallisen huollon säännönmukaisesta jatkumisesta vastuussa olevat viranomaiset monien vaikeuksien eteen. Vuoden alkupuolelta aina kesäkuukausiin saakka oli suuri osa huoltoviraston miespuolisista viranhaltijoista jatkuvasti maanpuolustustehtäviin kutsuttuna, ja keskusvirasto eri kanslioineen työskenteli Ratakadun 8:ssa olevaan kansakouluun tilapäisesti siirrettynä virastotyöskentelylle monessa suhteessa epäkäytännöllisissä olosuhteissa. Niinikään oli köyhäinhoitoa varten asetettuja huoltokanslioita väliaikaisesti sijoitettava sodan ajaksi toisiin huoneistoihin. Kunnalliskodin säännöllinen työskentely taas oli edellisen vuoden toimintakertomuksessa mainituista syistä suuresti vaikeutunut ja häiriytynyt. Tosin on otettava huomioon, että sotakuukausien aikana varsinainen huoltolakeihin perustuva huoltotoiminta oli edellisiä vuosia melkoista vähäisempää osaksi väestön ollessa muualle evakuoituna, osaksi taas valtion välittömien huoltotoimenpiteiden (sotakuukausipalkan ja huoltorahan maksaminen y. m.) johdosta, mutta lukemattomissa tapauksissa oli huoltoviraston olosuhteiden pakosta ja nopeitten toimenpiteitten ollessa välttämättömiä puututtava sellaisiinkin huoltotehtäviin, jotka lakien ja asetusten mukaan eivät varsinaisesti sille kuuluneet. Sodan päätyttyä taas yhteiskunnallisen huollon apuun turvautuminen huomattavasti suureni lisäten viraston työtä, minkä lisäksi m. m. sotasiirtolaisten huoltoon y. m. liittyviä uusia tehtäviä joutui huoltolautakunnan alaisten viranomaisten suoritettavaksi.

Yleensä voidaan kuitenkin kertomusvuotta kokonaisuudessaan tilastomeroiden valossa pitää huoltotoimen kannalta suhteellisen edullisena. Turvautuminen köyhäinhoidon apuun kylläkin suureni jonkin verran välittömästi avustettujen henkilöiden kokonaislukumäärän noustessa 16,657:ään, mikä tietää lisäksi edelliseen vuoteen nähden 604 henkilöä

¹⁾ Eräät kertomusta seuranneet taulukkotiedot, joita ei ole tähän merkitty, on julkaistu Helsingin kaupungin tilastollisessa vuosikirjassa v:lta 1940/41

eli 3.8 %. Varsinaisten avunsaajien kohdalla lisäys oli tätä suurempi, nimittäin 6.8 %, mutta sen sijaan tilapäistä avustusta — alle 500 mk:n suurista kotiavustusta — saaneiden kohdalla oli vähennystä 4.4 % edelliseen vuoteen verraten. Välittömästi avustettujen henkilöiden vuotuista lukumäärää tarkastettaessa on muistettava, että kertomusvuotta edeltäneenä vuotena saavutettiin aallonpohja siinä köyhäinhoitorasituksen kannalta edullisessa kehityksessä, joka oli v:sta 1933 lähtien säännöllisesti ilmennyt vuodelta alenevana avunsaajien lukumääränä. Kun avunsaajien lukumäärän kehitystä osoittava käyrä alimman pisteensä saavuttuaan on v. 1940 jälleen alkanut kaartua ylöspäin, ei nousu kertomusvuoden osalta ole vielä varsin jyrkkä. Tämä kehitys selviää parhaiten seuraavista välittömästi avustettujen henkilöiden lukumäärää osoittavista vuosittaisista numeroista: v. 1933 35,282, v. 1934 28,166, v. 1935 25,639, v. 1936 23,499, v. 1937 18,872, v. 1938 16,141, v. 1939 16,053 sekä v. 1940 16,657. Prosenteissa laskien nämä avustettujen lukumäärät tekevät kaupungin kirkonkirjoihin ja siviilirekisteriin merkittyyn väestöön verraten v. 1933 13.1 %, v. 1934 10.8 %, v. 1935 9.2 %, v. 1936 8.8 %, v. 1937 6.4 %, v. 1938 5.8 %, v. 1939 5.1 % sekä v. 1940 5.2 %¹⁾, joten köyhäinhoitorasitus edelleen kertomusvuonna on ollut väkilukuun nähden suhteellisen kevyt. Mitä huoltotoimen menoihin tulee, on mainittava, että bruttomenot nousivat edellisestä vuodesta n. 4,090,000 mk:lla tehden kertomusvuonna 61,311,781:90 mk. Kun tietoja kaupungin väkiluvusta vallitsevan sotatilanteen johdosta ei ole ollut käytettävissä, ei tällä kertaa myöskään voida julkaista edellisinä vuosina tavanomaiseksi tullutta vertailua menojen suuruudesta asukasta kohden.

B. Hallinto ja organisatio

Lautakunnan kokoonpano. Huoltolautakuntaan kuului kertomusvuonna 10 jäsentä ja 10 lisäjäsentä; varajäseniä ja varalisjäseniä oli vastaavat määrät. Lautakunnan kokoonpano oli seuraava:

Jäsenet:

Insinööri F. Kreander
 Rakennusmestari G. Welroos
 Toimistopäällikkö H. Allenius
 Putkityöntekijä J. A. Kivistö
 Toimittaja H. Adler²⁾
 Toimittaja R. Paasio
 Rouva S. Saveri
 Pastori F. E. Lilja
 Pankinjohtaja V. Sipi
 Varatuomari M. Olsson

Varajäsenet:

Pastori Th. af Björkstén
 Tullipäällysmies A. Forsström
 Taloudenhoitaja K. Wilén
 Pianoteknikko J. Virtanen
 Konttoristi E. Jokinen
 Varastotyöntekijä S. Laine
 Myymälänhoitaja L. Pukander
 Opettaja A. Kallioniemi
 Johtaja A. Linko
 Merenkulkuneuvos A. Viranko

Lisäjäsenet:

Lakitieteentohtori G. Palmgren
 Rouva E. Östenson
 Ylikonemestari G. A. Lemström
 Rouva M. Paaso

Varalisjäsenet:

Kansakoulunopettaja K. Saltzman
 Aluelääkäri L. Wetterstrand
 Toimitusjohtaja L. B. Liljefors
 Malliveistäjä T. Kuukkanen

¹⁾ Ennakkotieto. — ²⁾ Toimittaja H. Adler kuoli joulukuun 4 p:nä, minkä jälkeen lautakunnan jäseneksi tuli toimittaja L. Pesonen.

Lisäjäsenet:

Liikkeenhoitaja U. Merilinna
 Rouva F. Pietikäinen
 Rouva E. Stolt
 Teologiantohtori V. Päivänsalo
 Esittelijäneuvos A. Vehilä
 Filosofianmaisteri E. Korpela

Varallisiäjäsenet:

Kivityöntekijä O. Nuutinen
 Konttoristi E. K. Kalervo
 Työnjohtaja J. V. Tuomi
 Kouluhoitajatar L. Hagan
 Filosofianmaisteri H. Kannila
 Kansakoululääkäri E. Alho

Lautakunnan puheenjohtajana toimi jäsen Kreander ja varapuheenjohtajana jäsen Paasio.

Valvontapiirit. Kaupunki oli köyhäinhoitoa varten jaettu 12 valvontapiiriin. Näiden piirien valvojina toimivat seuraavat lautakunnan jäsenet ja lisäjäsenet: piirissä I a jäsen Welroos, I b lisäjäsen Paaso, II a jäsen Olsson, II b lisäjäsen Stolt, III a jäsen Lilja, III b lisäjäsen Stolt, IV a jäsen Sipi, IV b lisäjäsen Pietikäinen, V a jäsen Saveri, V b lisäjäsen Lemström, VII a jäsen Kivistö, VII b lisäjäsen Östenson.

Valvontapiirien alueet olivat seuraavat:

I a piiri käsitti: III, V, VI ja VII kaupunginosista sen alueen, jonka rajoina olivat Hietalahti, Punavuorenkatu, Kivenhakkaajankatu, Iso Roobertinkatu, Erottajankatu, Heikinkatu, Pohj. Esplanaadikatu, Eteläsatama, Vuorimiehenkatu, Kasarmikatu, Tarkk'ampujankatu, Pursimiehenkatu, Telakkakatu, Munkkisaarenkatu ja Hietalahti.

I b piiri: VI, VII ja IX kaupunginosista sen alueen, jonka rajoina olivat Hietalahti, Munkkisaarenkatu, Telakkakatu, Pursimiehenkatu, Tarkk'ampujankatu, Kasarmikatu, Vuorimiehenkatu, Eteläsatama, Merisatama ja Hietalahti, sekä Eteläsataman suulla olevat saaret ynnä Suomenlinnan.

II a piiri: X ja XI kaupunginosista sen alueen, jonka rajoina olivat Helsinginkatu, Vallininkatu, Vallininkuja, Castréninkatu, Neljäs linja, Suonionkatu, Kolmas linja, Näkinkuja, Siltavuorensatama, Hakaniementori, Eläintarhanlahti ja Töölönlahti.

II b piiri: I, II, ja VIII kaupunginosat kokonaisuudessaan sekä X kaupunginosasta sen alueen, jonka rajoina olivat Eläintarhanlahti, Hakaniementori, Siltavuorensatama ja Kaisaniemenlahti, ynnä Korkeasaaren, Palosaaren, Hylkysaaren ja Tervasaaren.

III a piiri: Käpylän, Vanhankaupungin, Arabian ja Toukolan kaupunginosat kokonaan sekä Vallilan kaupunginosasta sen alueen, jonka rajoina olivat rautatie, Kumpulantie, Mäkelänkatu, Hattulantie, Kangasalantie, Sturenkatu, Hämeentie, Oihonnankatu ja Vanhankaupunginselkä.

III b piiri: Vallilan ja Hermannin kaupunginosista sen alueen, jonka rajoina olivat Kumpulantie, Mäkelänkatu, Hattulantie, Kangasalantie, Sturenkatu, Hämeentie, Oihonnankatu, Vanhankaupunginselkä, Saarenkatu, Hämeentie ja Teollisuuskatu.

IV a piiri: asuma-alueet Reijola, Uusipelto, Ruskeasuo ja Tiikka sekä XIII, XIV, XV ja XX kaupunginosat kokonaisuudessaan.

IV b piiri: IV kaupunginosan kokonaisuudessaan ja V kaupunginosasta sen alueen, jonka rajoina olivat Hietalahti, Hietalahdenranta, Bulevardi, Erottajankatu, Iso Roobertinkatu, Kivenhakkaajankatu, Punavuorenkatu ja Hietalahti.

V a piiri: Pasilan sekä XI ja XII kaupunginosista sen alueen, jonka rajoina olivat Teollisuuskatu, Sturenkatu, Kirstinkatu, Castréninkatu,

Länt. Papinkatu, Neljäs linja, Castréninkatu, Vallininkuja, Vallininkatu, Helsinginkatu ja rautatie.

V b piiri: XI ja XII kaupunginosista sen alueen, jonka rajoina olivat Teollisuuskatu, Harjukatu, Harjutorinkatu, Franzéninkatu, Castréninkatu, Kirstinkatu ja Sturenkatu.

VII a piiri: Hermannin kaupunginosasta sekä X kaupunginosasta sen alueen, jonka rajoina olivat Vanhankaupunginlahti, Sörnäistsatama, Siltavuorensatama, Näkinkuja, Hämeentie ja Saarenkatu, sekä Kana, Hana, Sompä, Nihti ja Mustikkamaa nimiset saaret.

VII b piiri: XI ja XII kaupunginosista sen alueen, jonka rajoina olivat Teollisuuskatu, Hämeentie, Kolmas linja, Suonionkatu, Neljäs linja, Länt. Papinkatu, Castréninkatu, Franzéninkatu, Harjutorinkatu ja Harjukatu.

Huoltolautakunnan osastot ja jaostot Kaupungille vahvistetun huolto-ohjesäännön mukaisesti lautakunnassa jatkuvasti toimi neljä osastoa, hallinto-osasto, köyhäinhoito-osasto, irtolaishuolto-osasto ja alkoholistihuolto-osasto.

Hallinto-osasto käsittelee kaikki sellaiset yhteiskunnallisen huollon hallintoa koskevat asiat, joita ei ole määrätty muun elimen päätettäväksi, niihin luettuina myös työttömyyshuoltoon kuuluvat asiat, sikäli kuin ne on uskottu huoltotoimen toteutettaviksi, ja on hallinto-osastolla oikeus yksimielisellä päätöksellä ratkaista myös huoltolautakunnan päätösvaltaan kuuluvia asioita, jos ne ovat niin kiireellisiä, etteivät ne siedä lykähystä lautakunnan seuraavaan kokoukseen, mutta on ratkaisusta ilmoitettava lautakunnan seuraavassa kokouksessa. Osaston käsittelemiin asioihin on kuulunut huoltoviraston virkailijoita koskevia ja muita juoksevia tai kiireellisiä tehtäviä, kuten tilapäisten virkailijoiden ja palveluskunnan ottamista, sairas- ja virkaloman myöntämistä sekä myös työttömyyshuoltoa koskevia asioita, ja kuului osastoon lautakunnan puheenjohtaja Kreander puheenjohtajana, sen varapuheenjohtaja Paasio varapuheenjohtajana sekä muina jäseninä muiden kolmen osaston puheenjohtajat, nimittäin huoltotoimen toimitusjohtaja köyhäinhoito-osaston puheenjohtajan ominaisuudessa ja kolmas apulaisjohtaja irtolais- ja alkoholistihuolto-osastojen puheenjohtajan ominaisuudessa, sekä jäsenet Sipi ja Adler valittuina.

Köyhäinhoito-osaston asiana on:

1) valvoa, että annetaan tarpeenmukaista elatusta ja hoitoa henkilöille, joille kunta lain mukaan on velvollinen sitä hankkimaan, tai että annetaan tarkoituksenmukaista avustusta, jotta estettäisiin varaton joutumasta elatuksen tai hoidon puutteeseen;

2) päättää köyhäinhoidon hyväksi tehtyjen lahjoitusten käytöstä lahjoittajan määräysten mukaisesti;

3) täyttää ne muut tehtävät, jotka köyhäinhoitolain mukaan huoltolautakunnalle kuuluvat; sekä

4) täyttää tammikuun 17 p:nä 1936 annetun lastensuojelulain 9 §:n 2 momentin a) kohdassa mainitussa tapauksessa ne lasten ja nuorten henkilöiden yhteiskunnallista huoltoa koskevat tehtävät, jotka lastensuojelulain ja lastensuojeluasetuksen mukaan kuuluvat huoltolautakunnalle.

Köyhäinhoito-osastoon kuului puheenjohtajana huoltotoimen toimitusjohtaja viran puolesta sekä jäseninä köyhäinhoito-osaston jaostojen varapuheenjohtajat nimittäin Welroos, Olsson, Lilja, Sipi, Saveri, Paasio ja Kivistö, joista Paasio osaston varapuheenjohtajana.

Huolto-ohjesäännön mukaan huoltolautakunta jakoi osaston vuoden alussa tarpeellisiin jaostoihin käsittelemään asioita jotka koskivat:

1) köyhäinhoidon antamista ja edellä mainitun 4 kohdan mukaan osastolle kuuluvaa yhteiskunnallista huoltoa sekä luopumista köyhäinhoidon korvauksesta;

2) täyden köyhäinhoidon varaan joutuneen henkilön omaisuuden haltuun ottamista sekä sen käyttämistä hoidon korvaamiseen;

3) sen yhteiskunnallisen huollon korvausta, jota ulkokunnissa on annettu Helsingissä kotipaikkaoikeuden omaaville; sekä

4) hoidokin ottamista kunnalliskotiin tai työlaitokseen sekä hoidokin toimittamista muuhun hoitolaitokseen tai sijoittamista yksityiskotiin.

Osasto jaettiin tämän mukaisesti 9 jaostoon. Näistä jaostot I—VII käsittelevät kaupungin alueella oleskelevien köyhäinhoitoanomuksia ollen kullakin oma rajoitettu alueensa kaupungista hoidettavanaan, lukuunottamatta VI jaostoa, joka ratkaisi laitoksiin ottamista koskevat sekä vakinaista asuntoa vailla olevien muutakin köyhäinhoitoa koskevat anomukset katsomatta siihen, missä kaupunginosassa ja piirissä asianomainen asui. Kussakin jaostossa toimi puheenjohtajana lautakunnan määräämä asianomainen apulaisjohtaja viran puolesta sekä muina jäseninä kaksi lautakunnan keskuudestaan valitsemaa jäsentä, joista toinen lisäjäsensistä valittuna, nimittäin ensimmäisessä jaostossa jäsen Welroos ja lisäjäsens Paaso, toisessa jaostossa jäsen Olsson ja lisäjäsens Stolt, kolmannessa jaostossa jäsen Lilja ja lisäjäsens Stolt, neljännessä jaostossa jäsen Sipi ja lisäjäsens Pietikäinen, viidennessä jaostossa jäsen Saveri ja lisäjäsens Lemström, kuudennessa jaostossa jäsen Paasio ja lisäjäsens Palmgren, seitsemännessä jaostossa jäsen Kivistö ja lisäjäsens Östenson.

Kahdeksas jaosto käsittelee ulkokunnissa avustettujen helsinkiläisten korvausasioita koskevat tehtävät ja kuuluivat siihen puheenjohtajana toinen apulaisjohtaja, varapuheenjohtajana Paasio ja jäsenenä Vehilä.

Yhdeksäs jaosto päätti asioista, jotka koskivat täyden köyhäinhoidon varaan joutuneen henkilön omaisuuden haltuunottoa sekä sen käyttämistä hoidon korvaamiseen, ja kuuluivat siihen puheenjohtajana huolto-toimen toimitusjohtaja viran puolesta määrättyinä sekä varapuheenjohtajana jäsen Olsson ja jäsenenä lisäjäsens Päivänsalo.

Irtolaishuolto-osaston asiana on täyttää irtolaislain ja irtolaisasetuksen mukaan huoltolautakunnalle kuuluvat tehtävät, ja ovat siihen kuuluneet puheenjohtajana kolmas apulaisjohtaja viran puolesta määrättyinä sekä valittuina jaostojen varapuheenjohtajat Lilja ja Kivistö, edellinen varapuheenjohtajana, ja lautakunnan lisäjäsenset Pietikäinen ja Lemström. Irtolaishuollon valvontaan nähden on kaupunki ollut yhtenä piirinä ja yleisvalvojina ovat toimineet lautakunnan jäsenistä ja lisäjäsensistä valittuina Lilja, Kivistö, Pietikäinen ja Lemström.

Alkoholihuolto-osaston asiana on täyttää alkoholistolain ja alkoholistiasetuksen mukaan huoltolautakunnalle kuuluvat tehtävät ja ovat siihen kuuluneet puheenjohtajana kolmas apulaisjohtaja viran puolesta määrättyinä, sekä jäseninä lautakunnan jäsenet Kreander ja Adler, edellinen varapuheenjohtajana, ja lisäjäsenset Vehilä ja Östenson. Alkoholihuollon valvontaan nähden on kaupunki ollut yhtenä piirinä ja ovat yleisvalvojina toimineet lautakunnan jäsenistä ja lisäjäsensistä valittuina Kreander, Adler, Vehilä ja Östenson.

Huoltolautakunnan alaisten huoltolaitosten johtokuntiin ovat kuuluneet seuraavat henkilöt:

Kunnalliskodin ja sen yhteydessä olevan työlaitoksen johtokuntaan puheenjohtajana Allenius, varapuheenjohtajana Virtanen ja jäsenenä Hagan sekä varalla Wilén, Saveri ja Lemström;

Tervalammen työlaitoksen johtokuntaan puheenjohtajana Sipi, varapuheenjohtajana Welroos ja jäsenenä Merilinna sekä varalla Linko, Forsström ja kaupunginagronoomi J. Tamminen;

Työtupien johtokuntaan puheenjohtajana Kreander, varapuheenjohtajana Allenius sekä jäseninä kaupunginvaltuuston puheenjohtaja E. Rydman, talousneuvos M. Sillanpää ja lautakunnan jäsen Saveri.

Kaupunginhallituksen edustajana huoltolautakunnassa sekä sen hallinto- ja köyhäinhoito-osastoissa on ollut rahatoimenjohtaja J. Helo marraskuun 1 p:ään saakka sekä sen jälkeen rahatoimenjohtaja E. von Frenckell sekä irtolais- ja alkoholistosastossa toimittaja Y. Räisänen. Jaostoissa ja huoltolaitosten johtokunnissa ovat kaupunginhallitusta edustaneet sen seuraavat vuosijäsenet: jaostossa, joka päättää täyden köyhäinhoidon varaan joutuneiden omaisuuden haltuunottoa ja sen käyttämistä hoidon korvaamiseen koskevat asiat sekä samoin kunnalliskodin ja sen yhteydessä olevan työlaitoksen johtokunnassa rouva M. Salmela-Järvinen, huoltolautakunnan työtupien johtokunnassa ylikonemestari V. V. Salovaara sekä Tervalammen työlaitoksen johtokunnassa toimitusjohtaja I. W. Udd ja hänen kuoltuaan insinööri E. von Schantz toukokuun 29 p:stä lukien.

C. Kokoukset ja tärkeimmät päätökset

Kokoukset. Huoltolautakunta kokonaisuudessaan piti vuoden kuluessa 3 varsinaista kokousta ja 1 ylimääräisen kokouksen, joissa käsiteltiin yhteensä 30 asiaa. Hallinto-osastolla oli 9 varsinaista ja 2 ylimääräistä kokousta, joissa käsiteltiin kaikkiaan 396 asiaa. Köyhäinhoito-osasto kokoontui 3 kertaa käsitellen 7 asiaa, ja sen eri jaostot kokoontuivat seuraavasti:

Jaosto	Kokouksia	Käsiteltyjä asioita	Jaosto	Kokouksia	Käsiteltyjä asioita
I	18	4,573	VI	22	5,675
II	20	4,800	VII	20	6,478
III	22	4,895	VIII	16	3,141
IV	19	5,448	IX	4	180
V	22	5,648			

Irtolaishuolto-osastolla oli 36 kokousta, joissa käsiteltiin yhteensä 1,212 asiaa. Alkoholistihoito-osasto piti 25 kokousta, joissa se käsiteli kaikkiaan 721 asiaa.

Kunnalliskodin ja sen yhteydessä olevan työlaitoksen johtokunnan kokouksia oli 15 ja niissä käsiteltyjä asioita 205.

Tervalammen työlaitoksen johtokunnalla oli 17 kokousta ja niissä käsiteltiin 161 asiaa.

Työtupien johtokunta kokoontui 19 kertaa käsitellen 234 asiaa.

Lautakunnan käsittelemät asiat. Huoltolautakunnan ja sen hallinto-osaston kertomusvuoden kuluessa käsittelemistä joko periaatteellista laatua olevista tai muuten yleisempää mielenkiintoa ansaitsevista asioista esitettäköön tässä yleispiirteittäin seuraavaa:

Kuten aikaisemmissa vuosikertomuksissa on mainittu, Pelastusarmeija useana talvena on ylläpitänyt kaupungissa kodittomien miesten lämmittelytupaa, jossa kävijöille samalla on tarpeen mukaan annettu lämmintä ruokaa. Tätä toimintaa, jonka avulla on pyritty torjumaan kerjuuta sekä toimeettomien henkilöiden oleskelua rautatieaseman y. m. julkisten rakennusten eteisissä ja yksityisten talojen porraskäytävissä, kaupunki on kertomusvuoden kuluessa edelleen, huoltolautakunnan suosituksesta, tukenut myöntämällä tarkoitusta varten apurahoja.

Henkisen alan työttömien aseman helpottamiseksi kaupunginhallitus on, huoltolautakunnan anomuksesta, oikeuttanut lautakunnan edelleen kertomusvuonna pitämään palveluksessaan virastovaratyöntekijöitä, joiden ottamisessa sekä heille maksettavissa palkoissa ja perhelisissä on noudatettu kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriön vahvistamia ohjeita ja määräyksiä.

Kun työttömyys ruumiillista työtä tekevien naisten keskuudessa osoitti laajenemisen oireita ja pelättävissä oli, että lukuisat naiset sen johdosta joutuisivat ilman omaa syytään puutteen vaaraan, huoltolautakunta ryhtyi kertomusvuoden kuluessa tarpeellisiin toimenpiteisiin tämän epäkohdan välttämiseksi ja korjaamiseksi. Niinpä lautakunnan hallinto-osasto, jolle ohjesäännön mukaan kuuluvat työttömyyshuoltoa koskevat asiat, päätti kokouksessaan helmikuun 19 p:nä pyytää kaupunginhallitukselta työttömyyden torjumiseksi varatuista määrärahan lautakunnan alaisten työtupien alaosaston toiminnan järjestämiseksi maaliskuun 1 p:n ja toukokuun 31 p:n välisenä aikana noin sadalle työttömälle naiselle, ja kaupunginhallitus myönsikin helmikuun 23 p:nä tarkoitusta varten käyttövaroistaan naisten opinto- ja ammattikursseja varten 235,000 mk. Alaosaston toimintaa jatkettiin kaupunginhallituksen toukokuun 23 p:nä myöntämällä luvalla kesäkuun loppuun, koska työttömyystilanne sitä vaati ja myönnetty määräraha osoittautui riittäväksi. Samassa tarkoituksessa anottiin ja saatiin sosiaaliministeriöltä 45,000 mk:n suuruinen apuraha kurssi- luontoisen työtupatoiminnan järjestämiseksi työttömille naisille. Kurssien toimintaohjelman kaupunginhallitus hyväksyi helmikuun 16 p:nä ja valmistettiin niillä tuotteita armeijan tarpeeksi. Kurssit järjestettiin valtion omistaman koulun huoneistoon ja niiden toimeenpanon vaatima lisämääräraha saatiin kaupungin varoista. Kurseilla oli noin 100 työtöntä naista. Kokouksessaan syyskuun 2 p:nä huoltolautakunnan hallinto-osasto päätti, työtupien johtokunnan esityksestä, pyytää kaupunginhallitukselta 320,000 mk:n suuruisen määrärahan edellä mainitun alaosaston toiminnan jatkamista varten 100 työttömälle naiselle elokuun 15 p:stä alkaen vuoden loppuun ja kaupunginhallitus myönsi sanotun summan käyttövaroistaan naisten opinto- ja ammattikursseja varten. Kalliinajan edellyttämäksi alaosaston ja kurssien osanottajien palkkojen parantamiseksi myönnettiin myöhemmin tarpeelliset lisävarat. Naistyöttömyyden helpottamiseksi kaupunginhallitus määräsi syyskesällä pantavaksi käyntiin tilapäisiä töitä myös kaupungin puistoissa, ja voitiin niihin sijoittaa 20—25 työtöntä naista; samoin urheilukentillä, jonne voitiin osoittaa 25 naista. On vielä mainittava, että hallinto-osasto käsitteli joulukuun 27 p:nä työtupien johtokunnan esityksen 655,000 mk:n suuruisen määrärahan anomisesta työtupien alaosaston toiminnan jatkamiseksi talvella 1941 200 työttömälle naiselle, ja hallinto-osasto päätti anomuksen kaupunginhallitukselle tehtäväksi.

Kaikille kunnille ja työvirastoille osoittamassaan kiertokirjeessä n:o 2 helmikuun 15 p:ltä kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriö ilmoitti, että valtioneuvosto oli päättänyt, että valtio korvaa kunnille työttömyysvaroista 75 %:lla ja poikkeustapauksissa kokonaan ne paikallislisät, jotka kunnat maksavat sellaisille työttömyys- ja työvelvollisuusviranomaisten valtion siirtotyömaille lähettämille työntekijöille, jotka huoltavat läheisiä omaisiaan (puolisoa, vanhempia, isovanhempia, lapsia, lastenlapsia, veljiä tai sisaria), niin myös, että sanottua paikallislisää maksetaan silloin, kun työpaikkakunnalla normaalituntipalkka on pienempi kuin vastaavanlaisessa työssä siinä kunnassa, josta työntekijät on lähetetty, ollen paikallislisän suuruus näiden palkkojen välinen ero. Kiertokirjeessä ilmoitettiin samalla, että paikallislisä maksetaan niille työntekijän edellä mainituille omaisille, joita hän huoltaa, ollen kunnan asiana ratkaista, kuka paikallislisän nostaa, sekä että valtion osuuden (75 %) myöntää jo mainittu ministeriö joko ennen tai jälkeen paikallislisien maksamisen, huomioon ottaen, että kummassakin tapauksessa kunnan anomusta tulee seurata asiaankuuluva, ministeriön määräämä luettelo. Tämän kiertokirjeen johdosta huoltotoimen toimitusjohtaja antoi huoltoviraston asianomaisille viranhaltijoille kiertokirjeellä Y n:o 541 maaliskuun 7 p:ltä seikkaperäiset menettelyohjeet, joissa kiinnitettiin huomiota m. m. siirtotyömaille lähetettyjen köyhäinhoidollisen kotipaikkaoikeuden toteamiseen, jottei kaupunki joutuisi suorittamaan 25 % paikallislisistä sellaisten henkilöiden puolesta, joilla ei ollut köyhäinhuoltoon nähden kotipaikkaoikeutta Helsingin kaupungissa. Toimitusjohtaja pyysi samalla kaupunginhallitukselta oikeutta saada avata huoltoviraston kassa- ja tilitoimistossa p. o. maksuja varten erityisen, tulo- ja menoarvion ulkopuolella olevan tilin, jota oli hyvitetävä valtion suorittamalla osuudella ja puuttuvaa osaa varten aikanaan anottava eri määräraha. Kokouksessaan maaliskuun 8 p:nä pöytäkirjansa 330 §:n kohdalla kaupunginhallitus hyväksyi toimitusjohtajan pyynnön ja asia merkittiin huoltolautakunnan hallinto-osaston kokouksessa huhtikuun 1 p:nä pöytäkirjan 88 §:n kohdalla osaston tiedoksi. Merkittäköön vielä, että kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriö on, huoltotoimen toimitusjohtajan anomuksesta, korvannut kaupungille sataprosenttisesti paikallislisät, joita on jouduttu suorittamaan henkilöille, joilla ei Helsingissä ole köyhäinhoidollista kotipaikkaoikeutta.

Varsinaisessa kokouksessaan elokuun 26 p:nä huoltolautakunta käsiteli pöytäkirjansa 14 §:n kohdalla sosiaaliministeriön huolto- ja lastensuojelulautakunnille elokuun 15 p:nä 1940 osoittaman kiertokirjeen n:o 4, joka koski sotasiirtolaisten yhteiskunnallista huoltoa ja johon oli liitteiksi otettu elokuun 9 p:nä 1940 annettu laki sotasiirtolaisten yhteiskunnallisesta huollosta, samana päivänä annettu asetus sotasiirtolaisten yhteiskunnallisesta huollosta, joulukuun 30 p:nä 1937 annettu asetus matkakustannusten korvauksesta ja päivärahasta, samana päivänä annettu valtioneuvoston päätös virkamatkojen matkustusluokista ja päivärahasta sekä sisäasiainministeriön kirje sosiaaliministeriölle heinäkuun 10 p:nä 1940 n:o 4,997, joka sisältää luettelon luovutettujen alueiden kunnista ja niiden hoitokunnista. Lautakunta päätti merkitä kiertokirjeen liitteineen tiedokseen sekä huoltoviraston ja huoltolaitosten asianomaisten viranhaltijain tietoon saatettavaksi tarpeellisia toimenpiteitä varten. Seuranneen syyskuun 26 p:nä huoltotoimen toimitusjohtaja antoi alaisilleen huoltoviraston viranhaltijoille kiertokirjeessä Y n:o 2,636 seikkaperäiset ohjeet sotasiirtolaisten yhteiskunnallista

huoltoa koskevien asioiden käsittelyjärjestyksestä ja korvauksen perimisestä valtiolta.

Kokouksessaan joulukuun 27 p:nä huoltolautakunnan hallinto-osasto käsitteli pöytäkirjansa 378 §:n kohdalla kunnalliskodin johtokunnan kirjelmän joulukuun 20 p:ltä, jossa johtokunta ilmoittaa puolestaan hyväksyneensä huoltotoimen toimitusjohtajan ja Käpylän huoltolaitosten johtajan yksissä neuvoin valmistaman promemorian kunnalliskodin haaraosaston perustamisesta kaupungin omistaman Puodinkylän kartanon päärakennukseen sekä ehdottaa, että osasto päättäisi pyytää kaupunginhallitukselta oikeutta saada avata Puodinkylän kartanoon kunnalliskodin haaraosaston enintään 60 hoidokkia varten, minkä haaraosaston menot eräin poikkeuksin huomattaisiin kunnalliskodin menoina sekä siinä hoidettavien sotasiirtolaisten valtion korvaukset kunnalliskodin tuloina, sekä että hallinto-osasto samalla päättäisi anoa, että kaupunginhallitus ryhtyisi sellaisiin toimenpiteisiin, että kaupunginvaltuuston v:n 1941 käyttövaroista osoitettaisiin huoltolautakunnalle sanottua haaraosastoa varten, joka avattaisiin tarkoitukseensa helmikuun 1 p:nä 1941, 121,000 mk:n suuruisen määräraha osaston henkilökunnan palkkauksiin käytettäväksi. Hallinto-osasto, todeten, että sotasiirtolaisten yhteiskunnallisesta huollosta annettu laki tuli vaatimaan hoidokkisijoja kunnalliskodissa normaalia enemmän, hyväksyi johtokunnan esityksen ja teki sen mukaisen anomuksen kaupunginhallitukselle. Anomuksen vastaus ja haaraosaston perustaminen siirtyivät seuraavaan vuoteen, mutta Puodinkylän kartanon päärakennusta ryhdyttiin tarkoitusta varten osoitetulla määrärahalla kiinteistötoimiston toimesta kunnostamaan jo kertomusvuonna. Lisäpaikkoja järjestettiin sosiaaliministeriön suostumuksella sotasiirtolaisten huoltoa varten myös Käpylän työlaitoksen toiseen kerrokseen ja palkattiin niitäkin varten tarpeelliset hoitohenkilöt myönnetyllä määrärahalla.

Huoltolautakunnan hallinto-osaston kokouksessa heinäkuun 23 p:nä käsiteltiin pöytäkirjan 192 §:n kohdalla ote kaupunginhallituksen pöytäkirjasta toukokuun 30 p:ltä 1940, 925 §, josta ilmeni, että kaupunginhallitus oli päättänyt, että se osa kaupungille kuuluvan Bengtsärin koulukodin maatilasta, jota ei ollut voitu Hangon alueelta Venäjälle luovutettaessa sijoittaa Ryttylän koulukodin maatilalle, oli sijoitettava Tervalammen työlaitoksen maatilalle edellytyksin, että jos johonkin vastaisuudessa perustettavaan kaupungin lastenhuoltolaitokseen tarvittaisiin karjaa, Tervalammen työlaitos oli silloin velvollinen luovuttamaan sille vastaavan määrän samantarvoista karjaa. Hallinto-osasto päätti merkitä ilmoituksen tiedoksi sekä Tervalammen työlaitoksen johtokunnan tietoon saatettavaksi.

Huoltolautakunnan varsinaisessa kokouksessa elokuun 26 p:nä otettiin käsiteltäväksi pöytäkirjan 10 §:n kohdalla lautakunnan irtolaishuolto- ja alkoholistihuolto-osastojen yhteinen kirjelmä lautakunnalle heinäkuun 30 p:ltä n:o I. 932, jossa sanotut osastot kirjelmässä lähemmin esittämillään perusteilla pyysivät huoltolautakuntaa tekemään kaupunginhallitukselle esityksen, että alkoholisteja ja irtolaisia varten varattuihin ulko- ja sisätöihin saataisiin osoittaa myös n.s. valtioneapaukset eli sellaiset irtolais- tai alkoholistihuoltoon joutuneet henkilöt, joilla ei ollut köyhäinhoidollista kotipaikkaoikeutta Suomessa. Hallinto-osasto siirsi asian käsittelyn syyskuun 30 p:nä pidettävään kokoukseensa ja päätti silloin kaupunginhallitukselle tehtävässä esityksessä huoltotoimen toimitusjohtajan ehdotuksen mukaisesti lausua, että vaikka irtolais- ja alkoholistihuolto-osastojen esit-

tämille huoltoliittisille näkökannoille olikin annettava tunnustus, ei näyttänyt harkitulta, että p.o. töihin lähetettäisiin vieraan maan alamaisia, koska irtolaisuuteen ja alkoholismiin vajonneilta ulkomaalaisilta olisi kiellettävä oleskelulupa maassa eikä pyrittävä heitä täällä pysyttämään ja koska lisäksi oli otettava huomioon, että valtion korvausta ei voitu hakea eikä saada siltä ajalta, jonka ulkomaalainen hänelle varatun työtilaisuuden avulla tuli toimeen ilman köyhäinhoitoa, mutta että sen sijaan näytti kohtuulliselta, että niille, jotka olivat Suomen kansalaisia, mutta Moskovan rauhanteossa tapahtuneen alueluovutuksen ja vuokrauksen johdosta olivat menettäneet tosiasiallisesti kotipaikkaoikeutensa, varattaisiin mahdollisuus päästä p.o. töihin samoin ehdoin kuin helsinkiläiset, kuitenkin niin, että sijoituksessa oli etusija annettava helsinkiläisille ja mainittuja muita otettava töihin vain, mikäli tilaisuuksia riitti yli helsinkiläisten tarpeen. Kaupunginhallitus hyväksyi esityksen hallinto-osaston päätöksen mukaisena.

Kokouksessaan syyskuun 30 p:nä huoltolautakunta käsitteli Tervalammen työlaitoksen johtokunnan kirjelmän elokuun 28 p:ltä n:o 424, jonka ohella johtokunta lähetti lautakunnalle työlaitoksen uuden navetan rakentamista varten asetetun rakennustoimikunnan laatiman selostuksen navetan rakennusvaiheista ja kustannuksista ilmoituksin, että kappale selostusta oli lähetetty myös kaupunginhallitukselle. Kun selostuksesta oli todettu, että se edellisessä vuosikertomuksessa mainittu 1,650,000 mk:n suuruinen kustannusarvio, jonka sosiaaliministeriö oli hyväksynyt navettarakennukselle valtion osallistumisen perustaksi kustannuksiin, oli tarkoitukseen riittänyt, jättäen hiukan ylijäämääkin, lautakunta päätti merkitä selostuksen tiedokseen.

Huoltolautakunnan asiamiehen esityksestä lautakunnan hallinto-osasto päätti kokouksessaan syyskuun 2 p:nä pöytäkirjansa 250 §:n kohdalla avata huoltolautakunnalle postisiirtotilin.

Syyskuun 24 p:nä päivätyssä kirjelmässään n:o 51 kunnalliskodin ja sen yhteydessä olevan työlaitoksen johtokunta esitti, että hallinto-osasto päättäisi pyytää kaupunginhallitukselta 63,100 mk:n suuruisen määrärahan eräiden sodan aikana suoritettujen väestönsuojelutoimenpiteiden kustannusten peittämiseksi, ja kokouksessaan lokakuun 7 p:nä osasto pöytäkirjansa 280 §:n kohdalla päätti hyväksyä johtokunnan esityksen ja anoa määrärahan minkä kaupunginhallitus myönsikin. Siten saatiin kunnalliskodin ja sen yhteydessä olevan työlaitoksen väestönsuojelu tehokkaasti järjestetyksi sekä tilavat sirpalesuojat kunnostetuiksi.

Sosiaaliministeriön huolto- ja lastensuojelulautakunnille, lastensuojelu-, hyväntekeväisyys- ja aatteellisille järjestöille sekä ammattioppilaitosten johtokunnille syyskuun 3 p:nä osoittama kiertokirje n:o 5, joka koski lasten ja nuorten henkilöiden ammattikasvatusta sekä siitä aiheutuneiden kustannusten korvaamista, käsiteltiin hallinto-osaston kokouksessa lokakuun 7 p:nä pöytäkirjan 256 §:n kohdalla ja päätettiin merkitä tiedoksi sekä saatettavaksi lautakunnan alaisten viranhaltijain tietoon ja noudatettavaksi. Samassa kokouksessa pöytäkirjan 257 §:n kohdalla päätettiin menetellä samoin sosiaaliministeriön syyskuun 20 p:nä antamaan kiertokirjeeseen nähden, jossa huoltolautakunnille annettiin ohjeita siitä, mitä oli otettava huomioon haettaessa köyhäinhuoltokorvauksia kunnilta, jotka kokonaan tai osaksi olivat jääneet valtakunnan rajojen ulkopuolelle.

Huoltotoimen toimitusjohtajan laadittua laajan, seikkaperäisen promemorian huoltoviraston huoneistokysymyksestä ja ehdotettua, että prome-

moriam toimitettaisiin kaupunginhallitukselle pyynnöllä, että kaupunginhallitus ryhtyisi sellaisiin toimenpiteisiin, että ainakin huoltotoimelle välttämättömän virastotalon rakentaminen sisällytettäisiin ajanhukatta toteutettaviin kaupungin rakennuskysymyksiin, sekä että tarpeellisiin valmistelutoimenpiteisiin hetimiten ryhdyttäisiin, hallinto-osasto kokouksessaan marraskuun 4 p:nä pöytäkirjansa 324 §:n kohdalla päätti hyväksyä toimitusjohtajan ehdotuksen. Kokouksessa joulukuun 2 p:nä hallinto-osasto käsitteli kaupunginhallituksen vastauksen lokakuun 30 p:ltä, josta kävi ilmi, että kaupunginhallitus oli päättänyt antaa yleisten töiden lautakunnalle tehtäväksi ryhtyä toimenpiteisiin virastotalon rakentamista koskevan kysymyksen edelleen valmistamiseksi, ja päätti merkitä sen tiedoksi.

Sosiaaliministeriön pyydettyä huoltolautakunnalta lausuntoa huolto-työntekijäin koulutuksen järjestämistä suunnittelemaan asetetun valtion komitean toukokuun 27 p:nä valtioneuvostolle jättämästä mietinnöstä ja ehdotuksista, hallinto-osasto kokouksessaan marraskuun 4 p:nä pöytäkirjansa 319 §:n kohdalla päätti asiassa annettavanaan lausuntona pääpiirteisään puoltaa komitean ehdotuksia.

Kokouksessaan joulukuun 27 p:nä hallinto-osasto käsitteli pöytäkirjansa 369 §:n kohdalla otteen kaupunginhallituksen pöytäkirjasta marraskuun 28 p:ltä, 969 §, jossa lautakunnalta pyydetään lausuntoa kaupungin kansanhuoltolautakunnan asettaman, toimitusjohtaja B. Sarlinin puheenjohtajana toimineen n.s. jätekomitean mietinnöstä ehdotuksineen, jotka koskevat lähinnä ruoanjätteiden talteenottoa ja käyttöä sianruoaksi elintarviketilanteen helpottamiseksi, ja päätti hallinto-osasto lausunnokseen asiassa ilmoittaa puoltavansa komitean esityksiä.

Huoltolautakunnan köyhäinhuolto-osasto käsitteli kokouksessaan loka-kuun 29 p:nä pöytäkirjansa 5 §:n kohdalla rekisterikanslian esimiehen, E. Haapasalon huoltotoimen toimitusjohtajan määräyksestä laatimaa selostusta huoltolautakunnalta kotiavustusta saavien henkilöiden vuokraavustustasosta ja asunto-oloista y.m., mutta päätettiin selostukset panna pöydälle, kunnes toimitusjohtajan ilmoittama laajempi tutkimus asiassa oli valmistunut.

Kertomusvuoden kuluessa pidetyissä kokouksissaan ovat sekä lautakunta että sen eri osastot käsitelleet monia sodan ja pakkorauhan johdosta tärkeitä tulleita kysymyksiä. Niinpä on puollettu apurahoja Helsingin Vapaan huollon keskukselle sen toimistokulujen peittämiseksi; samoin Sosiaalidemokraattiselle työläisnaisliitolle sen työtupatoiminnan tukemiseksi j.n.e.

Hallinto-osaston hyväksymänä noudatettiin kertomusvuonna edelleen jo v:n 1939 lopulla toimitusjohtajan sodan johdosta suositteamaa menettelyä, että ne, jotka sodasta huolimatta saivat jäädä hoitamaan virkojaan, omien tehtäviensä ohella hoitavat myös asepalvelukseen tai muihin sotatehtäviin kutsuttujen tehtävät, minkä kautta kaupungin varoja voitiin säästää melkoisesti välttämällä sijaisjärjestelmää. Mutta siten joutui virkailijakunta suorittamaan raskaan päivätyön, mikä on sen kunniaksi merkittävä. Edellisessä vuosikertomuksessa selostettu kunnalliskodin 600 hoidon huolto Uudenmaan läänin eri kuntien kunnalliskodeissa, jonne ne oli siirretty ilmavaaralta suojaan, jatkui kevääseen asti, jolloin kunnalliskodin huoneistot vapautuivat sotilasmajoituksesta. Sotatilan johdosta huoltotoimen toimitusjohtaja joutui antamaan virkailijakunnalle sarjan ohjaavia kiertokirjeitä, joiden lähempi selostaminen paisuttaisi kertomuksen liian laajaksi, joten siitä on luovuttava.

Virasto voitiin sodan päätyttyä muuttaa keväällä Ratakadun kansakoululta, jonne se oli pommisuojaan vuoksi siirretty, takaisin varsinaiseen huoneistoonsa Siltasaarenkadulle.

D. Katsaus huoltoviraston toimintaan

Virkailijat. Huoltoviraston virkailijakunnassa tapahtuneista muutoksista mainittakoon, että kunnalliskodin apulaisjohtajaksi edellisen viranhaltijan kuoltua nimitettiin saman laitoksen varastokirjanpitäjä A. Paasi-vuori. Lisäksi on eräitä muitakin pienempiä muutoksia tapahtunut viran- ja toimenhaltijain ja tilapäisen virkailijakunnan keskuudessa.

Kansliatyö. Huoltoviraston yleisestä toimistosta lähetettiin kertomusvuonna yhteensä 8,592 kirjelmää, johon ei sisälly irtolais- ja alkoholisti-huoltokanslian kirjeenvaihto. Niistä tuli keskuskanslian osalle 3,404, rekisterikanslian osalle 1,068, köyhäinhoitoa varten asetettujen huoltokanslioiden osalle 2,869 ja työttömyys-huoltokanslian osalle 1,251.

Köyhäinhoidon saamista koskevia anomuksia tehtiin köyhäinhoitoa varten asetettuihin huoltokanslioihin yhteensä 54,149. Niistä valmisteli I kanslia 7,314, II kanslia 7,336, III kanslia 6,821, IV kanslia 8,478, V kanslia 8,662, VI (laitos-) kanslia 6,490 ja VII kanslia 9,048. Lisäksi käsiteltiin rekisterikansliassa sairaaloiden maksusitoumusanomuksia 3,882. Kunnalliskotiin ja työlaitokseen pääsyä koskevia anomuksia jätettiin 618 ja niistä hyväksyttiin 610.

Köyhäinhoitoa varten asetetuissa huoltokanslioissa käsiteltyjen asioiden kokonaislukumäärä oli yhteensä 228,399, joista I kansliassa 27,774, II:ssa 31,345, III:ssa 39,449, IV:ssä 30,443, V:ssä 34,609, VI:ssa (laitoskansliassa) 25,565 ja VII:ssä 39,214. Näiden kanslioiden kodissakävijät suorittivat yhteensä 53,271 kotikäyntiä jakautuen eri kanslioihin kuuluvien valvontapiirien kesken siten, että I kanslian osalle tuli 7,341, II:n 7,116, III:n 6,728, IV:n 8,428, V:n 8,392, VI:n (laitoskanslian) 6,407 ja VII:n 8,859. Kanslianesimiehet toimittivat edellisten lisäksi yhteensä 1,150 tarkistuskäyntiä avunsaajain luona. Köyhäinhoidon diakonissat suorittivat erityisissä tapauksissa avustusten jaon ja antoivat huoltoa perheissä, joissa oli alaikäisiä, sairaita tai muita sellaisia henkilöitä, jotka tarvitsivat erikoishuoltoa. Diakonissojen tekemiä kotikäyntejä oli yhteensä 22,608.

Huoltoviraston keskuskanslia sijaitsi edelleen vuokrahuoneistossa Siltasaarenkadun talossa n:ot 3—5, lukuunottamatta sotakuukausia, jolloin se sijaitsi Ratakadun 8:ssa olevassa kansakoulussa. Köyhäinhoitoa varten asetetut huoltokansliat pidettiin avoinna arkipäivisin klo 9—14 paitsi lauantaisin ja juhla-aattoina klo 9—13; sota-aikana oli vastaanottoaika hieman lyhyempi.

Rekisterikansliassa hoidetun avunsaajain keskusrekisterin henkilökorttien lukumäärä lisääntyi kertomusvuonna 6,834 uudella kortilla ja sisälsi rekisteri vuoden päättyessä 118,523 korttia. Henkilöasiakirjavihkojen eli n.s. aktien luku kasvoi 8,290:llä ja oli niiden kokonaisuudessa vuoden lopussa 114,739. Rekisteristä annettiin avunanoja koskevia tietoja viranomaisille, avustusjärjestöille ja yksityisille 5,295 tapauksessa. Erikseen pidetyssä sairaalahoido- ja lääkekortistossa oli kertomusvuonna n.s. eläviä kortteja 8,042. Uusia avustuskortteja annettiin kansliasta 2,005. Näiden tehtävien ohella annettiin kansliasta kirjallisesti verotusvalmistelu-

virastolle sen pyytämät tiedot 8,859 avunsaajasta. Kansliassa vastaanotettiin vuoden kuluessa 3,882 sairaalahoitoa koskevaa anomusta; niistä annettiin 1,989 tapauksessa maksusitoumus sairaaloihin, 776 tapauksessa varattomuustodistus ja 1,117 anomusta evättiin. Kodissakävijäin käyntejä aiheutui näistä tapauksista yhteensä 4,250. Rekisterikanslian tehtäviin on lopuksi kuulunut huoltotoimintaa valaisevien tilastollisten katsausten laatiminen ja niiden aineiston kokoaminen sekä kaupungin ja valtion tilastoja varten tarpeellisten ensitietojen kerääminen ja asianomaisille viranomaisille toimittaminen.

Irtolais- ja alkoholistihuoltokanslian kansliatyön määrä selviää vain osittain tilastonumeroiden avulla. On nimittäin otettava huomioon, että ne tutkimukset, jotka kohdistetaan jokaisen kanslian tietoon tulleen henkilön elämäntapaan ja olosuhteisiin ennen kuin häneen voidaan ryhtyä soveltamaan lain edellyttämiä huoltotoimenpiteitä, ovat perusteellisempia ja suuritöisempiä kuin esim. köyhäinhoitotapauksissa.

Uusia alkoholistitapauksia ilmoitettiin kertomusvuonna kansliaan tai muuten tuli sen tietoon kaikkiaan 595 ja irtolaistapauksia 291. Kun näiden lisäksi edelliseltä vuodelta jääneitä tapauksia oli vielä tutkimatta, saivat kodissakävijät kertomusvuonna tutkittavaksi kaikkiaan 1,643 alkoholisti- ja 1,085 irtolaistapausta. Alkoholisteihin kohdistuvia varoituspäätöksiä tehtiin 179, valvonta- ja jatkovalvontapäätöksiä 114, jälkivalvontapäätöksiä 60 ja huoltolaan lähettämisesityksiä 4. Erikoisvalvoja määrättiin 1 alkoholistille. Irtolaisiin kohdistuvia varoituspäätöksiä tehtiin 244, valvonta- ja jatkovalvontapäätöksiä 131, jälkivalvontapäätöksiä 73, työlaitokseen lähettämispäätöksiä 68 ja pakkotyöhön määräämispäätöksiä 28. Tarkempi selvitys vuoden aikana alkoholistihuollossa olleista henkilöistä, luvultaan 547 ja irtolaishuollossa olleista, luvultaan 696, on edempänä s. 31—46. Kansliasta lähetettiin 2,298 ja sinne saapui 3,242 kirjelmää.

Asiamiestoimiston viiden eri kanslian tehtävät on v:n 1938 kertomuksessa tarkemmin selostettu, joten tässä esitetään vain kertomusvuoteen kohdistuvia numerotietoja niiden kansliatoiminnasta. Asiamiestoimiston yleiskanslian monihaarasista yleisluontoisista tehtävistä ei kuitenkaan asian laatuun katsoen ole esitettävissä tilastonumeroita.

Ulkokuntalaisia koskevien asiain eli A-kanslia esitti toisiin kuntiin kohdistuvia korvausvaatimuksia kaikkiaan 3,697 avunsaajapäähenkilöä koskevassa tapauksessa, joista 3,238 huoltolautakunnan ja loput lastensuojelulautakunnan antamasta huollosta. Kokonaismäärästä oli kertomusvuonna vireillepantuja uusia tapauksia 1,642, joista 1,508 koski huoltolautakunnan antamaa huoltoa. Kaikista vireillä olevista tapauksista saatiin kertomusvuonna lopullisesti selvitettyiksi 1,352 tapausta, joista 1,237 huoltolautakunnan, loput lastensuojelulautakunnan. Kansliaan saapui kirjelmiä 10,561 ja niitä lähetettiin 14,577.

Ulkokunnissa huollettuja helsinkiläisiä koskevien asiain eli B-kansliaan saapui vuoden varrella toisilta kunnilta korvausvaatimuksia, jotka huoltolautakuntien antaman hoidon osalta koskivat 2,655 eri päähenkilöä, mutta nousi laskutustapausten määrä heidän kohdaltaan 3,777:ään. Lisäksi suoritettiin kanslia alkoholisti- ja irtolaislakien nojalla alkoholistihuoltoloissa ja työlaitoksissa hoidettujen henkilöiden kustannusten perimisiä kunnilta ja valtiolta. Kirjelmää saapui kansliaan 8,394 ja niitä lähetettiin siltä 5,084.

Valtiontapausten eli D-kanslia haki korvauksia valtiolta köyhäinhoito-

lain nojalla annetusta huollosta, jonka valtio lain mukaan on velvollinen korvaamaan, kaikkiaan 898 eri henkilöä koskevassa tapauksessa, ja koski niistä 797 huoltolautakunnan, 23 lastensuojelulautakunnan ja loput 78 molempien antamaa avustusta. Näiden lisäksi kanslia haki valtiolta korvausta lautakunnan 49 henkilölle antamasta ammattiopetusavustuksesta ja 17 raajarikolle lautakunnan toimesta hankitusta proteesista; näistä hylättiin 10 ammattiopetustapausta ja 5 proteesianomusta jäi vuoden vaihteessa ratkaisemattomaksi. Kansliaan saapui 3,796 ja sieltä lähetettiin 2,630 kirjelmää.

Yksityisiin elatusvelvollisiin kohdistuvien korvausasiain eli L-kanslia velkoi yksityisiltä elatusvelvollisilta korvausta 26,706 avunsaajapähenkilölle annetusta avusta, joista 24,144 koski huoltolautakunnan antamaa huoltoa (niistä 23,962 köyhäinhoitoa, 98 alkoholistihuoltoa ja 84 sotasiirtolaishoitoa) sekä loput 2,562 lastensuojelulautakunnan antamaa hoitoa. Uusia tapauksia oli kokonaismäärästä 3,217, joista 2,951 huoltolautakunnan ja loput lastensuojelulautakunnan. Kertomusvuonna selvitettiin lopullisesti kaikkiaan 2,900 tapausta, niistä huoltolautakunnan 2,685 ja 215 lastensuojelulautakunnan. Kansliaan saapui 14,982 kirjelmää ja sieltä lähetettiin 38,306 kirjelmää.

Työlaitokseen kanslia lähetti työllään annettua köyhäinhoitoa korvaamaan 211 miestä ja kunnalliskotiin 21 naista.

Asiamiestoimiston järjestysmiehet tekivät kertomusvuonna toimiston asioissa viraston ulkopuolella yhteensä 5,135 käyntiä, joista 3,328 eri vierastoihin 1,628 elatusvelvollisten ja avunsaajain asuntoihin näiden kutsumiseksi virastoon sekä 179 kuolin- ja vararikkopesien selvityksen y. m. tutkimuksien yhteydessä. Elatusvelvollisille ja avunsaajille ovat järjestysmiehet vielä lähettäneet 23,949 kirjeellistä kutsua sekä osoitetoimistossa selvittäneet 36,184 osoitetta.

Koko asiamiestoimiston lähettämien kirjelmien kokonaisluku oli 60,597 ja saapuneiden 37,733.

II. Huoltotoimenpiteet ja huoltoa saaneet

A. Köyhäinhoitolakiin perustuva huolto

Avunsaajat

Avunsaajien lukumäärä. Varsinaisia avunsaajia oli yhteensä 13,021 henkilöä eli 4.1 % kaupungin kirkonkirjoihin ja siviilirekisteriin merkitystä asukasluvusta vuoden lopussa ¹⁾. Miehiä oli näistä 4,816, naisia 7,802 ja alle 16 vuotiaita lapsia 403. Edelliseen vuoteen verrattuna oli kokonaislukumäärässä lisäystä 772 henkilöä eli 6.3 %.

Tilapäistä avustusta eli vain kotiaavustusta alle 500 mk saaneita oli 3,636 henkilöä, mikä edelliseen vuoteen verraten merkitsi 168 henkilön eli 4.4 % vähennystä. Varsinaisen avuntarpeen lisääntyessä oli siis turvautuminen tilapäiseen apuun vähentynyt. Laskemalla molemmat edellä olevat avunsaajain ryhmät yhteen, saadaan välittömästi avustettujen luvuksi 16,657 henkilöä.

¹⁾ Ennakkotieto.

Näiden lisäksi on kotiin annetuista varsinaisista kotiaavustuksista välillisesti tullut osalliseksi 4,870 henkilöä, joista avunsaajain aviopuolisoita 1,564 ja lapsia 3,306. Laskemalla yhteen varsinaiset sekä tilapäisesti ja välillisesti avustetut, saadaan summaksi 21,527, joka henkilöluku osoittaa Helsingin kaupungin köyhäinhoidosta välittömästi tai välillisesti osallisiksi tulleiden koko määrän.

Yllä mainittuihin lukuihin sisältymättöminä ryhminä on vielä mainittava muiden kuntien avustamat, mutta Helsingissä kotipaikkaoikeutta nauttivat henkilöt, yhteensä 2,655, sekä huoltotoimen varsinaisiin määrärahoihin kuulumattomilla lahjoitusvaroilla avustetut 324 henkilöä.

Köyhäinhoidon avustusta nauttineiden henkilöiden lukumäärän kehitystä v. 1931—40 absoluuttisesti sekä suhteessa kirkonkirjoihin ja siviilirekisteriin merkittyyen kaupungin väestöön kunkin vuoden lopussa osoittaa seuraava vertailu:

	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938	1939	1940
Varsinaiset avunsaajat ...	16,001	22,197	25,343	20,612	19,174	17,753	14,994	12,853	12,249	13,021
Varsinaiset + tilapäiset avunsaajat	22,299	31,507	35,282	28,166	25,639	23,499	18,872	16,141	16,053	16,657
Varsinaiset + tilapäiset + välillisesti avustetut ...	31,808	45,168	50,939	39,346	35,555	32,446	25,420	21,019	20,425	21,527
	%:na väkiluvusta									
Varsinaiset avunsaajat ...	6.1	8.4	9.4	7.6	6.9	6.3	5.1	4.2	3.9	1) 4.1
Varsinaiset + tilapäiset avunsaajat	8.5	11.9	13.1	10.3	9.2	8.3	6.4	5.3	5.1	1) 5.1
Varsinaiset + tilapäiset + välillisesti avustetut	12.2	17.0	19.0	14.4	12.8	11.4	8.7	6.9	6.5	1) 6.1

Kun yksityiskohtaisempia tilastotietoja kerätään vain tärkeimmästä avunsaajien ryhmästä, nimittäin varsinaisista avunsaajista, koskevat siis kaikki seuraavat selvitykset yksinomaan näitä. Siten oli syntymäpaikkaa koskevan selvityksen perusteella kaikista varsinaisista avunsaajista 80.2 % syntynyt muulla paikkakunnalla ²⁾ kuin Helsingin kaupungissa. Maaseudulla oli syntynyt 61.1 %, maamme kaupungeissa 34.4 %, ulkomailla 4.2 % ja 0.3 %:n syntymäpaikka oli tuntematon. Erikseen miehistä, naisista ja alle 16 vuotiaista lapsista oli muualla kuin Helsingissä syntyneitä seuraavasti:

	Miehiä	Naisia	Lapsia	Yhteensä
Muualla ²⁾ kuin Helsingissä syntyneitä	3,687	6,670	87	10,444
%:na varsinaisista avunsaajista	76.6	85.5	21.6	80.2

Yli ³/₄ miehistä ja runsaasti ⁴/₅ naisista ei siis kuulunut kaupungin syntyperäiseen väestöön. Sen sijaan alle 16 vuotiaista avustetuista oli melkein ⁴/₅ syntyisin helsinkiläisiä.

1) Ennakkotieto. — 2) Tuntematon syntymäpaikka siihen luettuna.

Avunsaajien kotipaikkaoikeus. Köyhäinhoidollinen kotipaikkaoikeus muualla kuin Helsingin kaupungissa oli 2,921 henkilöllä eli 22.4 %:lla varsinaisista avunsaajista, ja on tähän luettu myös ne henkilöt, joiden kotipaikkaoikeus oli selvittämättä tahi riidanalainen. Erikseen miehiin, naisiin ja alle 16 vuotiaisiin lapsiin nähden oli vastaava luku seuraava:

	Miehiä	Naisia	Lapsia	Yhteensä
Muualla kuin Helsingissä kotipaikkaoikeuden omaavia	1,036	1,764	121	2,921
%:na varsinaisista avunsaajista	21.5	22.6	30.0	22.4

Tämän avustettavien ryhmän suuruus ja prosentteissa laskettu osuus kaikista varsinaisista avustetuista oli v. 1931—40 seuraava:

	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938	1939	1940
Muualla kuin Helsingissä kotipaikkaoikeuden omaavien luku	4,153	5,395	5,174	3,934	3,727	3,370	2,795	2,597	2,715	2,921
%:na varsinaisista avunsaajista ..	26.0	24.3	20.4	19.1	19.4	19.0	18.6	20.2	22.2	22.4

Kertomusvuonna on siis niiden osuus, joiden kotipaikkaoikeus oli muualla kuin Helsingissä, jälleen jonkin verran suurentunut.

Avuntarpeen syy. Avuntarpeen syynä 16 vuotta täyttäneillä avunsaajilla oli useimmissa tapauksissa sairaus, kivullosuus ja työkyvyttömyys, joiden osuus oli 49.0 %, (josta mielisairaus 14.2 %, tuberkuloosi 5.5 %, nivelreumatismi 1.1 %, tylsä- ja vähämielisyyt 1.0 %, raajarikkoisuus 0.8 %, sokeus ja kuurous 0.3 % sekä muut sairaudet 26.7 %). Vanhuudenheikkous oli syynä 18.5 %:lla, työttömyys 19.7 %:lla, riittämätön ansio 2.3 %:lla, huolehtiminen aviottomasta lapsesta 2.9 %:lla, aviopuolison perheensä jättäminen 2.8 %:lla, perheen suurilukuisuus 0.7 %:lla, synnytys 1.0 %:lla ja aviopuolison kuolema 0.1 %:lla sekä tässä mainitsemattomat muut syyt 1.3 %:lla. Edelliseen vuoteen verraten oli työttömyyden osuus tuntuvasti kasvanut, toiset ryhmät vastaavasti pienentyneet tai pysyneet jotakuinkin ennallaan. Miesten keskuudessa oli työttömyys ja tuberkuloosi useammin esiintyvänä avuntarpeen syynä kuin naisilla, prosenttiluvut olivat työttömyyden kohdalla miehillä 29.3 ja naisilla 13.7 sekä tuberkuloosin kohdalla miehillä 8.8 ja naisilla 3.5. Vanhuudenheikkoutta esiintyi sen sijaan naisilla (23.0 %) huomattavasti enemmän kuin miehillä (11.1 %). Muissa syyryhmissä ei yleensä sanottavia eroja esiintynyt.

Kymmenvuotiskautena 1931—40 eri syyryhmien suhteellinen osuus prosentteissa laskettuna vaihteli seuraavasti:

Avuntarpeen syy	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938	1939	1940
Vanhudenheikkous	8.2	7.1	8.1	9.6	10.3	11.1	13.7	17.4	18.7	18.5
Mielisairaus ja tylsämielisyys	10.2	8.0	7.0	9.4	10.4	11.3	13.5	15.9	16.8	15.2
Muut sairaudet ¹⁾	40.5	33.9	25.1	30.0	33.3	35.2	41.7	40.8	38.7	34.7
Aviopolison kuolema	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1	0.4	0.1	0.1
Perheen lukuisuus	2.4	1.0	0.9	1.1	1.1	1.1	1.1	1.1	0.8	0.7
Epäsosiaalinen elämäntapa ²⁾	6.7	6.3	6.3	6.7	6.5	6.5	5.4	6.3	5.9	6.5
Työttömyys	27.1	38.6	47.0	37.8	32.2	28.1	16.6	12.4	13.8	19.7
Muut syyt ³⁾	4.9	5.1	5.6	5.4	6.2	6.7	7.9	5.7	5.2	4.6
Yhteensä	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Alle 16 vuotiaiden lasten avuntarpeen syynä oli kertomusvuonna lapsen sairaus tai viallisuus 81.6 %:lla, vanhempien huolehtiminen aviottomasta lapsesta 0.5 %:lla ja muut syyt 17.9 %:lla.

Aikuisiin avunsaajiin nähden on lisäksi selvitetty avuntarpeen pääsyyin ohella vaikuttava lisäsy, milloin se on katsottu niin merkittäväksi, että se oleellisesti vaikuttaa avuntarpeeseen. Huomioonotettava lisäsy on tällöin esiintynyt 2,345 henkilön kohdalla, joista 902:lla työttömyys, 615:llä oma tai perheessä esiintynyt sairaus, kivulloisuus tai muuten vähentynyt työkyky, 215:llä riittämätön ansio ja 81:llä oma tai aviopolison juoppous, muiden lisäsyryhmien ollessa vähäisempiä.

Avustuksen muoto. Avustuksen muodon mukaan avunsaajat ovat laitoksissa olleita, yksityishoidossa olleita tai kotiaivustusta saaneita, mutta on osa heistä kertomusvuonna saanut kahdessa tai kaikissa kolmessa muodossa annettua avustusta. Tämän mukaan jakautuvat varsinaiset avunsaajat seuraavalla tavalla:

	Miehiä	Naisia	Lapsia ⁴⁾	Yhteensä
Yksinomaan laitoksissa olleita.....	1,520	2,557	318	4,395
» yksityishoidossa olleita	4	3	—	7
» kotiaivustusta saaneita	2,358	4,196	11	6,565
Laitoshoidon lisäksi kotiaivustusta saaneita	934	1,045	74	2,053
Yksityishoidon lisäksi kotiaivustusta saaneita...	—	1	—	1
Yhteensä	4,816	7,802	403	13,021

Jos avunsaajat ryhmitellään Suomen virallisessa köyhäinhuoltotilastossa käytännössä olevan menettelytavan mukaan vain kolmeen ryhmään, jolloin yksityishoidon katsotaan voittavan kotiaivustuksen ja laitoshoidon molemmat edelliset, saadaan seuraava asetelma:

¹⁾ Tähän on luettu erilaiset sairaudet, sokeus, kuurous, raajarikkoisuus ja vähentynyt työkyky. — ²⁾ Tähän on luettu avunsaajan tai hänen aviopolisonsa työhaluttomuus, huolimattomuus, juoppous ja irstas elämä, aviopolison perheensä jättäminen ja vapausrangaistus sekä aviottoman lapsen elättäminen tai synnytykseen. — ³⁾ Tähän on luettu riittämätön ansio, aviolapsen synnytykseen, sekä muut sekalaiset syyt. — ⁴⁾ Kotiaivustusta saaneisiin lapsiin nähden huomattakoon, että kotiaivustus heidän kohdallaan on etupäässä käsittänyt heille henkilökohtaisesti annettuja lääkkeitä, sairaanhoitovälineitä t.m.s.

	Miehiä	Naisia	Lapsia ¹⁾	Yhteensä
Laitoksissa olleita	2,454	3,602	392	6,448
Yksityishoidossa olleita	4	4	—	8
Kotiaavustusta saaneita	2,358	4,196	11	6,565
Yhteensä	4,816	7,802	403	13,021

Laitoshoitoa joko yksinomaan tai yksityishoidon ja kotiaavustuksen ohella oli siis saanut 6,448 henkilöä eli 49.5 % varsinaisista avunsaajista (edellisenä vuonna 59.8 %), yksinomaan kotiaavustusta 50.4 % (edellisenä vuonna 40.1 %), yksityishoidon osuuden ollessa vain 0.1 % (edellisenä vuonna 0.1 %).

Avustuksen säännöllisyys tai lyhytaikaisuus. Kolmena edellisenä vuonna aloitettua tutkimusta siitä, miten varsinaiset avunsaajat jakautuvat avustuksen säännöllisyyden tai lyhytaikaisuuden mukaan, on edelleen jatkettu. Säännölliseksi on tällöin katsottu avustus, jota kertomusvuonna on keskeytymättä annettu vähintään 6 kuukauden aikana, sekä avustus, joka täyttämättä keskeytymättömyyden vaatimusta on kestänyt vähintään 9 kuukautta. Lyhytaikaista on ollut kaikki muu avustus. Tämän perusteen nojalla saadaan seuraava taulukko säännöllistä ja lyhytaikaista avustusta v:n 1940 aikana saaneista henkilöistä:

Avustus	Miehiä	Naisia	Lapsia	Yhteensä
Säännöllinen.....	2,067	4,445	17	6,529
Lyhytaikainen	2,749	3,357	386	6,492
Yhteensä	4,816	7,802	403	13,021

Vähän yli puolella eli 50.1 %:lla kaikista varsinaisista avunsaajista oli avustus ollut säännöllistä. Miehet ja naiset eroavat tässä suhteessa toisistaan siten, että miehistä suurin osa eli 57.1 % sai lyhytaikaista, mutta naisista sitävastoin suurin osa eli 57.0 % säännöllistä avustusta. Lasten saama avustus oli etupäässä lyhytaikaista vain 4.2 % saadessa säännöllistä köyhäinhoitoavustusta. Edelliseen vuoteen verraten oli säännöllistä avustusta saaneiden prosenttiluku yleensä hieman pienentynyt.

Edellä esitettyä jakoperustetta käyttäen on lisäksi otettu selvää, miten suuri osa varsinaisista avunsaajista on köyhäinhoidon vakinaisia asiakkaita. Tiedot on tällöin rajoitettu koskemaan viisivuotiskautta 1936—40 ja havainnot ovat seuraavat: uusia ensi kerran v. 1940 avustettuja henkilöitä oli 3,432, joista 489 joutui saamaan säännöllistä avustusta; koko viisivuotiskauden aikana säännöllisesti avustettuja oli 4,434 eli 34.1 % kaikista varsinaisista avunsaajista, ja on tätä ryhmää pidettävä köyhäinhoidon

¹⁾ Ks. s. 46*, alav. 4.

pysyvänä rasituksena; näiden lisäksi oli koko viisivuotiskautena avustettu vielä 2,790 henkilöä, mutta olivat he saaneet eräinä vuosina säännöllistä, eräinä taas lyhytaikaista avustusta. Molempien viimeksi mainittujen ryhmien yhteissumma 7,224 osoittaa niiden henkilöiden määrää, jotka viiden viimeksi kuluneen vuoden aikana enemmän tai vähemmän säännöllisesti olivat joutuneet turvautumaan köyhäinhoidon varsinaiseen avustukseen.

Avunsaajien siviilisääty ja syntyperä. Siviilisäädyn mukaan varsinaiset 16 vuotta täyttäneet avunsaajat ryhmittäytyivät siten, että heistä oli naimattomia 46.9 %, naimisissa olevia 28.7 %, leskiä 18.7 % ja eronneita 5.6 %, 0.1 %-n siviilisäädyn ollessa tuntematon. Miehet ja naiset jakautuivat varsin eri tavoin siviilisäätyryhmiin: kun miehistä suurimman ryhmän muodostivat naimisissa olevat 49.8 %, naimattomien tehdessä 39.1 % ja leskien 6.1 %, oli naisista yli puolet, 51.7 %, naimattomia, runsas neljäsosa eli 26.4 % leskiä ja vain 15.7 % naimisissa olevia. Eronneita oli miehistä 4.9 % ja naisista 6.1 % ja siviilisäädyltään tuntemattomia kummankin sukupuolen kohdalla 0.1 %.

Syntyperän mukaan oli alle 16 vuotiaista avunsaajista 292 eli 72.5 % aviosyntyisiä ja loput 111 eli 27.5 % aviottomia. Isä tai äiti oli kuollut 26 avustetulta lapselta ja 38:n isästä ei ollut tietoa.

Avunsaajien ikä. Varsinaisista avunsaajista oli 96.9 % 16 vuotta täyttäneitä ja vain 3.1 % alle 16 vuotiaita lapsia. 16 vuotta täyttäneiden jakautuminen eri ikäryhmiin oli alla olevan taulukon mukainen:

Ikä vuoden päätyttyä, vuotta	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
16—19	110	2.3	209	2.6	319	2.5
20—29	602	12.5	1,037	13.3	1,639	13.0
30—39	1,255	26.1	1,273	16.3	2,528	20.1
40—49	1,016	21.1	1,208	15.5	2,224	17.6
50—54	473	9.8	686	8.8	1,159	9.2
55—59	383	7.9	680	8.7	1,063	8.4
60—69	602	12.5	1,354	17.4	1,956	15.5
70—	375	7.8	1,354	17.4	1,729	13.7
Tuntematon	—	—	1	0.0	1	0.0
Yhteensä	4,816	100.0	7,802	100.0	12,618	100.0

Ikäryhmitys osoittaa, että 55 vuotta täyttäneitä ja sitä vanhempia eli siis henkilöitä, joiden köyhäinhoidollinen kotipaikkaoikeus ei enää muutu, oli runsas kolmasosa eli 37.6 % kaikista täysikasvuista avunsaajista; naisten kohdalla tämä ryhmä oli 43.4 %, mutta miesten kohdalla vain 28.2 %. Nuoremmista ikäryhmistä esiintyvät suurimpina ryhmät 30—39 ja 40—49 tehden vastaavasti 20.1 % ja 17.6 %; miehistä kuului näihin ikäryhmiin huomattavasti suurempi osa kuin naisista, nimittäin ikäryhmään 30—39 26.1 % ja 40—49 21.1 %, naisista vastaavasti vain 16.3 % ja 15.5 %.

Avunsaajien ammatti. Täysikasvuiset avunsaajat jakautuivat eri ammattiryhmiin seuraavasti:

	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Virkamiehiä ja vapaiden ammattien harjoittajia	125	2.6	114	1.5	239	1.9
Maanviljelystä tai sen sivuelinkeinoja harjoittavia	39	0.8	48	0.6	87	0.7
Itsenäisiä liikkeenharjoittajia	425	8.8	853	10.9	1,278	10.1
Liikeapulaisia ja työnjohtajia	301	6.2	428	5.5	729	5.8
Tehdas- y.m. ammattityöntekijöitä	1,968	40.9	1,884	24.2	3,852	30.5
Muita työntekijöitä	1,591	33.0	1,957	25.1	3,548	28.1
Merimiehiä ja kalastajia	71	1.5	24	0.3	95	0.7
Yleisessä palveluksessa tai yksityisissä laitoksissa toimivaa palveluskuntaa	99	2.1	101	1.3	200	1.6
Yksityisten palvelijoita	—	—	1,764	22.6	1,764	14.0
Muun elinkeinon harjoittajia	68	1.4	220	2.8	288	2.3
Ilman varsinaista tai tunnettua elinkeinoa olevia	129	2.7	409	5.2	538	4.3
Yhteensä	4,816	100.0	7,802	100.0	12,618	100.0

Kuten edellisinäkin vuosina esiintyivät suurimpina ryhminä tehdas-y.m. ammattityöntekijät sekä muut työntekijät, joihin luetaan ammattitaidottomat aputyöntekijät y.m.s., ja kuului näihin kumpaankin ryhmään yhteensä lähes $\frac{3}{5}$ kaikista täysikasvuista avunsaajista; erikseen miehistä oli näiden ryhmien osuus melkein $\frac{3}{4}$, naisista vajaa puolet. Huomattakoon vielä naisten kohdalla yksityisten palvelijoiden suhteellisen suuri ryhmä, eli $\frac{1}{5}$ kaikista naispuolisista avustetuista.

Alle 16 vuotiaat lapset on ryhmitelty vanhempiensa ammatin mukaan, aviosyntyiset isän ja aviottomat äidin. Näistä oli tehdas-y.m. ammattityöntekijöitä 46.4 %, muita työntekijöitä 24.3 %, itsenäisiä liikkeenharjoittajia, liikeapulaisia ja työnjohtajia 13.2 %, yksityisten palvelijoita 10.2 %, muiden ammattiryhmien osuuden ollessa aivan vähäinen. Erikseen mainittakoon, että aviottomista lapsista oli 36.9 % yksityisten palvelijoiden lapsia.

Avunsaajien asunto-olot. Avunsaajien asunto-oloista taulukko-osaston alkuun liitetty selvitys osoittaa, että 4,550 avunsaajaa asui 1 huoneen asunnoissa, 1,451 2 huoneen asunnoissa sekä 282 kolme tai useampia huoneita käsittävissä asunnoissa. Asukkeina asui 2,134 ja yömajoissa 371 henkilöä; loput olivat koko vuoden laitoksissa tai olivat heidän asunto-olonsa tunteuttomia. Jos nämä laitoksissa olleet ja ne, joiden asunto-oloista ei ole ollut tietoa, jätetään laskelman ulkopuolelle, voidaan todeta, että yhden huoneen asunnoissa asui 51.8 %, kahden huoneen 16.5 %, kolmen tai useamman huoneen asunnoissa 3.2 %, asukkeina 24.3 % sekä yömajoissa 4.2 % kaikista varsinaisista avunsaajista.

Seuraavissa erikoiskatsauksissa tehdään vielä tarkemmin selkoa eri avustusmuotoja käyttäen huolletuista avunsaajista, nimittäin laitoshoidosta saaneista yleensä sekä huoltolautakunnan omissa laitoksissa olleista erikseen, yksityishoidossa olleista ja kotiaavustusta saaneista.

Laitoshoido

Köyhäinhuoltolain nojalla hoidettiin kaikista varsinaisista avunsaajista kertomusvuonna eri laitoksissa 2,454 miestä, 3,602 naista ja 392 alle 16 vuotiaasta lasta eli kaikkiaan 6,448 eri henkilöä (edellisenä vuonna 7,324). Laitoshoitopäivien lukumäärä oli 1,081,228 (edellisenä vuonna 1,110,035),

joten henkilöä kohden tuli keskimäärin 167.7 hoitopäivää (edellisenä vuonna 151.6) Keskimääräinen hoitopäiväluku miesten kohdalla nousi edellisestä vuodesta 154.9 päivästä 170.2:een, naisten kohdalla 162.3:sta 179.4:ään ja lasten kohdalla 36.8:sta 43.7:ään. Seuraava erittely osoittaa lähemmin miten hoidokit ja hoitopäivät jakautuivat erilaisten laitosten kesken:

Laitoksissa hoidettujen henkilöiden ja heidän hoitopäiviensä luku ¹⁾ v. 1940
16 vuotta täyttäneet

Laitos	Hoidokit			Hoitopäiviä kaikkiaan			Hoitopäiviä keskimäärin hoidokkia kohden
	Miehiä	Naisia	Yhteensä	Miesten	Naisten	Yhteensä	
Laitoksissa hoidettuja yhteensä	2,454	3,602	6,056	417,715	646,378	1,064,093	175.7
Kaupungin omat laitokset	2,220	2,864	5,084	393,240	554,328	947,568	186.4
<i>Huoltolaitakunnan alaiset</i>	<i>823</i>	<i>833</i>	<i>1,656</i>	<i>152,069</i>	<i>195,911</i>	<i>347,980</i>	<i>210.1</i>
Kunnalliskoti	571	833	1,404	111,107	195,911	307,018	218.7
Kunnalliskodin yhteydessä oleva työlaitos	430	—	430	28,626	—	28,626	66.6
Tervalammen työlaitos	120	—	120	12,336	—	12,336	102.8
<i>Sairaalat</i>	<i>885</i>	<i>1,167</i>	<i>2,052</i>	<i>45,740</i>	<i>58,844</i>	<i>104,584</i>	<i>51.0</i>
Marian sairaala	392	663	1,055	9,923	16,719	26,642	25.3
Kivelän sairaala	280	395	675	15,276	31,522	46,798	69.3
Tuberkuloosisairaala	240	111	351	20,306	10,168	30,474	86.8
Kulkutautisairaala	18	27	45	235	435	670	14.9
<i>Mielisairaalat ja sielullisesti sairaiden keskuskodit</i>	<i>626</i>	<i>933</i>	<i>1,559</i>	<i>195,431</i>	<i>299,573</i>	<i>495,004</i>	<i>317.5</i>
Nikkilän sairaala	500	751	1,251	164,716	246,673	411,389	328.8
Kivelän sairaala	123	179	302	25,880	48,257	74,137	245.5
Keskuskodit	27	39	66	4,835	4,643	9,478	143.6
Muiden omistamat laitokset	309	873	1,182	24,475	92,050	116,525	98.6
<i>Vanhainkodit ja turvakodit</i>	<i>9</i>	<i>210</i>	<i>219</i>	<i>1,685</i>	<i>29,286</i>	<i>30,971</i>	<i>141.4</i>
Vanhainkoti Altenheim	—	10	10	—	3,392	3,392	339.2
» De gamlas hem	—	3	3	—	749	749	249.7
» Eteläisen ruotsalaisen seurakunnan	—	2	2	—	381	381	190.5
» Fridhäll	2	—	2	507	—	507	253.5
» Helenahemmet	—	2	2	—	606	606	303.0
» Hemgården	1	9	10	366	2,462	2,828	282.8
» Iitala	—	3	3	—	1,064	1,064	354.7
» Mariayhdistyksen	—	10	10	—	3,213	3,213	321.3
» Rekola	—	1	1	—	92	92	92.0
» Rouvasväenyhdistyksen	—	7	7	—	1,843	1,843	263.3
» Ruotsalaisen metodistiseurakunnan	—	9	9	—	2,928	2,928	325.3
» Vaasan ukkokoti	1	—	1	366	—	366	366.0
» Venäläisten	—	11	11	—	3,593	3,593	326.6
» Vesper	—	1	1	—	275	275	275.0
Lepokoti Alisalo	—	22	22	—	813	813	37.0
» Kallioniemi	—	2	2	—	92	92	46.0
» Lepopirtti	4	9	13	80	292	372	28.6
Pelastusarmeijan äitienkoti Solhem	—	5	5	—	392	392	78.4

1) Huomattava on, että evakuoituina olleiden henkilöiden hoitopäivät on tässä kokonaisuudessaan merkitty sen laitoksen kohdalle, josta heidät sodan ajaksi siirrettiin muualle.

Laitos	Hoidokit			Hoitopäiviä kaikkiaan			Hoitopäiviä keuhkokuurin hoitoa kohden
	Miehiä	Naisia	Yh- teensä	Miesten	Naisten	Yhteensä	
Pippingsköldin hoitola	—	97	97	—	5,327	5,327	54.9
Naisten asuntola Valkonauha	—	1	1	—	18	18	18.0
Kuuromyökkäinkoti Ävik	—	2	2	—	458	458	229.0
Kuhankosken tyttökoti	—	1	1	—	366	366	366.0
Toivolan poikakoti	1	—	1	366	—	366	366.0
Lastenkoti Pisara	—	3	3	—	930	930	310.0
<i>Työkodit ja -siirtolat</i>	—	13	13	—	3,236	3,236	248.9
Rajamäen naissiirotola	—	5	5	—	1,281	1,281	256.2
Turvakoti Väinölä	—	1	1	—	12	12	12.0
Valkonauhan työkoti	—	7	7	—	1,943	1,943	277.8
<i>Sairaalat, parantolat y.m.s.</i>	228	482	710	7,959	13,152	21,111	29.7
Helsingin yleisen sairaalan synnytysosasto	—	124	124	—	1,398	1,398	11.3
muut osastot	75	202	277	1,337	4,242	5,579	20.1
Boijen sairaala	—	1	1	—	8	8	8.0
Helsingin diakonissalaitos	—	2	2	—	135	135	67.5
Suomen punaisen ristin sairaala ...	138	132	270	3,527	2,597	6,124	22.7
Eiran sairaala	1	—	1	1	—	1	1.0
Porin yleinen sairaala	1	—	1	38	—	38	38.0
Veikkolan parantola	—	2	2	—	120	120	60.0
Erlaiset muut parantolat	11	12	23	1,129	1,235	2,364	102.8
Helsingin sairaskoti	1	12	13	366	3,380	3,746	288.2
Raajarikkoisten huoltolaitos	—	1	1	—	37	37	37.0
Kaatumatautisten hoitolat	5	—	5	1,561	—	1,561	312.2
<i>Mielisairashoitolat</i>	73	186	259	14,831	46,376	61,207	236.3
Lapinlahden sairaala	34	58	92	1,622	4,406	6,028	65.5
Niuvanniemen sairaala	—	2	2	—	732	732	366.0
Pitkäniemen sairaala	—	2	2	—	643	643	321.5
Seilin sairaala	—	1	1	—	366	366	366.0
Kellokosken sairaala	21	66	87	6,622	21,596	28,218	324.3
Seinäjoen piirisairaalat	10	16	26	3,293	5,549	8,842	340.1
Uudenkaupungin piirimielisairaala	1	35	36	366	11,695	12,061	335.0
Perttulan tylsämielisten kasvatusta- laitos	2	1	3	732	366	1,098	366.0
Vaalialan tylsämielisten lasten- hoitola	5	4	9	1,830	688	2,518	279.8
Helsingin diakonissalaitoksen Rin- nekoti	1	1	2	366	335	701	350.5

16 vuotta nuoremmat

Laitos	Hoidokit			Hoitopäiviä kaikkiaan			Hoitopäiviä keuhkokuurin hoitoa kohden
	Poikia	Tytöitä	Yh- teensä	Poikien	Tyt- töjen	Yhteensä	
Laitoksissa hoidettuja yhteensä	211	181	392	8,491	8,644	17,135	43.7
Kaupungin omat laitokset	173	155	328	7,507	7,104	14,611	44.5
<i>Huoltolautakunnan alainen</i>	18	25	43	1,932	2,145	4,077	94.8
Kunnalliskoti	18	25	43	1,932	2,145	4,077	94.8
<i>Sairaalat</i>	160	129	289	5,575	4,727	10,302	35.6
Marian sairaala	94	82	176	3,109	2,361	5,470	31.1
Kivelän sairaala	4	6	10	44	161	205	20.5

Laitos	Hoidokk			Hoitopäiviä kaikkiaan			Hoitopäiviä keskimäärin hoidokkia kohden
	Poikia	Tyttöjä	Yhteensä	Poikien	Tyttöjen	Yhteensä	
Tuberkuloosisairaala	7	7	14	743	1,112	1,855	132.5
Kulikutautisairaala	69	41	110	1,679	1,093	2,772	25.2
<i>Mielisairashoitolat</i>	—	1	1	—	232	232	232.0
Nikkilän sairaala	—	1	1	—	232	232	232.0
Muiden omistamat laitokset	39	29	68	984	1,540	2,524	37.1
<i>Kesäsiirtolat</i>	10	12	22	573	722	1,295	58.9
<i>Sairaalat, parantolat y.m.s.</i>	29	17	46	411	818	1,229	26.7
Helsingin yleinen sairaala	18	8	26	267	79	346	13.3
Suomen punaisen ristin sairaala ...	10	5	15	143	40	183	12.2
Raajarikkoisten huoltolaitos	—	1	1	—	7	7	7.0
Mehiläisen sairaala	1	—	1	1	—	1	1.0
Högsandin parantola	—	2	2	—	570	570	285.0
Kiljavannun parantola	—	1	1	—	122	122	122.0

Näistä taulukoista käy selville, että 89.0 % kaikista hoitopäivistä tuli kaupungin omien laitosten osalle sekä 32.6 % hoitopäivistä huoltolautakunnan alaisen laitosten osalle. Eri laitosryhmistä mielisairaalat ja muut mielisairashoitolat käyttivät yksinään runsaasti puolet eli 51.6 % kaikista hoitopäivistä.

Huoltolautakunnan alaisissa laitoksissa, kunnalliskodissa ja sen yhteydessä olevassa työlaitoksessa sekä Tervalammen työlaitoksessa, hoidettiin kaikista laitoshoidosta saaneista 823 miestä, 833 naista ja 43 lasta eli kaikkiaan 1,699 eri henkilöä. Näiden huoltolautakunnan omien laitosten toimintaa selvitetään lähemmin seuraavissa katsauksissa.

Kunnalliskoti ja sen yhteydessä oleva työlaitos

Kertomusvuosi oli sodan vuoksi laitosten tavallisesta toiminnasta poikkeava samoin kuin edellinenkin vuosi, sillä kunnalliskodista oli vuoden alussa evakuoituna 596 hoidokkia Uudenmaan läänin maalaiskuntien kunnalliskodeissa ja heidän mukanaan hoitajattaria ja siivoojia parisenkymmentä henkilöä. Laitoksen muista vakinaisista viranhaltijoista oli 14 sotapalveluksessa ja 16 hoitajattaria kenttä- ja sotasairaaloissa. Edellisenä vuonna aloitettujen sirpalesuojien rakennus- ja valmistustöitä jatkettiin hoidokasvoimin kustannusten noustessa kertomusvuonna 63,100: 50 mk:aan.

Rauhanteossa menetetyn alueen kunnalliskotihoidokkeja sijoitettiin kertomusvuoden elokuusta alkaen Helsingin kunnalliskotiin kaikkiaan 86 sotasiirtolaista. Heitä varten muodostettiin sosiaaliministeriön luvalla uusi miesosasto työlaitosrakennukseen ja vuoden lopulla ryhdyttiin toimenpiteisiin uuden haaraosaston avaamiseksi Puodinkylän kartanoon, mutta ei se ennättänyt aloittaa toimintaansa vielä kertomusvuoden kuluessa.

Hoidokk. Kunnalliskodissa ja sen yhteydessä olevassa työlaitoksessa hoidettiin kertomusvuonna 1,635 täysikasvuista henkilöä (802 miestä ja 833 naista) sekä 43 lasta (18 poikaa ja 25 tyttöä), yhteensä 1,678 henkilöä, joista osa oli vuoden kuluessa sekä kunnalliskodissa, työlaitoksessa että Tervalammen työlaitoksessa ja eräät useampia kertoja joissakin näistä laitoksista. Samoin sisältyy yhteissummaan 86 sotasiirtolaista (58 miestä ja

28 naista). Edellisestä vuodesta jäljellä olevia oli 1,015 henkilöä, vuoden varrella otettiin 664 ja poistettiin 708. V:een 1941 jäi siis jäljelle laitoksiin 971 henkilöä.

Poistetuista henkilöistä:

Siirtyi vapaaseen elämään	357	Karkasi laitoksesta	20
Lähetettiin kotikuntaansa	15	Kuoli	187
Siirrettiin muihin laitoksiin	129		
		Yhteensä	708

Tähän summaan sisältyy 9 sotasiirtolaista, joista 7 miestä ja 2 naista.

Uusien hoidokkien saapuminen ja entisten poistaminen sekä keskimääräinen hoidokkiluku eri kuukausina käy selville seuraavasta asetelmasta:

	Laitokseen otettuja	Laitoksesta poistettuja	Keskimääräinen hoidokkiluku päivää kohden		Laitokseen otettuja	Laitoksesta poistettuja	Keskimääräinen hoidokkiluku päivää kohden
Tammikuu ..	61	43	417	Heinäkuu ..	36	29	849
Helmikuu ...	47	42	426	Elokuu	120	54	878
Maaliskuu	41	98	402	Syyskuu	43	58	940
Huhtikuu	56	74	506	Lokakuu	57	48	964
Toukokuu	43	76	607	Marraskuu ..	70	67	979
Kesäkuu.....	33	41	831	Joulukuu ...	57	78	969
				Koko vuosi	664	708	931

Hoitopäiviä oli vuoden varrella 339,721, joista 311,095 kunnalliskodissa ja 28,626 työlaitoksessa. Tähän sisältyy 72,254 evakuoitujen hoitopäivää eri kunnalliskodeissa, samoin sotasiirtolaisten 9,991 hoitopäivää. Hoitopäivät jakautuivat seuraavasti:

	Hoitopäiviä kaikkiaan			Hoitopäiviä keskimäärin hoidokkia kohden	
	Kunnalliskoti	Työlaitos	Yhteensä	Kunnalliskoti	Työlaitos
Miesten	111,107	28,626	139,733	195	67
Naisten	195,911	—	195,911	235	—
Lasten	4,077	—	4,077	95	—
Kaikkiaan	311,095	28,626	339,721	215	67

Menot ja tulot. Kunnalliskodin ja sen yhteydessä olevan työlaitoksen talousarvion mukaiset menot ja tulot olivat:

Menot	Mk	Tulot	Mk
Kunnalliskodin	7,247,698: 05	Kunnalliskodin.....	130,821: 10
Työlaitoksen	1,453,945: 80	Työlaitoksen	263,852: 40
Yhteiset menot.....	961,235: 05	Luontoisetujen korv.	608,170: 55
Yhteensä	9,662,878: 90	Yhteensä	1,002,844: 05

Näihin summiin on vielä lisättävä talousarvion ulkopuolella olevina menoina evakuoitujen hoidokkien hoidosta ja kuljetuksesta suoritettu menoera 1,061,031: 55 mk, jolloin menojen yhteissumma nousee 10,723,910: 45 mk:aan, sekä tuloina kunnalliskotiin sijoitettuna olleen sota-

väen majoituksesta laskettu hyvitys 255,901: 05 mk ja puolustuslaitokselle luovutetusta irtaimistosta 85,502 mk eli yhteensä 341,403: 05 mk, jolloin tulot nousevat kaikkiaan 1,344,247: 10 mk:aan.

Tuotannollisten laitosten nettovoitto kertomusvuonna oli 224,236: 25 mk kohoten edellisestä vuodesta 56.5 %:lla. Nettovoitosta oli maanviljelyksen osuus 86,145: 25 mk, sikalan 81,183: 25 mk ja pesulaitoksen 56,907: 75 mk.

Bruttokustannus kunnalliskodin kirjanpidon mukaan hoidokkia ja päivää kohden, lapset, evakuoituid ja sotasiirtolaiset mukaan lukien, oli 31: 57 mk. Jos vähennetään kunnalliskodin ja työlaitoksen tulot, saadaan hoidokkipäivän nettokustannukseksi 27: 61 mk. Jos otetaan huomioon myös tuotantolaitosten nettotulot, alenee hoidokkipäivän kustannus 26: 95 mk:aan.

Hoidokkien työ. Työkykyisillä hoidokeilla teetettiin töitä laitosten taloustehtävissä ja työhuoneissa sekä maanviljelyksessä, sikalassa ja pesulaitoksessa. Hoidokeista oli 229 miestä ja 21 naista vuoden varrella korvaamassa työllään kaupungin heille antamaa köyhäinhoitoa, ja laskettiin heidän työkorvauksensa arvo 300,458: 70 mk:ksi.

Lääkärinhoito. Lääkärinhoidosta huolehti sotapalvelusaikaansa lukuunottamatta laitosten vakinainen lääkäri käyden laitoksessa joka päivä. Poliklinikalla käyntien luku oli 2,300, ollen suurimmillaan marraskuussa (296 käyntiä) ja pienimmillään tammikuussa (35 käyntiä).

Kuolemantapauksia sattui kaikkiaan 168, jakautuen kuolemansyyn mukaan seuraavasti:

Kuolemansyy	Miehiä	Naisia	Yhteensä
Verisuonten kalkkeutuminen	22	55	77
Sydäntauti	9	18	27
Vanhudenheikkous	2	15	17
Syöpä	10	6	16
Aivohalvaus	5	5	10
Keuhko- ja keuhkopussitaudit	4	7	11
Munuaistauti	2	1	3
Verenvähyys	—	2	2
Äkillinen kuumetauti	—	2	2
Sepsis	—	1	1
Vatsatuberkuloosi	—	1	1
Unitauti	1	—	1
Yhteensä	55	113	168

Evakuoitujen hoidokkien keskuudessa sattui näiden lisäksi 19 kuolemantapausta. Kaikkiaan kuoli siis hoidokeista 187 henkilöä.

Sielunhoito ja muu henkinen virkistystoiminta. Aikaisempaa tapaa noudattaen pidettiin jumalanpalveluksia kirkossa ja hartaushetkiä eri osastoilla. Kirkon ollessa sodan aikana varasairaalana, pidettiin jumalanpalveluksia m.m. pommisuojoissa.

Kirjaston sodan johdosta keskeytynyt toiminta pääsi alkamaan vasta kertomusvuoden puolivälissä, joten sen ja lukusalin käyttöä koskevaa tilastoa koko vuodelta ei ole käytettävissä. Hoidokkien luettavissa oli Helsingissä ilmestyviä päivälehtiä yhteensä 26 suomenkielistä ja 8 ruotsinkielistä vuosikertaa.

Maanviljelys ja puutarhanhoito. Maanviljelystä ja puutarhanhoitoa harjoitettiin aikaisempaan tapaan etupäässä laitoksen omiksi tarpeiksi. Laitoksen hoidokkien maanviljelyksessä suorittamista hevospäivätoista veloitettiin 25 mk ja hoidokkipäivätoista 10 mk päivältä. Maanviljelyksen nettovoitto oli, kuten jo ylempänä on mainittu, 86,145: 25 mk.

Sikala. Sikakanta käsitti vuoden alussa 249 ja lopussa 210 eläintä. Vuoden kuluessa myytiin 7 elävää eläintä ja 15,123 kg sianlihaa. Laitosten omaan ruokatalouteen toimitettiin lihaa 10,621 kg. Sikalan nettotulo oli 81,183: 25 mk.

Pesulaitos. Kunnalliskodin pesulassa pestiin ja mankeloitiin yhteensä 321,563 kg (edellisenä vuonna 361,239 kg) vaatteita. Pesulaitoksessa työskenteli 2 hoitajaa, 17 palkattua pesuapulaista ja keskimäärin 8 hoidokkia, joiden viimeksi mainittujen päivätyöstä pesulalta velotettiin 10 mk. Pesulaitos tuotti voittoa 56,907: 75 mk, sen tuottaessa edellisenä vuonna 31,587: 95 mk tappiota.

Tervalammen työlaitos

Hoidokit. Kertomusvuonna hoidettiin Tervalammen työlaitoksessa kaikkiaan 120 eri henkilöä. Näistä oli laitoksessa yksinomaan köyhäinhuoltolain 56 §:n nojalla 76 ja yksinomaan 31 §:n nojalla 37 henkilöä sekä 7 henkilöä molempien pykälien nojalla. Edellisestä vuodesta oli jäänyt jäljelle 31 henkilöä, vuoden varrella otettiin ¹⁾ 104 ja poistettiin ¹⁾ 80, joten vuoteen 1941 jäi 55 henkilöä, joista 42 56 §:n ja 13 31 §:n nojalla. Poistetuista 44 siirtyi vapaaseen elämään, 23 siirrettiin muihin laitoksiin, 11 meni asevelvollisuuttaan suorittamaan ja 2 siirrettiin velanmaksajaksi.

Uusien hoidokkien saapuminen ja entisten poistaminen sekä keskimääräinen hoidokkiluku vuorokautta kohden kuukausittain käy selville seuraavasta yhdistelmästä:

Kuukausi	Laitokseen otettuja	Laitokseen poistettuja	Keskimääräinen hoidokkiluku päivää kohden	Kuukausi	Laitokseen otettuja	Laitokseen poistettuja	Keskimääräinen hoidokkiluku päivää kohden
Tammikuu ...	20	8	36	Heinäkuu .	1	2	26
Helmikuu	2	5	42	Elokuu	4	3	26
Maaliskuu	16	19	38	Syyskuu ..	6	8	27
Huhtikuu	5	3	33	Lokakuu .	7	5	29
Toukokuu	5	9	34	Marraskuu	16	4	35
Kesäkuu.....	5	9	28	Joulukuu ..	17	5	50
				Koko vuosi ¹⁾	104	¹⁾ 80	34

Hoitopäivien lukumäärä koko vuonna oli 12,336.

Menot ja tulot. Työlaitoksen bruttomenot olivat 1,030,332 mk ja bruttotulot 234,092: 20 mk. Maatilan nettovoitto oli 338,893: 20 mk. Bruttokustannus laitoksen kirjanpidon mukaan hoidokkia ja päivää kohden oli 83: 52 mk (rakennuskorjauksiin ja irtaimiston hankintaan käytetty 212,218: 65 mk huomioonottaen 100: 73 mk). Jos bruttokustannuksista

¹⁾ Näihin lukuihin nähden, jotka koskevat laitokseen otettujen ja sieltä poistettujen hoidokkien määriä, on otettava huomioon, etteivät ne tarkoita eri henkilöitä, sillä sama henkilö on saatettu ottaa ja poistaa laitoksesta useamman kerran vuoden aikana.

vähennetään työlaitoksesta kertyneet tulot, saadaan nettokustannukseksi 64: 55 mk (edellisenä vuonna 35: 62 mk). Jos lisäksi otetaan huomioon maatilan nettotuotto, alenevat nettokustannukset hoidokkipäivältä 37: 07 mk:aan (edellisenä vuonna 22: 91 mk).

Hoidokkien työ. Hoidokit työskentelivät metsätaloustöissä, peltoviljelystöissä, puutarhassa, navetassa, tallissa, sikalassa, taloustehtävissä ja rakennustöissä y.m. tehden kaikkiaan 9,919 työpäivää. Heidän laskettiin työllään korvanneen joko itse saamaansa köyhäinhoitoa tai niiden henkilöiden huoltoa, joiden puolesta he lain mukaan olivat korvausvelvollisia, kaikkiaan 78,259: 75 mk:n arvosta.

Terveysten- ja sielunhoito y.m. Työlaitoksen lääkäri suoritti säännöllisiä tarkastuskäyntejä vastaanottoineen yhteensä 8 kertaa tarkastaen tällöin 96 sairastapausta. Kuolemantapauksia ei sattunut.

Laitoksen sielunhoitotyö oli Vihdin seurakunnan papiston huolena, ja valistustoiminnasta huolehtivat eri luennoitsijat. Hoidokkien käytettävänä oli myös pieni kirjasto.

Maatila. Viljelty pinta-ala oli kertomusvuonna 200.95 ha. Se jakautui eri viljelyskasvien kesken seuraavan taulukon osoittamalla tavalla, josta myös ilmenevät vastaavat kylvö- ja satomäärät:

	Viljelysala, ha	Kylvömää- rä, kg	Sato	
			Kaikkiaan, kg	Hehtaaria kohden, kg
Kesanto koko	4.58	—	—	—
» puoli	4.72	—	—	—
Ruis	11.92	2,200	16,035	1,345.2
Syysvehnä	10.47	2,450	13,624	1,301.2
Kevätvehnä	12.31	3,740	19,004	1,543.8
Kaura	42.79	13,109	52,642	1,230.2
Ohra	4.88	1,235	9,310	1,907.8
Herne	4.23	1,154	6,508	1,538.5
Peruna	5.69	15,000	93,300	16,397.2
Lanttu	3.10	35	60,000	19,354.8
Rehjuurikas	2.29	60	9,000	3,930.1
Vihantarehu	2.98	800	26,000	8,724.8
Heinä { kuiva	—	—	96,600	1,644.0
{ tuore	58.76	—	102,000	1,735.9
Siemenheinä, timotei	1.52	—	405	266.4
» apila	1.64	—	240	146.3
Peltolaidun	23.44	—	—	—
Sekalaista	0.25	—	—	—
Puutarha	5.38	—	—	—

Lukuunottamatta syysvehnää, kauraa ja rehjuurikasta ovat keskimääräiset satotulokset edellisestä vuodesta suurentuneet.

Lannoitukseen käytettiin 1,850 kuormaa karjanlantaa, 780 kuormaa mutaa, 9,700 kg kalkkisalpietaria, 11,200 kg ammoniumsulfaattia, 18,580 kg superfosfaattia ja 10,000 kg kalisuolaa (40 %). Hevostyöpäiviä suoritettiin yhteensä 2,899. Nautakarja käsitti vuoden alussa 114 ja lopussa 112 päätä. Lehmien (61.5 kpl) keskituotanto oli tarkastusvuonna 1939/40 3,019 kg maitoa, 123 kg rasvaa, rasvaprosentin ollessa 4.1 % ja säännöllisten (24 kpl) vastaavasti 3,394 kg, 135 kg 4.0 %. Sikalassa oli vuoden alussa 143 ja lopussa 123 eläintä. Teuraaksi myytiin 121 sikaa ja porsaita kaupattiin 72.

Yksityishoitoon (elätteelle) sijoitus

Yksityiskoteihin hoidettavaksi oli kertomusvuonna sijoitettuna 8 täysikasvuista henkilöä, joista 4 miestä ja 4 naista. Heidän hoitopäiviensä luku oli kaikkiaan 2,867.

Kotiaavustukset

Kertomusvuonna jaettiin kotiaavustusta yhteensä 8,619 Helsingissä asuvalle varsinaiselle avunsaajalle, joista 6,565 sai yksinomaan kotiaavustusta vähintään 500 mk:n arvosta, loput olivat kotiaavustuksen ohella saaneet myös laitos- tai yksityishoitoa. Tilapäistä avustusta eli kotiaavustusta alle 500 mk:n arvosta sai edellisten lisäksi 3,636 henkilöä. Varsinaisille avunsaajille annettua kotiaavustuksesta oli vielä joutunut osalliseksi 1,564 avio-puolisoa ja 3,306 lasta.

Seuraavasta yhdistelmästä käy selville perhesuhteet ja lasten luku niissä tapauksissa, joissa lapset ovat päässeet osallisiksi kotiaavustuksesta:

Lasten luku	Perheitä, joihin kuului			Yhteensä
	mies ja vaimo	mies	vaimo	
1	357	14	583	954
2	260	4	208	472
3	133	—	89	222
4	43	1	27	71
5	33	—	11	44
6	19	—	3	22
7	7	—	2	9
8	2	—	—	2
9	3	—	—	3
Yhteensä	857	19	923	1,799

Lapsia oli näissä perheissä siis yhteensä 3,306 eli keskimäärin perhettä kohden 1.8 (edellisenä vuonna 2.0).

Kun lasketaan yhteen varsinaiset ja tilapäiset kotiaavustusta saaneet sekä kotiaavustuksista osallisiksi joutuneet, saadaan summaksi 17,125, joka osoittaa niiden Helsingissä asuvien luvun, jotka suoraan tai välillisesti pääsivät nauttimaan kotiaavustuksia.

Kotiaavustukset annettiin osittain rahana, osittain ruokatavaroiden, jalkineiden, vaatteiden, polttopuiden y.m. muodossa. Rahana annettujen avustuksien osuus oli 88.2 % ja tarveaineina annettujen osuus 11.8. Mitä kotiaavustustasoon tulee, osoittavat kuukautta ja avustustapausta kohden suoritettut laskelmat sen kertomusvuonna edelleen kohonneen, mikä kehityssuunta johtui elinkustannusindeksien noususta. Kotiaavustus tapausta kohden kuukaudessa, jolloin perhekin on luettu yhdeksi tapaukseksi, on viime vuosina ollut seuraava:

Vuosi	Mk	Vuosi	Mk	Vuosi	Mk
1934	257: 03	1936	295: 65	1938	317: 15
1935	282: 29	1937	306: 04	1939	321: 68
				1940	350: 95

Kertomusvuoden eri kuukausina jaettiin Helsingissä asuville kotiaavustusta allaolevan taulukon osoittamin määrin:

Kuukausi	Kotiaavustukset, mk					
	Rahana	Poltto- puina	Ruokana	Vaat- teina	Muussa muodossa	Yhteensä
Tammikuu	804,189	50,741	26,130	19,048	4,909	905,017
Helmikuu	894,787	105,874	34,713	13,871	4,755	1,054,000
Maaliskuu	1,003,674	54,067	43,092	12,856	7,302	1,120,991
Huhtikuu	1,482,007	102,879	71,981	13,265	11,170	1,681,302
Toukokuu	1,555,326	20,896	81,186	20,537	10,071	1,688,016
Kesäkuu	1,503,170	3,468	69,671	10,666	7,529	1,594,504
Heinäkuu	1,523,282	2,659	61,075	21,109	8,382	1,616,507
Elokuu	1,590,288	12,388	63,596	35,947	7,656	1,709,875
Syyskuu	1,618,464	181,226	70,630	37,686	7,195	1,915,201
Lokakuu	1,627,947	263,452	74,386	64,194	10,174	2,040,153
Marraskuu	1,711,158	101,385	89,987	50,181	10,030	1,962,741
Joulukuu	1,778,011	183,472	92,199	35,301	10,707	2,099,690
Koko vuosi	17,092,303	1,082,507	778,646	334,661	99,880	19,387,997

Vastaavien avustustapauksien lukumäärä näkyy seuraavasta taulukosta:

Kuukausi	Koti- avustus- tapauksia	Näistä uusia avustustapauksia	
		Kaikkiaan	Syynä työttömyys
Tammikuu	3,111	305	186
Helmikuu	3,194	279	164
Maaliskuu	3,852	342	209
Huhtikuu	5,053	419	265
Toukokuu	5,060	331	220
Kesäkuu	4,689	350	219
Heinäkuu	4,785	283	169
Elokuu	4,954	316	164
Syyskuu	4,998	239	156
Lokakuu	5,076	310	199
Marraskuu	5,210	323	214
Joulukuu	5,263	280	172
Koko vuosi	55,245	3,777	2,337
Avustuskanslia, jonka toimesta avustus on annettu			
I	7,726	409	217
II	7,259	430	273
III	8,198	487	260
IV	9,142	664	381
V	8,806	671	504
VI	4,157	507	328
VII	9,957	609	374
Yhteensä	55,245	3,777	2,337

Päiväkodeissa oleskelun muodossa avustusta saaneet lapset on myös luettu muiden kotiaavustusta saaneiden lukumäärään. Mainittakoon, että heitä oli 8 poikaa ja 7 tyttöä.

Huoltolautakunnan työtuvat

Kertomusvuonna työtuvat olivat jaettuina kolmeen osastoon, joista

A-osaston tarkoituksena oli varata työskentelymahdollisuuksia varattomille täysikäisille henkilöille, joilla oli kotipaikkaoikeus Helsingin kaupungissa ja jotka vanhuuden, henkisen tai ruumiillisen sairaalloisuuden, ruumiinvamman tai muun niihin verrattavan syyn vuoksi ainoastaan osittain pystyivät omalla työllään hankkimaan itselleen elatusta sekä joiden työtupiin ottaminen katsottiin yhteiskunnallisen huollon tarkoituksena muokata;

B-osaston tarkoituksena oli varata työskentelymahdollisuuksia niille alkoholisti- ja irtolaisnaisille, lähinnä valvonta-asteella oleville, joilla oli kotipaikkaoikeus Helsingissä ja joille ei ollut onnistuttu saamaan sopivaa ansiotyötä muualla; sekä

C-osaston tarkoituksena oli varata tilaisuutta ansioon ja itse-elatukseen varattomille, työttömyyden vuoksi yhteiskunnallista huoltoa tarvitseville työkykyisille, työhaluisille ja ilman omaa syytään työttömille naisille, joilla oli kotipaikkaoikeus Helsingissä.

Kaikkiaan oli kertomusvuonna toiminnassa 6 vakinaista työtupaa, joihin voitiin sijoittaa 490 työntekijää. Ylimääräisiä työtupia, C-osaston alaosastojen nimellä, järjestettiin maaliskuun 13 p:n ja kesäkuun 30 p:n välisenä aikana 100 henkilölle sekä elokuun 15 p:n ja joulukuun 31 p:n välisenä aikana niinkään 100 henkilölle, ja ovat ne toimineet kaupunginhallituksen niitä varten erikseen myöntämällä määrärahoilla eri tilityksineen. Sitäpaitsi järjestettiin työtupien yhteydessä valtion myöntämällä varoilla helmikuun 13 p:n ja maaliskuun 30 p:n välisenä aikana ammattikurssit sotilasvaatteiden ompelussa, ja osallistui näihin kursseihin noin 20 henkilöä.

Miesten työtuvissa valmistettiin uusia huonekaluja, konttorikaappeja ja -hyllyjä, lasten leikkikaluja, rantatuoleja ja vähäisempiä metallitöitä sekä suoritettiin huone- ja talouskalujen sekä jalkineiden korjausta y.m. Naisten työtuvissa taas tehtiin sairaalavaatteita sekä suoritettiin puolustuslaitoksen ja suojeluskuntain vaatehankintoja, varattomille kansakouluoppilaille y.m.ille avustuksina jaettavien vaatteiden valmistusta, yksityisten ja liikkeiden ompelutyötalauksia, mattojen kudontaa y.m.

Työskentelevien lukumäärä vaihteli eri kuukausina s. 71 olevasta taulukosta lähemmin ilmenevällä tavalla. Mainittakoon tässä, että sanottu lukumäärä oli pienimmillään, 152, tammikuun 1—27 p:n sekä suurimmillaan, 495, lokakuun 31 p:n ja marraskuun 27 p:n välisenä aikana. Työpäivien luku koko vuonna oli 116,144.

Työtupien bruttomenot olivat 5,488,303: 50 mk ja bruttotulot 3,783,172: 80 mk, joten nettomenoksi jää 1,705,130: 70 mk. Työntekijää ja työpäivää kohden laskettuna olivat bruttomenot 47: 25 mk (edellisenä vuonna 51: 10 mk) ja nettomenot 14: 68 mk (edellisenä vuonna 24: 25 mk). Jos laskelmassa otetaan vielä huomioon vuoden päättyessä myymättömänä olevan valmisteveraston sekä työainevaraston arvo, 1,413,390: 70 mk, supistuvat nettomenot 2: 51 mk:ksi (edellisenä vuonna 11: 78 mk) työntekijää ja työpäivää kohden.

N.s. ehkäisevänä huoltokeinona on työtuvilla ollut huomattava kansantaloudellinen ja sosiaalinen merkityksensä, ja on niiden avulla lukuisa joukko pääkaupungin vakinaisia asukkaita voitu varjella joutumasta suoranaisten köyhäinhoitoavustuksen varaan. Niinkään työtupien erikoisosastot

ovat merkittävällä tavalla täyttäneet tehtävänsä, kuten tämän toimintakertomuksen irtolais- ja alkoholistihoitoa sekä työttömyyshuoltoja selvittelevistä luvuista myös käy selville.

On syytä lopuksi huomauttaa, että työtupien A- ja C- osastoilla työkennelleitä henkilöitä ei ole tilastollisissa selvityksissä luettu avunsaajiin, mikäli he eivät ole saaneet muuta huoltoa; sen sijaan sisältyvät B-osastolla työskennelleet irtolais- ja alkoholistinaiset asianomaisiin irtolais- ja alkoholistitilastoihin.

Lahjoitusrahastojen koroilla avustetut

Huoltotoimen hyväksi lahjoitettujen rahastojen korkoja oli kertomusvuonna tapahtuvaa jakoa varten kertynyt seuraavasti:

	Mk		Mk
Alexandras understöd- rahasto	356: 90	hasto kainojen köyhien hyväksi	7,433: 10
Bergmanin, Maria, testa- menttirahasto	1,032: 95	Kordelinin, Alfred, avus- tusrahasto	22,400: —
Brobergin, Gustava Ka- tharina, y.m. rahastot	700: —	Lampan, Elsa Maria, ra- hasto	1,477: 55
Elgin, Vilhelm, pauvres honteux rahasto	556: 50	Laurentin, L. A., rahasto	1,882: 50
Gardbergin, Lisette, ra- hasto	103: 30	Mattson-Kivilän, Isak, puolisoiden apurahasto	24,249: 05
Grefbergin, Emma, ra- hasto	12,045: 75	Sierckin, Adolf Fredrik, rahasto	723: 05
Gripenbergin, Hedvig Charlotta, rahasto	1,156: 90	Sierckenin, Carl, rahasto	189: 25
Hanellin, Carl Gustaf rahasto	273: —	Wavulinin, Waldemar, lahjoitusrahasto	1,549: 50
Holmströmin, John, ra-		Westzynthiuksen, W. J. S., testamenttirahasto ...	2,158: 95
		Yhteensä	78,288: 25

Näistä varoista jaettiin huoltolautakunnan toimesta avustukseksi 324 eri henkilölle yhteensä 60,177: 50 mk. Syynä näiden avustuksien tavallista suurempaan lukumäärään oli se, että edellisen vuoden syksyllä ja lopussa suoritettavat pääjaot jäivät toimittamatta siirtyen kertomusvuoden puolelle.

Kun näillä avustuksilla ei ole lain perusteella annettu köyhäinhoidon luonnetta, ei tätä summaa ole sisällytetty huoltotoimen varsinaisiin menoihin, eikä lahjoitusvaroja saaneita henkilöitä ole myöskään tilastollisissa selvityksissä otettu huomioon, mikäli he eivät ole saaneet avustusta myös köyhäinhuoltoain nojalla.

B. Irtolaislakiin perustuva huolto

Huollettujen lukumäärä. Irtolaishuollossa oli kertomusvuonna kaikkiaan 696 eri henkilöä, joista 145 miestä ja 551 naista. Sinä nelivuotiskautena, jona voimassa olevan irtolaislain mukaista irtolaishuoltoa on pääkaupungissa suoritettu, on kunakin vuotena ollut huollossa seuraavat lukumäärät henkilöitä:

Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä
1937	118	246	364
1938	132	359	491
1939	176	466	642
1940	145	551	696

Kaikista kertomusvuonna huolletuista irtolaisista oli uusia, vasta kertomusvuonna ensi kerran huoltoon otettuja 291; erikseen oli miehistä uusia 53 ja naisista 238. Kuluneena nelivuotiskautena on eri vuosina näiden n.s. uusien irtolaisten luku ollut seuraava:

Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä
1937	118	246	364
1938	71	171	242
1939	79	185	264
1940	53	238	291
Yhteensä	321	840	1,161

Uusien irtolaisten yhteenlaskettu määrä osoittaa niiden eri henkilöiden lukumäärän, jotka ajanjaksona 1937—40 ovat olleet irtolaishuoltotoimenpiteiden alaisina. Miehiä oli tästä kokonaisluvusta 27.6 %, joten irtolaishuolto valtaosaltaan on ollut naisten huoltoa. Mainittakoon vielä, että kertomusvuonna huollettujen 696 henkilön lisäksi käsiteltiin irtolaisina 2 miestä ja 1 nainen, jotka kuitenkin vielä kertomusvuoden kuluessa siirrettiin alkoholistiinhuoltoon ja jotka tilastollisessa selvittelyssä on luettu alkoholisteihin. Seuraavassa esiintyvät selvitykset koskevat yleensä, mikäli toisin ei ole mainittu, kertomusvuonna huollettujen irtolaisten kokonaismäärää. Vain niissä tapauksissa, että uusien irtolaisten kohdalla olosuhteissa on ollut merkittävä ero verrattuna näihin, on erikseen esitetty tärkeitä numerotietoja tästäkin ryhmästä.

Syntymäpaikan mukainen ryhmittely osoittaa, että syntyperäisiä helsinkiläisiä oli kaikista irtolaisista vain 92 eli 13.2 %, erikseen miehistä 25.5 % ja naisista 10.0 %. Kaikista irtolaisista oli syntynyt, prosentteissa:

	Miehiä	Naisia	Kaikkiaan
Suomen kaupungeissa	42.1	30.1	32.6
» maalaiskunnissa	53.8	67.9	65.0
Ulkomailla	4.1	2.0	2.4

Köyhäinhoidollisen kotipaikka-aikeuden perusteella ryhmittivät kaikki irtolaishuollossa olevat seuraavalla tavalla:

Kotipaikka	Miehiä	Naisia	Yhteensä
Helsinki	87	336	423
Helsinkiä ympäröivät kunnat ¹⁾	1	14	15
Uudenmaan läänin muut kaupungit	—	1	1
» » » maalaiskunnat	3	9	12

¹⁾ Huopalahti, Haaga, Oulunkylä, Helsingin mlk. ja Kulosaari.

Kotipaikka	Miehiä	Naisia	Yhteensä
Suomen muut kaupungit	14	73	87
» » maalaiskunnat	13	48	61
Valtion tapaukset	5	6	11
Tuntematon	22	64	1) 86
Yhteensä	145	551	696

Kotipaikkaoikeus Helsingin kaupungissa oli selvitetystä siis 423:lla eli 60.8 %:lla (edellisenä vuonna 54.8 %), erikseen uusista irtolaisista 142:lla eli 48.8 %:lla (edellisenä vuonna 42.8 %). Muita kuin Suomen kansalaisia oli irtolaisissa 5 miestä ja 5 naista, minkä lisäksi 2 naisen kansalaisuus oli tuntematon. Äidinkielenä oli suomi 644:llä eli 92.8 %:lla, ruotsi 50:llä eli 7.2 %:lla ja lopuilla 2:lla jokin muu kieli.

Irtolaishuollon peruste. Ne perusteet, joiden nojalla asianomaiset henkilöt ovat lain mukaan voineet joutua irtolaishuollon alaisiksi, ovat: 1) kuljeksiva elämä, 2) tavanomainen työn vieroksuminen, 3) kerjuu, 4) ammattihaureus tai 5) jokin muu peruste. Ryhmittämällä irtolaiset tämän mukaisesti ja sitä perustetta silmälläpitäen, jota on katsottu pääperusteeksi heidän ensi kerran irtolaishuoltoon joutuessaan, saadaan seuraava asetelma:

Huollon peruste	Miehiä	Naisia	Yhteensä
Kuljeksiva elämä	9	—	9
Työn vieroksuminen	7	—	7
Kerjuu	56	1	57
Ammattihaureus	—	539	539
Muu peruste	73	11	84
Yhteensä	145	551	696

Irtolaisnaisten valtaosa 539 eli 97.8 %, joutui huoltoon ammattihaureuden perusteella ja loput 12 kerjuun tai jonkin muun perusteen nojalla. Miehistä taas suurin osa, 73 eli 50.8 %, otettiin huoltoon muilla perusteilla, s. o. olivat henkilöitä, jotka muulla elämäntavallaan kuin haureudella tuottivat ilmeistä vaaraa yleiselle järjestykselle, turvallisuudelle tai siiveillisyydelle²⁾. Kerjuun osuus nousi 38.8 %:iin (edellisenä vuonna 19.8 %) ja loput 11.0 % oli huollossa kuljeksivan elämän tai työn vieroksumisen perusteella. Uusiin miespuolisiin irtolaisiin nähden oli kerjuu hallitsevana perusteena, 54.7 %, muiden perusteiden osuus oli vain 26.4 % ja kuljeksiva elämä sekä työn vieroksuminen aiheuttivat 18.9 %:n joutumisen irtolais-huoltoon.

Huoltotoimenpiteet. Irtolaisten suhteen käytettäviä huoltotoimenpiteitä ovat, kuten tunnettua, varoitus ja sen ohessa mahdollinen kotikuntaan lähettäminen, irtolaisvalvonta sekä työlaitokseen tai pakkotyöhön määrääminen, minkä lisäksi työlaitoksesta ja pakkotyöstä ehdollisesti vapautuneet irtolaiset ovat määrääjän n. s. jälkivalvonnan alaisina. Seuraavasta

1) Tuntemattomien suuri lukumäärä johtuu etupäässä siitä, että pakkotyöhön määrätystä ei kotipaikkaoikeutta ole selvitetty, koska kotipaikkaoikeuskysymyksellä ei heihin nähden ole huoltolautakunnan kannalta erikoisempaa merkitystä. —

2) Suurin osa näistä on ollut henkilöitä, jotka ovat syöllistyneet väkijoumalainsäädäntöä vastaan tehtyihin rikoksiin, esim. väkijoumien luvattomaan myyntiin.

yhdistelmästä ilmenee, missä määrin käytännössä on sovellettu eri huolto-
muotoja, ja on taulukkoa laadittaessa otettu huomioon kunkin irtolaisen
kohdalla häneen kertomusvuoden kuluessa viimeksi sovellettu huoltotoi-
menpide.

Huoltotoimenpide	Miehiä	Naisia	Yhteensä
Varoitus	31	149	180
Kotikuntaan lähettäminen	1	5	6
Irtolaisvalvonta	24	122	146
Työlaitos	26	114	140
Pakkotyö	15	59	74
Jälkivalvonta	37	58	95
Ei toimenpidettä	11	44	55
Yhteensä	145	551	696

Vain varoitusasteelle jääneitä oli siis 25.9 % ja valvonta-asteelle 21.0 %,
työlaitoksessa oli 20.1 % ja pakkotyössä 10.6 % sekä jälkivalvonnassa
13.6 %. Aivan vuoden lopussa huoltoon joutuneisiin 55 henkilöön ei eh-
ditty vielä kertomusvuonna toimenpiteitä täytäntöönpanna. Uusista irtolais-
laisista jäi varoitusasteelle 50.2 %, valvonta-asteelle 15.1 %, työlaitoksessa
oli 8.9 % ja pakkotyössä 5.5 %, sekä jälkivalvonnassa 2.1 %, minkä lisäksi
16.5 % oli sellaisia vuoden lopussa tulleita, joihin ei vielä ehditty huolto-
toimenpiteitä soveltaa.

Seuraavasta yhdistelmästä selviää lisäksi, missä määrin eri irtolaisiin
nähdén on ainoana toimenpiteenä käytetty joko lievempiä tai suoraan
ankarampia toimenpiteitä sekä missä määrin lievempien toimenpiteiden
osoittauduttua tehottomiksi on siirrytty ankarampaan huoltomuotoon,
minkä lisäksi siitä myös ilmenee pitemmälle huollon asteelle ehtineisiin eri
vaiheissa sovelletut toimenpiteet.

Huoltotoimenpide	Miehiä	Naisia	Yhteensä
Yksinomaan varoitus	31	146	177
» kotikuntaan lähettäminen	—	1	1
» irtolaisvalvonta	24	92	116
» työlaitos	22	59	81
» pakkotyö	15	54	69
» jälkivalvonta	19	29	48
Varoitus + kotikuntaan lähettäminen	1	4	5
» + kotikuntaan lähettäminen + irtolais- valvonta	—	2	2
» + irtolaisvalvonta	—	25	25
» + irtolaisvalvonta + työlaitos	—	3	3
» + työlaitos + jälkivalvonta	—	1	1
Valvonta + työlaitos	2	18	20
» + työlaitos + jälkivalvonta	—	2	2
Työlaitos + jälkivalvonta	17	23	40
» + jälkivalvonta + työlaitos	1	20	21
Pakkotyö + irtolaisvalvonta	—	2	2
» + irtolaisvalvonta + pakkotyö	—	1	1
» + jälkivalvonta	1	3	4
Jälkivalvonta + työlaitos	1	14	15

Huoltotoimenpide	Miehiä	Naisia	Yhteensä
Jälkivalvonta + pakkotyö	—	4	4
Muut toimenpideyhdistelmät	—	4	4
Ei toimenpidettä	11	44	55
Yhteensä	145	551	696

Työlaitokseen ja pakkotyöhön toimittamiseen nähden on huomattava, että poliisiviranomaiset joutuivat runsaasti soveltamaan irtolaislain 29 §:n 3 mom:ssa olevaa säännöstä, jonka mukaan poliisipäällikön on ilman edellä käyviä lievempiä huoltotoimenpiteitä tehtävä maaherralle irtolaisesta laitosesitys, jos tämä on kahden viimeisen vuoden kuluessa ollut työlaitoksessa, pakkotyössä tai vapausrangaistusta kärsimässä. Esitykset laitokseen lähettämiseksi teki poliisipäällikkö 188 ja huoltolautakunnan irtolaisosasto 3 tapauksessa. Erinäisistä käytännöllisistä syistä on laitokseen lähettämisesitykset melkein poikkeuksetta jätetty poliisiviranomaisten tehtäväksi. Ehdollisesti vapautettiin ennen vuoden päättymistä 1 pakkotyöhön toimitettu mies ja 4 naista sekä työlaitoksiin toimitetuista 18 miestä ja 44 naista. Työlaitoksiin palautettiin 3 ehdollisesti vapautettua miestä ja 35 naista sekä pakkotyöhön 6 naista. Lopullisesti vapautettiin pakkotyöstä 4 miestä ja 21 naista sekä työlaitoksista 7 miestä ja 21 naista.

Hoitopäivien luku irtolaisyölaiteksissa oli kaikkiaan 30,506, niistä 5,577 miesten ja loput naisten. Näihin lukuihin eivät sisälly hoitopäivät pakkotyössä, koska niistä ei aiheudu kunnalle mitään kustannuksia.

Siviilisääty ja syntyperä. Siviilisäädyn mukaan ryhmittäytyivät irtolaiset seuraavasti:

Siviilisääty	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Naimattomia	108	74.5	402	73.0	510	73.3
Naineita, yhdessä asuvia	12	8.3	37	6.7	49	7.0
» erossa asuvia	8	5.5	49	8.9	57	8.2
Eronneita	13	9.0	44	8.0	57	8.2
Leskiä	4	2.7	19	3.4	23	3.3
Yhteensä	145	100.0	551	100.0	696	100.0

Laillistamatta yhdessä asuvia oli näistä 1 mies ja 20 naista. Aviottomina syntyneitä oli kaikista irtolaisista 76 eli 10.9 %, erikseen miehistä 6.9 % ja naisista 12.0 %. Kodin ulkopuolella oli kasvatettu miehistä 12 ja naisista 62.

Lapsia oli kaikkiaan 134 irtolaisella yhteensä 197, joista 85 irtolaisnaisella aviottomia lapsia 96.

Ikä. Eri ikäluokkien suhteelliset osuudet prosenteissa olivat irtolaihuollossa olevien keskuudessa seuraavat:

	1) 18—20 v.	21—29 v.	30—39 v.	40—49 v.	50—59 v.	60— v.	Yhteensä
Miehet	8.3	29.6	33.1	17.9	8.3	2.8	100.0
Naiset	10.9	45.0	29.0	11.1	3.5	0.5	100.0
Kaikki	10.3	41.8	29.9	12.5	4.5	1.0	100.0

1) Huomattava on, että irtolaiskäsittelyä ei voida soveltaa 18 vuotta nuorempaan henkilöön.

Kaikkien miespuolisten irtolaisten keski-ikä oli 34 vuotta ja 6 kuukautta sekä naispuolisten 30 vuotta ja 2 kuukautta. Nuorin irtolaismies oli 18 vuotias ja vanhin 69 vuotias, nuorin irtolaisnainen 18 vuotias ja vanhin 62 vuotias. Työlaitoksissa olleitten miesten keski-ikä 33 vuotta ja 3 kuukautta sekä naisten 29 vuotta ja 8 kuukautta. Pakkotyössä olleitten miesten keski-ikä oli 42 vuotta ja 7 kuukautta. Myös naisia oli määrätty pakkotyölaitokseen, mutta päätöksiä ei täytäntöön pantu.

Koulusivistys. Koulusivistykseltään oli irtolaisista mitään koulua käymättömiä 58 eli 8.3 %, vain osan kansakoulua oli käynyt 95 eli 13.7 %, kansakoulun käyneitä oli 477 eli 68.5 %, oppikoulua vähemmän kuin 5 luokkaa oli käynyt 26 eli 3.7 %, keskikoulu-, oppikoulun lukioluokkien tai ylioppilassivistys oli 13:lla eli 1.9 %:lla sekä kaupallinen tai muu ammattikoulusivistys 24:llä eli 3.5 %:lla kolmen irtolaisen koulusivistyksen ollessa tuntematon.

Ammatti. Aikaisemmin pääasiallisesti harjoittamansa ammatin mukaan ryhmittyivät irtolaiset seuraavasti:

	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Virkamiehiä ja vapaiden ammattien harjoittajia	—	—	—	—	—	—
Maanviljelystä tai sen sivuelinkeinoja harjoittavia	—	—	1	0.2	1	0.2
Itsenäisiä liikkeenharjoittajia	14	9.6	55	10.0	69	9.9
Liikkeenkilökuntaa:						
a) päällystystä, työnjohtajia, konttorihenkilökuntaa	1	0.7	13	2.4	14	2.0
b) työntekijöitä	3	2.1	27	4.9	30	4.3
Tehdas- y. m. ammattityöntekijöitä	41	28.3	171	31.0	212	30.5
Muita työntekijöitä	75	51.7	58	10.5	133	19.1
Merimiehiä ja kalastajia	3	2.1	—	—	3	0.4
Yleisessä palveluksessa tai yksityisissä laitoksissa toimivaa palveluskuntaa	2	1.4	2	0.4	4	0.6
Yksityisten palvelijoita	—	—	200	36.3	200	28.7
Muun elinkeinon harjoittajia	5	3.4	8	1.4	13	1.9
Ilman varsinaista tai tunnettua elinkeinoa olevia	1	0.7	16	2.9	17	2.4
Yhteensä	145	100.0	551	100.0	696	100.0

Mitä yksityisiin ammatteihin tulee, muodostivat aputyöntekijät, luvultaan 61, suurimman ja muista selvästi erottuvan ryhmän miesten joukossa; suuruusjärjestyksessä seuraavat ryhmät olivat metalliteollisuustyöntekijät ja maalarit, joita kumpiakin oli 9. Naisista taas oli eniten koti-apulaisia, nimittäin 200, mutta myös tarjoilijat ja ravintola-apulaiset, luvultaan 67, tehdastyöntekijät, luvultaan 66, sekä itsenäiset ompelijat, luvultaan 45, esiintyivät huomattavina ryhminä. Suurin osa irtolaisista oli tehdas- y. m. ammattityöntekijäin kodeista, kaikkiaan 207, muiden työntekijäin kodeista oli lähtöisin 166 sekä maataloutta tai sen sivuelinkeinoja harjoittavien kodeista 116. Myös uudet irtolaiset ryhmittyivät sekä oman että vanhempiensa ammatin mukaan suhteellisesti samalla tavoin kuin kaikki irtolaiset.

Muita tietoja. Irtolaisiin nähden on edelleen selvitetty sellaisia yhteiskunnalliselta kannalta tärkeitä seikkoja kuin heidän aikaisempaa irtolaisuuttaan, rikollisuuttaan, erinäisiä tarttuvia sairauksiaan, asumisolosuhteitaan, alkoholinkäyttöään y. m. s.

Kaikista irtolaisista oli 285 eli 40.9 % sellaisia, joita ei ollut aikaisemmin käsitelty irtolaisuudesta ja kerjuusta. Ensimmäinen irtolaiskäsitteily oli yleensä tapahtunut varhaisessa iässä. Kun otetaan huomioon nekin, jotka vasta kertomusvuonna ensi kerran joutuivat irtolaiskäsitteilyyn, havaitaan, että miehistä oli 57.9 % ja naisista 75.0 % joutunut ensi kerran irtolaisena käsitellyksi alle 25 vuotiaana sekä vastaavasti alle 21 vuotiaana miehistä 35.9 % ja naisista 43.0 %.

Rikoksista tuomittuja oli etupäässä rikosrekisteriotteista saatujen tietojen mukaan 297 eli 42.7 % kaikista, miehistä erikseen 104 eli 71.7 %. Uusista irtolaisista oli rikoksista tuomittuja 36.8 %. Kaikista tuomituista oli 171 kaksi tai useamman kerran tuomittuja, niistä miehiä 76. Omaisuusrikokset olivat olleet irtolaisten yleisimmin tekemiä rikoksia, nimittäin 69.8 % kaikista, seuraavalla sijalla oli väkijuomalainsäädäntöön kohdistuneiden rikosten osuus 18.8 %, yksilöön kohdistuvia rikoksia oli 2.8 % lopun ollessa muita tai laadultaan tuntemattomia rikoksia. Rikoksista tuomitut irtolaiset olivat yleensä tehneet ensimmäisen rikoksensa nuorina, miehistä 50.0 % alle 21 vuotiaana ja 64.4 % alle 25 vuotiaana, naisista vastaavasti 42.5 % ja 68.4 %.

Sukupuolitautia oli aikaisemmin sairastanut miehistä 20 ja naisista 415 sekä kertomusvuonna 1 mies ja 144 naista; miehiä koskevat tiedot perustuvat heidän omiin ilmoituksiinsa. Keuhkotautia oli aikaisemmin sairastanut 5 miestä ja 15 naista sekä kertomusvuonna 3 miestä ja 9 naista. Mielisairaalassa oli aikaisemmin hoidettu 6 miestä ja 14 naista.

Irtolaisten väkijuomien käyttöä koskeva selvitys osoitti, että vain 60 eli 8.8 % oli raittiita, 328 eli 47.1 % käytti väkijuomia jonkin verran ja 308 eli 44.3 % juopotteli.

Kertomusvuonna asuivat irtolaiset pääasiassa seuraavasti:

Asui:	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Kotona	10	6.9	61	11.1	71	10.2
Asukkina	23	15.8	275	49.9	298	42.8
Yömajassa	42	29.0	26	4.7	68	9.8
Muualla ¹⁾	70	48.3	189	34.3	259	37.2
Yhteensä	145	100.0	551	100.0	696	100.0

Köyhäinhoitoa ennen kertomusvuotta oli irtolaisista saanut 293 henkilöä eli 42.1 % kaikista, erikseen miehistä 86 eli 59.8 % ja naisista 207 eli 37.6 %. Kertomusvuonna sai köyhäinhoidon avustusta 46 miestä ja 75 naista. Heidän saamansa kotiavustuksen määrä oli 84,495: 35 mk. Lisäksi hoidettiin heitä, lukuunottamatta irtolaistyölaitoksia, köyhäinhuoltoimenpitein muissa laitoksissa yhteensä 1,830 hoitopäivää, jotka jakautuivat seuraavalla tavalla:

¹⁾ Tarkoittaa lähinnä hotelleissa ja matkustajakodeissa asuvia sekä asunnottomia.

Laitosryhmä	Miesten hoitopäiviä	Naisten hoitopäiviä	Hoitopäiviä kaikkiaan
Kunnalliskoti	21	262	283
Työlaitokset	447	—	447
Sairaalat	122	373	495
Tuberkuloosisairaalat	288	—	288
Mielisairaalat	—	235	235
Muut laitokset	—	82	82
	Yhteensä	878	1,830

Kustannukset. Kaupunkikunnan bruttokustannukset irtolaishuollosta nousivat kertomusvuonna 516,918:10 mk:aan, mistä hallintomenoja 376,977:10 mk.

Irtolaishuollon tulokset. Tällä vaikeasti hoidettavalla huollon alalla on osittain, varsinkin miesten kohdalla, joiden luku edellisestä vuodesta väheni, saavutettu tyydyttäviäkin tuloksia. Huomattavaa apua on huoltoviranomaisilla tällöin ollut kaupungin erityisesti tätä tarkoitusta varten varaamasta ulkotyömaasta, jonne on voitu sijoittaa useita kymmeniä etupäässä valvonta-asteella olevia irtolaismiehiä yhdessä alkoholistien kanssa. Naispuolisiin irtolaisiin nähden, joita kertomusvuonna oli huollossa enemmän kuin yhtenäkin aikaisempina vuonna, sen sijaan tuloksiin pääseminen on osoittautunut paljon vaivalloisemmaksi. Hyvää tukea lautakunnalla heidän kohdallaan on ollut siitä, että se on voinut sijoittaa heitä asianomaiselle työtupien osastolle, jossa keskimäärin päivää kohden laskettuna on ollut 20 naispuolista irtolaista. Tässä on syytä vielä mainita, että kaikista v. 1937—39 huoltoon otetuista irtolaisista oli 239 eli yli neljäsosa sellaisia, joita ei enää kertomusvuonna tarvinnut pitää huollossa, mikä seikka osaltaan osoittaa, että mahdollisuuksia tyydyttävien tuloksien saavuttamiseksi on olemassa.

C. Alkoholistilakiin perustuva huolto

Huollettujen lukumäärä. Alkoholistihuoltotoimenpiteiden alaisina oli kertomusvuoden aikana kaikkiaan 547 eri henkilöä, joista 533 miestä ja 14 naista. Niiden neljän vuoden aikana, joina lakimääräistä alkoholistihuoltoa Helsingin kaupungissa on suoritettu, on vuosittain huollettu seuraavat määrät alkoholisteja:

Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä
1937	385	36	421
1938	764	41	805
1939	817	38	855
1940	533	14	547

Kuten asetelmasta havaitaan, ovat kertomusvuoden poikkeukselliset olosuhteet aiheuttaneet huomattavaa vähennystä huollossa olevien alkoholistien lukumäärässä.

Kertomusvuonna huollossa olleiden kokonaismäärästä oli jo aikaisemmin huollossa olleita 383 miestä ja 10 naista eli yhteensä 393, joihin nähden huoltotoimenpiteet siis olivat jatkohuoltoa, kun sen sijaan ensi kerran vasta kertomusvuonna alkoholistihuoltotoimenpiteiden kohteiksi joutui 150

miestä ja 4 naista eli kaikkiaan 154 henkilöä. Näitä n. s. uusia alkoholisteja on eri vuosina ollut seuraavasti:

Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä
1937	385	36	421
1938	484	24	508
1939	315	8	323
1940	150	4	154
Yhteensä	1,334	72	1,406

Uusien alkoholistien yhteissumma 1,406 osoittaa niiden eri henkilöiden määrää, jotka ovat joutuneet alkoholistihuoltotoimenpiteiden alaisiksi kuluneena nelivuotiskautena. Naisia oli näistä kaikista vain 5.1 %. On vielä mainittava, että alussa esitetyn kokonaisluvun lisäksi alkoholisteina on käsitelty myös 11 henkilöä, jotka kuitenkin ennen pitkää vielä kertomusvuoden kuluessa siirrettiin irtolaihuoltokäsittelyyn ja on heidät tilastollisessa selvityksessä luettu irtolaisiin. Seuraavassa annettava selvitys kohdistuu yleensä kaikkiin kertomusvuoden aikana huollossa olleisiin alkoholisteihin, mutta on kuitenkin tärkeimmissä kohdin lisäksi julkaistu tietoja erikseen uusistakin alkoholisteista, varsinkin jos olosuhteet heidän kohdallaan ovat huomattavammin poikenneet yleiskatsauksesta.

Kaikista alkoholisteista oli syntyperäisiä helsinkiläisiä noin joka neljäs eli 24.5 %, naisten joukossa suhteellisesti vähemmän kuin miesten. Kaikista alkoholisteista oli syntynyt prosentteissa laskien:

	Miehiä	Naisia	Yhteensä
Suomen kaupungeissa	49.2	28.6	48.6
» maalaiskunnissa	47.6	64.8	48.1
Ulkomailla	3.2	7.1	3.3

Muita kuin Suomen kansalaisia oli alkoholisteissa 7 miestä. Äidinkielenä oli suomi 474:llä eli 86.7 %:lla, ruotsi 70:llä eli 12.8 %:lla ja 3:lla jokin muu kieli.

Huollon peruste. Perusteita, joiden nojalla alkoholistien suhteen on ryhdytty lainmukaisesti huoltotoimenpiteisiin, erotetaan tilastossa: 1) vaarallisuus, 2) häiriö tai pahennus, 3) elatusvelvollisuuden laiminlyönti, 4) joutuminen läheisen henkilön rasitukseksi, 5) köyhäinhoidon tarve, 6) juopumuspidätykset sekä 7) vapaaehtoisuus.

Alkoholistien jakautuminen eri ryhmiin sen pääperusteen mukaan, jonka nojalla heidät ensiksi on otettu alkoholistihuoltoon, selviää seuraavasta taulukosta:

Huollon peruste	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Vaarallisuus	20	3.7	—	—	20	3.6
Häiriö tai pahennus	175	32.8	6	42.9	181	33.1
Elatusvelvollisuuden laiminlyönti	68	12.8	1	7.1	69	12.6
Rasitukseksi joutuminen	44	8.3	1	7.1	45	8.2
Köyhäinhoidon tarve	17	3.2	1	7.1	18	3.3
Juopumuspidätykset	207	38.8	5	35.8	212	38.8
Vapaaehtoisuus	2	0.4	—	—	2	0.4
Yhteensä	533	100.0	14	100.0	547	100.0

Huomattavin osa alkoholisteista, 212 eli 38,8 %, oli joutunut huoltoon juopumuspidätysten perusteella, ja kasvoi tämän ryhmän osuus tuntuvasti edellisestä vuodesta. Sen perusteella, että oli ollut ilmeiseksi häiriöksi tai pahennukseksi ympäristölleen, joutui huoltoon 33,1 %, tämän perusteen oltua edellisenä vuonna ensi sijalla. Taloudellisten seikkojen, nim. elatusvelvollisuuden laiminlyönnin, omaistensa rasitukseksi joutumisen tai köyhäinhoidon tarpeen johdosta oli alkoholistihuoltoon joutunut 24,1 % (edellisenä vuonna 29,5 %). Vaarallisuus oli perusteena vain 3,8 %:lla, edustaen tämänkin hieman pienempää osuutta kuin edellisenä vuonna. Uusien alkoholistien kohdalla oli perusteista juopumuspidätyksillä vieläkin selvempi johtoasema tehden sen osuus 59,1 %, häiriö ja pahennus oli perusteena 28,6 %:lla, taloudelliset seikat 12,3 %:lla, kun sensijaan vaarallisuuden perusteella ei otettu huoltoon yhtään uutta alkoholistia. Vapaaehtoisina oli alkoholistihuollossa kaikkiaan 2 miespuolista alkoholistia ¹⁾.

Huoltotoimenpiteet. Alkoholistien palauttamiseksi raittiiseen ja säännölliseen elämäntapaan voidaan alkoholistilain mukaan edeltävänä toimenpiteenä käyttää varoitusta ja sen yhteydessä tapahtuvaa ohjausta ja tukevaa toimintaa. Varsinaisina huoltotoimenpiteinä tulevat kysymykseen raittiusvalvonta ja hoito yleisessä alkoholistihuoltolassa. Alkoholistihuoltolasta pois päästetty henkilö on vielä sen jälkeen lain määräämän ajan raittiusvalvonnassa, jota seuraavassa nimitetään jälkivalvonnaksi. Lautakunnan alkoholistihuolto-osaston työlle on ollut edelleen suureksi avuksi, että se on saanut sijoittaa etupäässä valvonnassa olevia alkoholisteja työhön erityisesti tätä tarkoitusta varten järjestetylle kaupungin työmaalle, jossa samanaikaisesti on ollut työssä yhdessä irtolaisten kanssa keskimäärin 22 miestä. Huollossa olleiden alkoholistien ryhmittyminen heihin kertomusvuoden aikana viimeksi sovelletun toimenpiteen mukaan käy selville seuraavasta taulukosta:

Huoltotoimenpide	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Varoitus	153	28,7	6	42,9	159	29,1
Raittiusvalvonta	237	44,5	5	35,7	242	44,2
Huoltolahoito, täytäntöönpanematon	1	0,2	—	—	1	0,2
» täytäntöönpantu	12	2,2	—	—	12	2,2
Jälkivalvonta	130	24,4	3	21,4	133	24,3
Yhteensä	533	100,0	14	100,0	547	100,0

Jälkivalvonta-asteelle ehtineiden alkoholistien osuus on ollut edelleen luonnollisen kehityksen tuloksena suhteellisen suuri. Sen sijaan niiden luku, jotka vuoden lopussa olivat edelleen alkoholistihuoltolassa, oli poikkeuksellisten olojen johdosta supistunut vielä edellisestäkin vuodesta, ja vaikka otetaan huomioon nekin, joiden kohdalla huoltolaanlähettämisspäätöstä ei syystä tai toisesta kertomusvuoden aikana pantu täytäntöön, nousi huoltolahoito-asteella olevien koko osuus vain 2,4 %:iin sen edellisenä vuonna oltua 10,3 %. On kuitenkin huomautettava, että jos kaikki ne alkoholistit, jotka olivat saaneet tai joille oli suunniteltu annettavaksi huoltolahoitoa eli siis

¹⁾ Huomattava on, että vapaaehtoisina huoltoloissa hoidetuista alkoholisteista huoltolautakunta saa virallisen tiedon vasta sen jälkeen kuin asianomaiset ovat vapautuneet huoltoloista ja joutuneet n.s. jälkivalvontaan.

ryhmiin »huoltolahoito» ja »jälkivalvonta» luetut lasketaan yhteen, havaitaan heidän lukunsa nousevan runsaaseen neljännekseen kaikista huolletuista alkoholisteista.

Uusista alkoholisteista jäi varoitusasteelle valtaosa eli 85.7 %, raitiusvalvontaan 13.6 %, huoltolahoitton määrättyinä oli 0.7 %, kun taas jälkivalvontaan ei yksikään uusista irtolaisista vielä ollut ehtinyt.

Seuraava yhdistelmä osoittaa lisäksi, missä määrin eri alkoholisteihin nähden on ainoana toimenpiteenä käytetty joko lievempiä tai suoraan ankarampia toimenpiteitä sekä missä määrin lievempien toimenpiteiden osoitaututtua tehottomiksi on siirrytty ankarampaan huoltomuotoon.

Huoltotoimenpiteet	Miehiä	Naisia	Yhteensä
Yksinomaan varoitus	147	6	153
» valvonta	221	5	226
» huoltolahoito (täytäntöönpanematon) ..	1	—	1
» huoltolahoito (täytäntöönpanu)	7	—	7
» jälkivalvonta	1 ¹⁾ 115	1	1 ¹⁾ 116
Varoitus + valvonta	5	—	5
Huoltolahoito + jälkivalvonta	15	2	17
» + jälkivalvonta + huoltolahoito (täytäntöönpanu)	3	—	3
Jälkivalvonta + varoitus	2	—	2
» + valvonta	11	—	11
» + huoltolahoito (täytäntöönpanu) ...	1	—	1
Muut toimenpideyhdistelmät	5	—	5
	Yhteensä 533	14	547

Hoitopäivien luku alkoholistihuoltoloissa oli yhteensä 2,366, niistä 2,065 miesten ja 301 naisten.

Siviilisääty ja syntyperä. Siviilisäätyyn nähden ryhmittäytyivät alkoholistit seuraavasti:

Siviilisääty	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Naimattomia	243	45.6	2	14.3	245	44.8
Naimisissa olevia	217	40.7	7	50.0	224	40.9
Eronneita	61	11.4	3	21.4	64	11.7
Leskiä	12	2.3	2	14.3	14	2.6
Yhteensä	533	100.0	14	100.0	547	100.0

Naimisissa olevista miehistä asui kuitenkin 52 ja naisista 3 erossa aviopuolisostaan. Aviottomina syntyneitä oli alkoholisteista 6.6 %, erikseen miehistä 6.0 %, mutta naisista ei yhtään. Kodin ulkopuolella oli kasvatettu 5.9 % kaikista alkoholisteista.

Lapsia oli 217 alkoholistilla yhteensä 411, joista aviottomia 17 eli 4.1 %. Miehillä oli keskimäärin enemmän lapsia, 1.9, kuin naisilla 1.2.

Ikä. Alkoholistihuoltoon joutuneiden ikäryhmitys osoittaa, kuten aikaisemminkin, että suurin osa alkoholisteista oli 30—39 vuotiaita, nim.

¹⁾ Näistä 2 sellaista, jotka olivat vapaaehtoisesti olleet alkoholistihuoltolassa.

42.2 %. Myös 40—49 vuotiaita oli runsaasti, 31.8 %. Alle 21 vuotiaita oli vain 1.1 % kaikista huoltoon joutuneista ja 50 vuotta vanhempiakin oli vain 13.9 %. Eri ikäluokkien osuudet olivat:

	Alle 18 v.	18—20 v.	21—29 v.	30—39 v.	40—49 v.	50—59 v.	60— v.	Kaikkiaan
Luku	1	5	60	231	174	63	13	547
%.....	0.2	0.9	11.0	42.2	31.8	11.5	2.4	100.0

Kaikkien alkoholistihuollossa olleiden miesten keski-ikä oli 39 vuotta ja 6 kuukautta ja naisten 41 vuotta ja 6 kuukautta, sekä uusien alkoholistien vastaavasti 38 vuotta ja 5 kuukautta sekä 39 vuotta ja 6 kuukautta. Erikseen laskettuna oli alkoholistihuoltoloissa olleiden miesten keski-ikä 36 vuotta ja naisten 40 vuotta ja 6 kuukautta.

Koulusivistykseltään oli alkoholisteista mitään koulua käymättömiä 44 eli 8.0 %, vain osan kansakoulua oli käynyt 70 eli 12.8 %, kansakoulun käyneitä oli 325 eli 59.4 %, oppikoulua vähemmän kuin 5 luokkaa oli käynyt 27 eli 4.9 %, keskikoulu-, oppikoulun lukioluokkien tai ylioppilassivistys oli 30:llä eli 5.5 %:lla, akateemisen loppututkinnon oli suorittanut 7 eli 1.3 % ja kaupallinen tai muu ammattikoulusivistys oli 43:lla eli 7.9 %:lla ja yhden koulusivistys oli tuntematon.

Ammatti. Ammattinsa mukaan alkoholistit jakautuivat seuraavasti:

	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Virkamiehiä ja vapaiden ammattien harjoittajia	23	4.3	—	—	23	4.2
Maanviljelystä tai sen sivuelinkeinoja harjoittavia	2	0.4	1	7.1	3	0.5
Itsenäisiä liikkeenharjoittajia	49	9.2	4	28.7	53	9.7
Liikkeenkilökuntaa:						
a. päällystä, työnjohtajia, konttorihenkilökuntaa	35	6.6	1	7.1	36	6.6
b. työntekijöitä	6	1.1	—	—	6	1.1
Tehdas- y.m. ammattityöntekijöitä	224	42.0	1	7.1	225	41.1
Muita työntekijöitä	171	32.1	5	35.8	176	32.2
Merimiehiä ja kalastajia	9	1.7	—	—	9	1.6
Yleisessä palveluksessa tai yksityisissä laitoksissa toimivaa palveluskuntaa	6	1.1	—	—	6	1.1
Yksityisten palvelijoita	—	—	1	7.1	1	0.2
Muun elinkeinon harjoittajia	7	1.3	1	7.1	8	1.5
Ilman varsinaista tai tunnettua elinkeinoja olevia	1	0.2	—	—	1	0.2
Yhteensä	533	100.0	14	100.0	547	100.0

Suurimman ammattiryhmän muodostivat edelleenkin tehdas- y. m. ammattityöntekijät kuuluen siihen 41.1 % kaikista alkoholisteista. Myös muiden työntekijäin (apu-, satama- y. m. työntekijäin) osuus oli huomattava, 32.2 %. Seuraavina suuruusjärjestyksessä olivat itsenäiset liikkeenharjoittajat 9.7 %:lla, liikealan päällystö ja konttorihenkilökunta 6.6 %:lla sekä virkamiehet ja vapaiden ammattien harjoittajat 4.2 %:lla. Naisten keskuudessa olivat suurimpina ryhminä muut työntekijät (apu-

työntekijät, siivoajat y. m. s.), tehdas- y. m. ammattityöntekijät sekä itsenäiset liikkeenharjoittajat.

Vanhempiensa ammatin mukaan ryhmittäytyivät kaikki alkoholistihuoltoon otetut siten, että 190 oli ammattityöntekijäin, 88 muiden työntekijäin, 87 itsenäisten liikkeenharjoittain, 76 maatalousammattaje harjoittavien, 32 liikealalla työskentelevien, 28 yleisten tai yksityisten laitosten palveluskuntaan kuuluvien henkilöiden sekä 24 virkamiehien ja vapaiden ammattien harjoittajien kodeista muiden ammattiryhmien ollessa aivan vähäisiä.

Muita tietoja. Yllä olevien selvitysten lisäksi on jatkuvasti tutkittu alkoholistien juopottelun laatua, rikollisuutta, sairauksia, niitä olosuhteita, joissa he asuvat y. m. ja esitetään seuraavassa eräitä tärkeimpiä taten saatuja tietoja.

Alkoholistihuoltoon otettujen henkilöiden juopottelun ja heidän pääasiallisesti käyttämiensä väkijuomien laatua valaisee seuraava yhdistelmä:

Väkijuomien laatu	Juopottelun laatu						Alkoholisteja kaikkiaan		
	jatkuva		kausittainen		säännötön		Miehiä	Naisia	Yhteensä
	Miehiä	Naisia	Miehiä	Naisia	Miehiä	Naisia			
Väkevät juomat	176	3	51	1	296	10	523	14	537
Olut	2	—	—	—	8	—	10	—	10
Yhteensä	178	3	51	1	304	10	533	14	547

Pääasiallisesti viiniä käyttäviä ei ollut lainkaan, mutta 48 väkevien juomien ja oluen ryhmiin luetuista alkoholisteista käytti sitä lisäjuomana. Mainittakoon vielä, että lisäjuomana oli 84 alkoholistilla tapana käyttää teknillisiä juomia, s. o. denaturoitua spriiä, eau de cologneä y. m. Väki-juomien käytön olivat alkoholistit aloittaneet alla olevan yhdistelmän osoittamassa iässä:

	Väkijuomien käyttö alkoi huoltoon joutuneiden ollessa					Alkoholisteja kaikkiaan
	Alle 18 v.	18—20 v.	21—24 v.	25—29 v.	30— v.	
Miehet	136	228	109	40	20	533
Naiset	3	3	6	1	1	14
Kaikki, luku	139	231	115	41	21	547
» %	25.4	42.2	21.0	7.5	3.9	100.0

Rikoksista tuomittuja ¹⁾ oli alkoholisteista 207 eli 37.8 %, joista 4 naista. Näistä oli 117 miestä kaksi tai useamman kerran tuomittuja. Omaisuusrikokset olivat olleet alkoholistien yleisimmin tekemiä rikoksia, 58.0% kaikista, väkijuomalainsäädäntöön kohdistuvia rikoksia oli 13.2 %, yksilöön kohdistuvia 10.6 % ja loput muita rikoksia. Rikoksista tuomituista alkoholisteista oli huomattava osa tehnyt ensimmäisen rikoksensa sangen

¹⁾ Tiedot perustuvat pääasiallisesti asianomaisten omiin ilmoituksiin.

nuorella iällä, nim. alle 21 vuotiaana miehistä 33.0 % ja naisista 25.0 %; jos tämä ikäraja korotetaan 25 vuoteen, niin pysyvä naisten prosenttiluku samana, mutta miehistä kaikkiaan 50.7 % oli ensi kerran joutunut rikosten teille tätä ikärajaa nuorempina. Irtolaisina oli alkoholisteista ennen huoltoon joutumistaan käsitelty 209 eli 38.2 %, niistä naisia 8.

Sukupuolitautia oli ennen huoltoonjoutumisvuotta sairastanut 147 miestä ja 8 naista; kertomusvuonna näitä oli 1 nainen. Keuhkotautia oli aikaisemmin sairastanut 9 miestä, kertomusvuonna 6 miestä. Mielisairauksissa ¹⁾ oli hoidettu 90 miestä ja 1 nainen.

Seuraava yhdistelmä osoittaa, missä alkoholistit kertomusvuonna suurimman osan vuotta asuivat:

Asui:	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Kotona	211	39.6	8	57.2	219	40.0
Asukkina	83	15.6	1	7.1	84	15.4
Yömajassa	116	21.7	1	7.1	117	21.4
Muualla	123	23.1	4	28.6	127	23.2
Yhteensä	533	100.0	14	100.0	547	100.0

Työssä oli miehistä 447 eli 83.9 % ja naisista 8 eli 57.1 %. Työttöminä oli 83 miestä ja 5 naista. Pysyväisesti työkyvyttömiksi todettiin 3 miestä ja 1 nainen.

Köyhäinhoitoavustusta oli ennen huoltoon joutumistaan saanut miehistä 377 ja naisalkoholisteista 9, yhteensä 386 henkilöä eli 70.6 % kaikista alkoholisteista. Kertomusvuonna sai köyhäinhoidon avustusta 145 miestä ja 4 naista, yhteensä 149 henkilöä eli 27.2 % kaikista alkoholisteista. Heidän saamansa kotiavustuksen määrä oli kaikkiaan 127,531: 20 mk. Lisäksi hoidettiin heitä köyhäinhoitolain nojalla eri laitoksissa seuraavien lukujen lähemmin osoittamalla tavalla.

Laitosryhmä	Miesten hoitopäiviä	Naisten hoitopäiviä	Hoitopäiviä kaikkiaan
Kunnalliskoti	474	241	715
Työlaitokset	3,041	—	3,041
Sairaalat	1,130	13	1,143
Mielisairaalat.....	547	—	547
Yhteensä	5,192	254	5,446

Kustannukset. Kaupunkikunnan bruttokustannukset alkoholistihuollosta nousivat kertomusvuonna 393,940: 45 mk:aan, josta hallintomenoja oli 376,977: 10 mk.

Alkoholistihuollon tulokset. Alkoholistien huollossa saavutetut tulokset eivät asian laadusta johtuen yleensä ole helposti valaistavissa yksinomaan numerotiedoin. Tuloksia tarkasteltaessa on niinkään otettava varteen, että alkoholistikanslian työ on suureksi osaksi kohdistunut vaikeisiin alkoholisti-

¹⁾ Hoidon syynä ei ole tarvinnut olla varsinaisen mielisairaus, koska vaikeimpia alkoholisteja on aikaisemmin huoltoloiden puuttuessa täytynyt hoitaa mielisairauksissa.

tapauksiin, joihin nähden tulokset useinkin ovat heikkoja. Paljon myönteisiäkin tuloksia on sentään havaittavissa. Niinpä täytöntöönpanemattomia huoltolaanlähettämispäätöksiä oli v:sta 1937 lähtien kertomusvuoden lopussa kaikkiaan 100. Niinikään voidaan mainita, että v. 1937—39 huoltoon otetuista alkoholisteista oli kaikkiaan 869 sellaista, joita ei enää v. 1940 ole tarvinnut pitää huollossa.

Merkillepantava seikka on, että alkoholistien huolto pääkaupungissa tapausten vaikeasta laadusta huolimatta on ollut valta-osaltaan avohuoltoa. Joskaan huollettavat eivät läheskään aina ole palanneet raittiiseen ja säännölliseen elämäntapaan, on kuitenkin useimpien kohdalla voitu havaita elämäntapojen muutos parempaan päin, samalla kuin juopottelun aiheuttamat sosiaaliset haitat ovat pienentyneet, jopa monessa tapauksessa kokonaan hävinneetkin. Lopuksi on syytä huomauttaa siitä, että sodan johdosta alkoholistien huolto varsinkin kertomusvuoden alkupuolella oli suurien rajoitusten alaisena ja että osaksi sen johdosta huoltoon otettujen uusien alkoholistien luku oli pienempi kuin minään muuna kanslian toimintavuonna.

Juopumuspidätystilastoa Helsingissä asuvista henkilöistä. Irtolais- ja alkoholistihuoltokanslian toiminnan taustaksi on edelleen katsottu olevan syytä esittää eräitä selvityksiä juopumuspidätyksistä, sikäli kuin ne koskevat Helsingissä asuvia henkilöitä.

N.s. juopumuspidätyskortiston mukaan pidätettiin kertomusvuonna 8,067 eri henkilöä, joista miehiä 7,339 ja naisia 728. Edelliseen vuoteen verraten oli pidätettyjä 327 henkilöä vähemmän. Ensi kertaa pidätettyjä oli 3,531 ja syytteen asetettiin 1,396 henkilöä. Pidätyskertojen luku oli kaikkiaan 15,501, mikä oli vähemmän kuin kolmena edellisenä vuonna. Tähän vähennykseen vaikutti lähinnä vuoden alkukuukausien poikkeukselliset olosuhteet, jolloin juopumuspidätysten määrä oli tavallista alhaisempi. Keskimääräinen pidätyskertojen luku henkilöä kohden vuoden aikana oli kutakin pidätettyä miestä kohden 1.93, kutakin naista kohden 1.79 ja kutakin henkilöä kohden 1.92. Eniten pidätyksiä sattui elo- ja syyskuussa, vähiten maalisi- ja tammikuussa.

Viikonpäivittäin jakautuivat pidätykset siten, että lauantaisin sattui niitä runsaimmin, 19.1 % kaikista pidätyksistä. Mainittakoon vielä, että kaikista juopumuspidätyskortistossa olevista oli alkoholisteina rekisteröityjä 740 sekä irtolaisina rekisteröityjä 383.

Juopumuspidätykset v. 1937—40 jakautuivat pidätettyjen asuin- ja pidätyspaikan mukaan seuraavasti:

	Helsingissä asuvien pidätykset huoltolautakunnan tilaston mukaan			Pidätysten luku Helsingissä poliisilaitoksen tilaston mukaan	
	Helsingissä tapahtuneet	Muualla tapahtuneet	Yhteensä	Kaikkiaan	Niistä muualla asuvien pidätyksiä
1937.....	16,640	1,563	18,203	20,357	3,717
1938.....	17,464	1,604	19,068	20,155	2,691
1939.....	15,711	1,573	17,284	18,031	2,320
1940.....	13,549	1,952	15,501	16,378	2,829

Ammatin mukaan v. 1940 pidätetyt jakautuivat seuraavasti:

	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Virkamiehiä ja vapaiden ammattien harjoittajia	258	3.5	—	—	258	3.2
Maanviljelystä tai sen sivuelinkeinoja harjoittavia	60	0.8	—	—	60	0.7
Itsenäisiä liikkeenharjoittajia	503	6.9	10	1.4	513	6.3
Liikkeenkilökuntaa:						
a) päällystä, työnjohtajia, konttorihenkilökuntaa	143	2.0	—	—	143	1.8
b) työntekijöitä	359	4.9	76	10.4	435	5.4
Tehdas- y.m. ammattityöntekijöitä	3,231	44.0	132	18.1	3,363	41.7
Muita työntekijöitä	1,986	27.1	85	11.7	2,071	25.7
Merimiehiä ja kalastajia	236	3.2	—	—	236	2.9
Yleisessä palveluksessa tai yksityisissä laitoksissa toimivaa palveluskuntaa	134	1.8	—	—	134	1.7
Yksityisten palvelijoita	—	—	62	8.5	62	0.8
Muun elinkeinon harjoittajia	339	4.6	135	18.6	474	5.9
Ilman varsinaista tai tunnettua elinkeinoa olevia	90	1.2	228	31.3	318	3.9
Yhteensä	7,339	100.0	728	100.0	8,067	100.0

Yksityiskohtaisempia tietoja juopumuksesta pidätettyjen iästä, pidätyskertojen lukumäärästä, syntymäpaikasta sekä pidätyksien luvusta kunkin vuoden kuukautena ja eri viikonpäivinä on julkaistu taulukko-osastossa, taulukoissa 9, 10 ja 27.

D. Työttömyyshuolto

Työttömyyshuolto, lukuunottamatta työttömyystöiden teettämistä, on kertomusvuonna jo neljännen vuotensa ollut huoltoviraston työttömyyshuoltokanslian hoidettavana. Työttömyyshuoltokortistoon ottamista koskevia anomuksia jätti työttömyyshuoltokansliaan selontekovuonna kaikkiaan 2,420 eri henkilöä (edellisenä vuonna 1,934), ja sisältyy tähän lukuun myös edellisestä vuodesta kertomusvuoteen siirtyneet henkilöt, sikäli kuin he edelleen ovat ilmoittautuneet kansliaan. Kun kuitenkin anomuksista hylättiin 48 ja hyväksytyistäkin 51 jätti työttömyyskorttinsa noutamatta, supistui kortistoon lopullisesti otettujen luku 2,321 henkilöksi, joista miehiä oli 1,022 ja naisia 1,299. Miesten kohdalla oli vähennystä edelliseen vuoteen verraten 17.2 %, mutta naisten kohdalla lisäystä 144.6 %.

Syntyperäisiä helsinkiläisiä oli kortistossa olevista 2,321 henkilöstä 415 eli 17.9 %, erikseen miehistä 23.1 % ja naisista vain 13.8 %. Maalaiskunnissa syntyneitä oli kaikkiaan 65.1 %, miehistä runsaasti yli puolet ja naisista lähes 3/4.

Kotipaikkaoikeus Helsingissä oli 2,073 henkilöllä eli 89.3 %:lla, ulkokuunnissa 243 eli 10.6 %:lla ja n.s. valtion tapauksia oli 5 eli 0.2 %.

Miesten työttömyyshuoltotöitä ei kertomusvuonna ole järjestetty. Naiset on osoitettu naisten työtuvalla järjestettyihin töihin. Valtion työttömyyshuoltotöissä ei koko vuonna ollut yhtään henkilöä kortistossa olevista.

Seuraavasta taulukosta käy selville kunkin kuukauden lopussa työttömyyskortistossa kaikkiaan olevien, huoltotöihin osoitettujen ja ilman työtä olevien lukumäärät:

Kuukausi	Kunnan työttömyyshuoltotöissä olevia naisia			Ilman työtä olevia			Kaikkiaan kortistossa olevia		
	Kaikkiaan	% kortistossa olevista naisista	% kaikista kortistossa olevista	Miehiä	Naisia	Yhteensä	Miehiä	Naisia	Yhteensä
Tammikuu ..	38	24.2	17.9	55	119	174	55	157	212
Helmikuu ..	46	15.8	13.5	49	245	294	49	291	340
Maaliskuu	135	34.5	31.5	37	256	293	37	391	428
Huhtikuu ...	178	41.8	35.3	78	248	326	78	426	504
Toukokuu	178	44.4	33.5	130	223	353	130	401	531
Kesäkuu	185	46.8	35.5	158	210	368	158	395	553
Heinäkuu ...	73	19.4	13.5	165	303	468	165	376	541
Elokuu	148	32.3	22.8	192	310	502	192	458	650
Syyskuu	206	46.0	32.1	194	242	436	194	448	642
Lokakuu	259	43.7	32.1	214	334	548	214	593	807
Marraskuu ...	273	40.0	29.1	254	410	664	254	683	937
Joulukuu	265	43.8	31.7	227	343	570	227	608	835

Tästä taulukosta käy selville, että prosentteissa laskettuna on kuukausittain huoltotöihin sijoitettujen naisten luku verrattuna kaikkiaan kortistossa oleviin naisiin vaihdellut 15.8 %:sta 46.8 %:iin.

Niitä kortistossa olevia, joille töitä ei ole voitu tarjota, on avustettu köyhäinhoitotoimenpitein.

Kun työttömyyshuoltokortistossa olevista 1,015 on ollut huoltovelvollisia huolehtien paitsi itsestään myös 774 aviopuolisosta ja 1,301 lapsesta, on kortiston osoittama työttömyys ulottanut vaikutuksensa siis kaikkiaan 4,396 henkilöön. Huoltovelvollisia oli miehistä 68.0 % (edellisenä vuonna 55.4 %) ja naisista 24.6 % (edellisenä vuonna 34.5 %).

Iältään oli kortistossa olevista työttömistä meihistä 8.7 % alle 26 vuotiaita (edellisenä vuonna 8.3 %), 73.5 % 26—50 vuotiaita (edellisenä vuonna 73.8 %) ja loput 17.8 % 51 vuotiaita tai sitä vanhempia (edellisenä vuonna 18.2 %). Naisista 9.8 % oli alle 26 vuotiaita (edellisenä vuonna 2.5 %), 67.1 % 26—50 vuotiaita (edellisenä vuonna 64.2 %) ja 23.1 % sitä vanhempia (edellisenä vuonna 33.3 %). Nuorempien naisten osuus on siten työttömyyskortistossa jonkin verran lisääntynyt.

Ammattinsa mukaan ryhmitettyinä jakautuivat kortistoon otetut seuraavalla tavalla:

	Miehiä		Naisia		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Maataloustyöntekijöitä, ammattitaitoisia	—	—	1	0.1	1	0.0
» muita	—	—	12	0.9	12	0.5
Teollisuustyöntekijöitä, ammattitaitoisia	193	18.9	218	16.8	411	17.7
» apu-työntekijöitä ja muita	20	2.0	87	6.7	107	4.8
Rakennustyöntekijöitä, ammattitaitoisia	267	26.1	—	—	267	11.5
» apu-työntekijöitä ja muita	173	16.9	201	15.5	374	16.1
Liikkeenkilökuntaa	43	4.2	79	6.1	122	5.3
Ravintola-alalla toimineita	1	0.1	147	11.3	148	6.4
Liikennelaitoksissa toimineita	89	8.7	6	0.4	95	4.1
Henkisen työn tekijöitä	7	0.7	4	0.3	11	0.5
Taloustoimissa olleita	—	—	334	25.7	334	14.4
Erinäisiä muita ammatteja harjoittaneita	229	22.4	210	16.2	439	18.9
Yhteensä	1,022	100.0	1,299	100.0	2,321	100.0

Suurimpana ryhmänä miesten joukossa esiintyivät siten rakennustyöntekijät tehden heidän osuutensa 43.1 %, teollisuustyöntekijöitä oli 20.8 %, erinäisten ammattien (partureita, vahtimestareita, talonmiehiä, vahteja y.m.) harjoittajia 22.4 %, liikennelaitoksissa toimineita 8.7 % ja liikehenkilökuntaa 4.2 %, muiden ryhmien ollessa aivan vähäisiä. Naisista oli teollisuustyöntekijöitä 23.5 %, taloustoimissa työskennelleitä 25.7 %, erinäisiä ammatteja (parturin, kähertäjän y.m.) harjoittaneita 16.2 %, rakennustyöntekijöitä 15.5 %, ravintolapalveluskuntaa 11.3 % ja liikealalla työskennelleitä 6.1 %, muiden ryhmien osuuden ollessa aivan vähäinen.

Siirtoväen työttömyyskortisto. Kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriön kiertokirjeen n:o 8 kesäkuun 17 p:ltä 1940 mukaisesti on työttömyys-huoltokansliassa syyskuusta 1940 alkaen pidetty työttömyyskortistoa myöskin Helsingissä asuvasta siirtoväestä. Tähän kortistoon hakeutuminen ja siihen hyväksyminen on tapahtunut valtion työttömyysohjeiden mukaisessa järjestyksessä aivan samaan tapaan kuin yleiseen työttömyyshuoltokortistoonkin, mutta on kyseinen kortisto kuitenkin pidetty omana osastonaan erillään yleisestä kortistosta ja siitä myös erikseen annettu raportit asianomaisille viranomaisille.

Siirtoväen työttömyyskortistoon ottamista koskevia anomuksia teki kertomusvuoden loppuun mennessä kaikkiaan 536 eri henkilöä, mutta kun anomuksista hylättiin 20 ja hyväksytyistäkin 107 jätti työttömyyskorttinsa noutamatta, oli kortistoon lopullisesti otettujen luku 409, joista miehiä 154 ja naisia 255.

III. Huoltotoimen kustannukset

A. Tulot ja menot

Kaupungin talousarviossa osoitettiin huoltotointa varten v:ksi 1940 varoja yhteensä 63,533,216 mk, josta määrästä kuitenkin 2,000,000 mk kaupunginvaltuuston ja 100,000 mk kaupunginhallituksen käytettäväksi arvaamattomien tarpeiden varalta. Huoltolautakunnalle jäi siis käytettäväksi määrärahoja yhteensä 61,433,216 mk, johon sisältyi Helsingin sokeaintalosaatiölle tuleva 50,000 mk:n suuruisen avustus, minkä lisäksi vuoden varrella kaupunginvaltuusto ja kaupunginhallitus myönsivät lautakunnalle lisämäärärahoja yhteensä 1,667,944: 95 mk, josta määrästä 75,214: 85 mk viljelyspalstatoimintaa varten sekä 38,726: 70 mk n.s. virastovaratyöntekijäin palkkaamiseen.

Huoltolautakunnan bruttomenot nousivat kaiken kaikkiaan 61,361,781: 90 mk:aan, mutta kun siitä vähennetään Helsingin sokeaintalosaatiölle jaettu 50,000 mk:n avustus sekä viljelyspalstatoimintaan käytetyt 75,214: 85 mk ja virastovaratyöntekijäin palkkaamiseen käytetty 38,726: 70 mk, jää varsinaiseen huoltotoimintaan käytetyksi 61,197,840: 35 mk. Kun tästä huoltomenojen kokonaismäärästä vähennetään tulot 16,541,726: 30 mk, jää jäljelle 44,656,114: 05 mk, mikä summa siis osoittaa huoltolautakunnan suorittamasta varsinaisesta huoltotoiminnasta kaupunkikunnalle aiheutuneet todelliset nettomenot v. 1940. Mainittuun summaan sisältyy tällöin myös alkoholistien ja irtolaisten huollosta aiheutuneet kustannukset. Edellisestä vuodesta nousivat nettomenot 7,096,869: 05 mk:lla. Nettomenot ovat kymmenvuotiskautena 1931—40 vaihdelleet seuraavasti

Vuosi	Mk	Vuosi	Mk
1931	39,984,067: 05	1936	46,409,610: 50
1932	50,067,505: 80	1937	43,319,251: 85
1933 ¹⁾	57,707,653: 40	1938	37,437,812: —
1934 ²⁾	45,754,427: 10	1939	37,559,245: —
1935 ³⁾	49,109,001: 35	1940	44,656,114: 05

Seuraavat taulukot ⁴⁾ osoittavat huoltotoimen arvioitujen ja todellisten tulojen ja menojen jakautumisen eri ryhmiin v. 1940:

Tulot	Arvioidut tulot talousarvion mukaan	Todelliset tulot tilien mukaan	Määrä, jolla to- delliset tulot ylitt- ävät (+) tai allittavat (—) lasketut
	Markkaa ja penniä		
Korvaukset annetusta huollosta	9,150,000	8,148,178 75	—1,001,821 25
Kunnalliskoti laitoksineen:			
Kunnalliskoti	166,000	130,821 10	— 35, 178 90
Työlaitos	421,000	263,852 40	— 157,147 60
Maanviljelys	175,000	222,777 —	+ 47,777 —
Sikala	525,000	459,709 80	— 65,290 20
Pesulaitos	775,000	788,658 80	+ 13,658 80
Tervalammen työlaitos	320,000	⁵⁾ 234,092 20	— 85,907 80
Tervalammen maatila	1,612,275	1,864,407 85	+ 252,132 85
Työtuvat	4,151,300	3,783,172 80	— 368,127 20
Luontoisetujen korvaukset	653,101	⁶⁾ 608,170 55	— 44,930 45
Talousarvion ulkopuolella	—	⁷⁾ 37,885 05	+ 37,885 05
Yhteensä	17,948,676	16,541,726 30	—1,406,949 70

Menot	Talousarvion otetut määrä- rahat	Vuoden varrel- la myönnettyt lisämäärärahat	Todelliset me- not tilien mukaan	Säästö (+) tai ylitys (—)
	Markkaa ja penniä			
Huoltolautakunta	5,806,714	153,352 25	5,822,171 25	+ 137,895 —
Kassa- ja tilitoimisto	534,300	6,140 —	545,142 45	— 4,702 45
Asiamiestoimisto	1,840,400	48,273 15	1,864,347 80	+ 24,325 35
Kunnalliskoti laitoksineen:				
Yhteiset kustannukset	999,666	35,277 35	961,235 05	+ 73,708 30
Kunnalliskoti	7,908,834	112,020 —	7,247,698 05	+ 773,155 95
Työlaitos	1,811,313	2,928 —	1,453,945 80	+ 360,295 20
Maanviljelys	135,364	—	136,631 75	— 1,267 75
Sikala	375,934	1,360 —	378,526 55	— 1,232 55
Pesulaitos	716,055	589 —	731,751 05	— 15,107 05

¹⁾ Lisäksi työttömien ruoanjakelun järjestämiskustannukset 14,873 mk ja köyhäinhuoltoviraston viranhaltijain opintokurssikustannukset 15,000 mk. — ²⁾ Lisäksi köyhäinhuoltoviraston viranhaltijain opintokurssikustannukset 2,500 mk. — ³⁾ S:n 3,850 mk. — ⁴⁾ Yksityiskohtaisemmat tiedot on julkaistu Helsingin kaupungin tilastossa V. 25. 1940. — ⁵⁾ Tähän sisältyvät työlaitoksen ja maatilan henkilökunnan suorittamat luontoisetujen korvaukset. — ⁶⁾ Luontoisetujen korvauksista saatiin koko korvaussumma kunnalliskodissa ja työlaitoksessa. — ⁷⁾ Tästä on 200:10 mk oikeudenkäyntien nettotuloja ja 37,684:95 mk työtupien c-osaston alaosaston nettotuloja. — Huomautettakoon lisäksi, että rahatoimiston tilinpäätöksessä esiintyy tätä vastaavan nimikkeen kohdalla tuloina erinäisten korjausmäärärahojen ylijäämää, mutta kun niitä ei voida katsoa huoltotoimen tuottamiksi tuloiksi, ei erää ole tässä huomioitu.

Menot	Talousarvioon otetut määrät	Vuoden varrel- la myönnetyt lisämäärärahat	Todelliset me- not tilien mukaan	Säästö (+) tai ylitys (-)
	Markkaa ja penniä			
Kunnalliskodin evakuointi	—	1,061,031 55	1,061,031 55	—
Tervalammen työlaitos	1,253,400	56,542 10	1,030,332	+ 279,610 10
Tervalammen maatila	1,646,858	10,880	1,525,514 65	+ 132,223 35
Työtuvat	7,609,378	5,610	5,488,303 50	+ 2,126,684 50
Yksityishoito	25,000	—	19,050	+ 5,950
Sairaanhoito	9,940,000	—	9,383,604 35	+ 556,395 65
Lääkkeet ja sairaanhoitotar- vikkeet	550,000	—	457,406 45	+ 92,593 55
Suoranaiset avustukset	20,000,000	—	22,848,980 05	-2,848,980 05
Päivähoitokustannukset	25,000	—	6,833 50	+ 18,166 50
Matkakulut	75,000	—	42,418 15	+ 32,581 85
Hautauskulut	130,000	60,000	192,916 40	- 2,916 40
Viljelyspalstatoiminta	—	75,214 85	75,214 85	—
Virastovaratyöt	—	38,726 70	38,726 70	—
Yhteensä	61,383,216	1,667,944 95	61,311,781 90	+1,739,379 05

Yhteiskunnallisen huollon aiheuttaman kunnallisen rasituksen suhteellisen suuruuden ja siinä ilmenevän kehityssuunnan selvittämiseksi on viiemeksi ilmestyneissä vuosikertomuksissa verrattu huoltotoimen bruttomenoja kunakin vuonna kaupungin väkilukuun, jolloin on käytetty kirkonkirjoihin ja siviilirekisteriin merkittyä väkilukua kunkin vuoden lopussa. Kun sanottuja väkilukutietoja sotatilanteen johdosta ei ole saatu käytettäväksi v:lta 1940, on vertailu tällä kertaa täytynyt jättää suorittamatta.

B. Korvaukset annetusta huollosta

Asiamiestoimiston toimesta perittiin v. 1940 rahakorvauksina annetusta huollosta 10,072,864: 20 mk, josta 8,148,178: 75 mk koski huoltolautakunnan ja 1,924,685: 45 mk lastensuojelulautakunnan antamaa huoltoa. Perimistöy jakautui eri kanslioiden kesken seuraavasti:

	Korvaus huolto- lautakunnan anta- masta huollosta, mk	Korvaus lasten- suojelusta, mk	Yhteensä, mk
A-kanslian toisilta kunnilta perimiä	3,652,485: 95	605,329: 45	4,257,815: 40
D-kanslian valtiolta perimiä	1,855,208: —	524,827: 75	2,380,035: 75
L-kanslian yksityisiltä peri- miä	2,640,484: 80	794,528: 25	3,435,013: 05
Yhteensä	8,148,178: 75	1,924,685: 45	10,072,864: 20

Paitsi rahassa suoritettua korvausta sai kunta hyvitystä huoltolautakunnan ja lastensuojelulautakunnan antamasta huollosta 285 mieheltä työlaitoksissa ja 21 naiselta kunnalliskodissa tehdyn työn muodossa. Täten saadun työkorvauksen määrä oli vuoden aikana yhteensä 378,718: 45 mk, josta 345,816: 60 mk huoltolautakunnalta saadun ja 32,901: 85 mk lastensuojelulautakunnalta saadun hoidon hyvitystä. Kaikkiaan kertyi raha- ja työkorvausta seuraavasti:

	Huoltolautakunnan antama huolto	Lastensuojelulauta- kunnan antama huolto	Yhteensä
Rahasuoritukset, mk	8,148,178: 75	1,924,685: 45	10,072,864: 20
Työllä hyvitetty, mk	345,816: 60	32,901: 85	378,718: 45
Kaikkiaan korvauksia, mk	8,493,995: 35	1,957,587: 30	10,451,582: 65

Köyhäinhoitoa koskeva rahakorvaussumma kokonaisuudessaan väheni edelliseen vuoteen verraten 2,293,049: 70 mk:lla. Erikseen laskien toisilta kunnilta saatujen korvausten määrä väheni 723,387: 70 mk:lla eli 16.8 %:lla, kun sen sijaan valtiolta perittyjen korvausten määrä lisääntyi 99,142: 60 mk:lla eli 5.6 %:lla ja yksityisiltä peritty korvaussumma väheni 1,668,804: 60 mk:lla eli 38.7 %:lla, edellisen vuoden ennätysarvosta. On kuitenkin todettava, että yksityisiltä perittyjen korvausten suhteellinen osuus kaikista perityistä korvauksista on edelleenkin sangen korkea, ja oli sanottu osuus prosenteissa v. 1931—40 seuraava:

1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938	1939	1940
8.8	7.2	7.0	9.6	13.3	15.8	21.7	35.6	41.3	32.4

Huoltolautakuntaa koskevien perittyjen korvausten kehityssuunta on ilmaistu vertaamalla niiden määrää huoltotoimen bruttomenoihin. Julkaisemme alla sanotut suhdeluvut kymmeneltä viime vuodelta, mutta on tällöin otettava huomioon, että kunkin kalenterivuoden aikana perityt korvaukset koskevat yleensä ei ainoastaan samana vuonna vaan useina edellisinäkin vuosina annettua huoltoa. Suhdeluvut olivat seuraavat:

Vuosi	%	Vuosi	%	Vuosi	%
1931	13.0	1934	16.8	1937	15.6
1932	13.3	1935	15.4	1938	17.0
1933	15.3	1936	18.1	1939	18.2
				1940	13.3

IV. Taulukkoliitteet

1. Köyhäinhoidon avunsaajien asunto-olot v. 1940

Asunomuoto	Miehiä	Naisia	Lapsia alle 16 v.	Yhteensä
1 huone	1,526	2,870	154	4,550
2 huonetta	627	730	94	1,451
3 »	96	130	6	232
4— »	22	27	1	50
Asui asukkina	632	1,476	26	2,134
» yömajassa	274	97	—	371
» laitoksissa koko vuoden	778	1,312	1	2,091
Tuntematon	861	1,160	121	2,142
Yhteensä	4,816	7,802	403	13,021

2. Kunnalliskodin yhteydessä olevan työlaitoksen työtoiminta v. 1940

Työtoiminnan haarat	Työtoiminnasta kertyneet tulot, mk				Siitä	
	Kunnallis-kodille tehdyistä töistä	Työlaitok-selle tehdyistä töistä	Mulle lai-toksille ja yksityisille tehdyistä töistä	Yhteensä	Käytetty-jen työtar-vikkeiden arvo, mk	Nettotulot (työpal-kat), mk
Puunjalostamo	124,706	5,271	229,134	359,111	272,338	86,773
Jalkinetyöt	39,363	8,765	14,488	62,616	43,968	18,648
Sepäntyöt	35,756	1,548	21,460	58,764	33,770	24,994
Maalaamo	35,888	3,380	42,032	81,300	49,402	31,898
Räätälintyöt	20,930	3,089	2,775	26,794	18,724	8,070
Kirjansitomo	1,197	320	1,682	3,199	1,330	1,869
Sekalaistyöt	93,253	—	1,619	94,872	3,272	91,600
Yhteensä	351,093	22,373	313,190	686,656	422,804	263,852

3. Köyhäinhoidon avunsaajat avustuksen säännöllisyyden ja lyhyt-aikaisuuden sekä huoltomuodon mukaan v. 1940

Huoltomuoto	Säännöllistä avustusta saaneet				Lyhyt-aikaista avustusta saaneet 1)				Avun-saajia kaik-kiaan
	Miehiä	Naisia	Lapsia	Yhteen-sä	Miehiä	Naisia	Lapsia	Yhteen-sä	
Yksinomaan laitoksissa olleita	887	1,478	13	2,378	633	1,079	305	2,017	4,395
Yksinomaan yksityis-hoidossa olleita	4	3	—	7	—	—	—	—	7
Yksinomaan kotiavus-tusta saaneita	817	2,517	1	3,335	1,541	1,679	10	3,230	6,565
Laitoshoidon lisäksi kotia-vustusta saaneita	359	446	3	808	575	599	71	1,245	2,053
Yksityishoidon lisäksi kotia-vustusta saa-neita	—	1	—	1	—	—	—	—	1
Yhteensä	2,067	4,445	17	6,529	2,749	3,357	386	6,492	13,021

1) Ks. tämän kert. s. 47*.

4. Irtolaishuoltoon joutuneet henkilöt heitä koskevien henkilötietojen mukaan ja ikäluokittain v. 1940

	18—20 v.		21—24 v.		25—29 v.		30—34 v.		35—39 v.		40—44 v.		45—49 v.		50—54 v.		55—59 v.		60— v.		Kaikki ikäluokat			
	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	M.sp.	
Irtolaishuoltoon joutuneita kaikkiaan	12	60	18	106	25	142	24	87	24	73	16	37	10	24	10	15	2	4	4	3	145	551	696	
<i>Pidätetty irtolaaisuudesta</i>																								
0 kertaa	7	2	12	17	18	44	15	33	14	33	10	17	4	14	4	5	1	3	2	—	87	168	255	
1 kerran	4	18	1	44	3	36	7	16	5	11	5	9	3	4	3	4	1	—	1	2	33	144	177	
2 kertaa	—	16	2	24	1	33	—	18	2	9	1	5	—	1	1	3	—	1	1	1	8	111	119	
3 „	1	10	2	11	1	11	2	7	2	8	—	3	3	2	—	1	—	—	—	—	11	53	64	
4 „	—	14	1	10	2	18	—	13	1	12	—	3	—	3	2	2	—	—	—	—	6	75	81	
<i>Irtolaishuollon peruste</i>																								
Kuljeksiva elämä	1	—	1	—	2	—	1	—	1	—	—	—	1	—	2	—	—	—	—	—	9	—	9	
Työn vieroksuminen	3	—	1	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	—	7	
Kerjuu	1	—	4	—	7	—	10	—	9	—	9	—	4	—	7	1	2	—	3	—	56	1	57	
Ammattihaureus	—	58	—	106	—	142	—	87	—	72	—	35	—	23	—	11	—	4	—	1	—	539	539	
Muu peruste	7	2	12	—	15	—	12	—	13	1	7	2	5	1	1	3	—	—	1	2	73	11	84	
<i>Viimeisen huoltotoimenpiteen laatu</i>																								
Varoitus	6	29	4	41	2	32	4	14	3	14	6	10	1	3	2	5	—	—	3	1	31	149	180	
Kotikuntaan lähettäminen	—	3	—	—	—	1	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	5	6
Irtolaishuolto	1	16	2	23	6	35	3	19	4	9	3	5	1	5	2	7	2	2	—	1	24	122	146	
Työlaitos	2	4	9	25	4	36	3	22	2	17	2	3	3	5	1	1	—	1	—	—	26	114	140	
Pakkotyö	—	—	—	1	1	12	6	13	2	17	2	10	1	6	3	—	—	—	—	—	15	59	74	
Jälkivalvonta	2	1	2	6	8	17	5	15	12	11	3	4	3	4	1	—	—	—	1	—	37	58	95	
Ei toimenpidettä	1	7	1	10	4	9	2	4	1	4	—	5	1	1	1	2	—	1	—	1	11	44	55	
<i>Syntymäpaikka</i>																								
Helsinki	5	9	5	14	10	14	2	4	5	8	4	2	2	3	2	1	1	—	1	—	37	55	92	
Helsinkiä ympäröivät kunnat ¹⁾	1	3	—	2	—	3	1	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	3	9	12	
Muut Uudenmaan läänin kaupungit	—	—	1	1	—	1	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	3	5	
„ „ „ maalaiskunnat	1	8	2	10	2	10	2	9	1	9	2	9	1	—	2	—	—	1	—	1	13	57	70	
„ „ „ Suomen kaupungit	—	11	3	22	3	30	3	19	4	13	5	5	1	3	3	5	—	—	—	—	22	108	130	
„ „ „ maalaiskunnat	5	27	7	57	7	81	14	53	13	40	5	19	6	18	2	9	—	3	3	1	62	308	370	
Ulkomaat	—	2	—	—	3	3	2	—	—	3	—	2	—	—	—	—	1	—	—	1	6	11	17	
<i>Asui pääasiassa v. 1940</i>																								
Kotona	2	8	—	8	2	19	1	9	2	9	3	3	—	2	—	2	—	—	—	1	10	61	71	
Asukkina	2	27	4	66	3	71	4	39	4	29	1	21	2	9	1	9	1	2	1	2	23	275	298	

Yömajassa	1	2	3	6	5	4	7	2	7	5	6	3	4	2	6	1	1	1	2	—	42	26	68
Mualla	7	23	11	26	15	48	12	37	11	30	6	10	4	11	3	3	—	1	1	—	70	189	259
Työkyky huoltovuonna																							
Työkykyisiä	12	60	18	106	25	140	24	87	23	72	16	36	10	23	9	12	1	4	4	2	142	542	684
Pysyväisesti työkyvyttömiä	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	1	—	1	3	1	—	—	—	—	3	9	12
Saanut köyhäinhoitoa v. 1940	3	4	1	8	6	9	11	15	8	16	5	8	4	7	6	5	1	2	1	1	46	75	121
» » ennen huoltoon joutumistaan	1	8	6	27	18	54	15	29	17	39	11	20	7	14	7	10	2	4	2	2	86	207	293
Rikollisuus																							
Tuomittu 0 kertaa	5	47	4	86	9	91	6	53	7 ²⁾ 40	5	15	2	14	1	10	—	1	2	1	41 ²⁾ 358 ²⁾	399		
» 1 kerran	2	9	6	15	3	26	6	20	5	12	1	7	2	4	2	2	—	1	1	2	28	98	126
» 2 kertaa	2	2	3	2	2	11	4	6	—	9	2	4	4	3	1	1	—	—	—	—	19	38	57
» 3 »	1	1	1	—	5	4	1	4	—	4	1	3	1	1	1	—	—	—	—	—	11	17	28
» 4 »	2	1	4	3	6	10	7	4	12	8	7	8	1	2	5	2	1	2	1	—	46	40	86
Tuomittu v. 1940	1	5	—	1	3	4	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	11	16
Vähijuomien käyttö																							
Raitis	3	14	1	12	—	7	—	2	—	7	1	5	1	1	—	4	—	—	—	2	6	54	60
Käyttää jonkin verran	7	34	11	72	7	80	7	41	11	24	2	12	2	7	—	4	1	2	3	1	51	277	328
Juopottelee	2	12	6	22	18	55	17	44	13	42	13	20	7	16	10	7	1	2	1	—	88	220	308
Pidätetty juopumuksesta v. 1940																							
koko vuonna 0 kertaa	8	43	13	81	11	100	11	47	10	41	4	21	2	17	1	10	1	1	3	3	64	364	428
» » 1—2 kertaa	4	13	—	20	5	26	7	25	3	21	4	11	1	4	3	2	1	1	—	—	28	123	151
» » 3— »	—	4	5	5	9	16	6	15	11	11	8	5	7	3	6	3	—	2	1	—	53	64	117
huoltoon jouduttuaan 0 kertaa	11	49	16	87	16	109	16	57	15	47	9	24	5	18	7	12	1	2	3	3	99	408	507
» » 1—2 »	1	8	2	19	3	22	5	21	4	17	3	8	1	3	—	1	1	—	—	—	20	99	119
» » 3— »	—	3	—	—	6	11	3	9	5	9	4	5	4	3	3	2	—	2	1	—	26	44	70
Käsitelty myös alkoholistina v. 1940	—	—	—	—	1	—	2	1	—	1	1	—	1	—	3	1	—	—	—	—	8	3	11
Sairasti sukupuolitauteja v. 1940	—	31	—	40	1	32	—	21	—	14	—	2	—	3	—	1	—	—	—	—	1	144	145
» keuhkotautia v. 1940	—	—	—	2	—	2	—	1	1	3	1	1	—	—	—	—	1	—	—	—	3	9	12

1) Huopalahti, Haaga, Oulunkylä, Helsingin maalaiskunta ja Kulosaari. — 2) 1:stä ei tiedetä, oliko hän tuomittu.

5. Irtolaishuoltoon joutuneet henkilöt heitä koskevien henkilötietojen ja huollon perusteen mukaan v. 1940

Huoltoon joutuneita koskevat henkilötiedot	Irtolaishuollon peruste									Huoltoon joutuneita kaikkiaan		
	Kuljeksiva elämä		Työn vieroksuminen		Kerjuu		Ammatihauus	Muu peruste				
	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	M.sp.
Irtolaishuoltoon joutuneita kaikkiaan	9	—	7	—	56	1	539	73	11	145	551	696
<i>Siviilisääty</i>												
Naimattomia	8	—	7	—	40	1	398	53	3	108	402	510
Naineita, yhdessä asuvia	—	—	—	—	4	—	34	8	3	12	37	49
» erossa asuvia	1	—	—	—	3	—	48	4	1	8	49	57
Eronneita	—	—	—	—	8	—	43	5	1	13	44	57
Leskiä	—	—	—	—	1	—	16	3	3	4	19	23
<i>Syntyperä ja kasvatuspaikka</i>												
Aviosyntyisiä	8	—	5	—	56	1	473	66	9	135	483	618
kotona kasvatettuja	7	—	5	—	54	1	437	60	8	126	446	572
kodin ulkop. kasvatettuja...	1	—	—	—	2	—	36	6	1	9	37	46
Aviottomia	1	—	2	—	—	—	64	7	2	10	66	76
kotona kasvatettuja	—	—	1	—	—	—	40	6	2	7	42	49
kodin ulkop. kasvatettuja...	1	—	1	—	—	—	24	1	—	3	24	27
Syntyperä tuntematon	—	—	—	—	—	—	1)2	—	—	—	1)2	1) 2
<i>Ammattiryhmä</i>												
Virkamiehiä y.m.s.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Maanviljelijästä tai sen sivu- elinkeinoja harjoittavia ...	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	1
Itsenäisiä liikkeenharjoittajia Liikkeenkilökuntaa:	3	—	—	—	7	—	53	4	2	14	55	69
a) päällystä, työnjohtajia	—	—	—	—	—	—	13	1	—	1	13	14
b) työntekijöitä	1	—	—	—	1	—	26	1	1	3	27	30
Tehdas- y.m. ammattityöntek. Muita työntekijöitä	1	—	2	—	12	—	169	26	2	41	171	212
Merimiehiä ja kalastajia	3	—	5	—	33	—	58	34	—	75	58	133
Yleisten laitosten palvelusk.	—	—	—	—	—	—	2	2	—	2	2	4
Yksityisten palvelijoita	—	—	—	—	—	1	198	—	1	—	200	200
Muun elinkeinon harjoittajia ..	1	—	—	—	3	—	5	1	3	5	8	13
Ilman varsinaista tai tunnet- tua elinkeinoa olevia	—	—	—	—	—	—	14	1	2	1	16	17

6. Irtolais- tai alkoholistihuoltoon joutuneet henkilöt rikollisuutensa, irtolaisuutensa tai väkijuomien käytön alkamisiansä mukaan v. 1940

Huoltoon joutuneiden rikollisuus, irtolaisuus tai väkijuomien käyttö alkoi heidän ollessaan	Irtolaishuoltoon joutuneet						Alkoholistihuoltoon joutuneet								
	Teki ensimmäisen rikoksen			Joutui ensimmäiseen irtolaiskäsitteilyyn			Teki ensimmäisen rikoksen			Joutui ensimmäiseen irtolaiskäsitteilyyn			Alkoi käyttää väkijuomia		
	Mp.	Np.	M.sp.	Mp.	Np.	M.sp.	Mp.	Np.	M.sp.	Mp.	Np.	M.sp.	Mp.	Np.	M.sp.
Alle 18 v.	23	26	49	17	44	61	18	1	19	23	1	24	136	3	139
18—20 »	29	56	85	35	193	228	49	—	49	21	—	21	228	3	231
21—24 »	15	50	65	32	176	208	36	—	36	47	1	48	109	6	115
25—29 »	14	30	44	22	76	98	37	—	37	39	2	41	40	1	41
30—34 »	7	14	21	16	24	40	28	—	28	35	—	35	10	1	11
35—39 »	2	5	7	12	18	30	13	—	13	16	1	17	6	—	6
40—44 »	5	1	6	7	8	15	5	2	7	9	3	12	1	—	1
45—49 »	—	1	1	1	4	5	4	1	5	6	—	6	1	—	1
50—54 »	1	—	1	1	3	4	1	—	1	3	—	3	1	—	1
55—59 »	—	—	—	—	1	1	—	—	—	2	—	2	—	—	—
60— »	—	—	—	—	2	4	—	—	—	—	—	—	1	—	1
Ikä ilmoittam.	8	10	18	—	2	2	12	—	12	—	—	—	—	—	—
Kaikkiaan	104	193	297	145	551	696	203	4	207	201	8	209	533	14	547

1) Näistä toinen kotona ja toinen kodin ulkopuolella kasvatettu.

7. Alkoholistihuoltoon joutuneet henkilöt heitä koskevien henkilötietojen mukaan ikäluokittain v. 1940

	18—20 v.		21—24 v.		25—29 v.		30—34 v.		35—39 v.		40—44 v.		45—49 v.		50—54 v.		55—59 v.		60— v.		Kaikki ikäluokat		
	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	M.sp.		
	Alkoholistihuoltoon joutuneita kaikkiaan	1) ¹⁾ 5	1	11	—	48	1	92	2	135	2	94	2	75	3	40	1	20	2	13	—	533	14
<i>Alkoholistihuollon peruste</i>																							
Vaarallisuus	—	—	—	—	1	—	7	—	5	—	2	—	4	—	—	—	1	—	—	—	20	—	20
Häiriö tai pahennus	1	—	4	—	20	—	35	2	43	—	26	2	24	1	13	1	5	—	4	—	175	6	181
Elatusvelvollisuuden laiminlyönti	—	—	1	—	6	1	9	—	19	—	13	—	8	—	8	—	2	—	2	—	68	1	69
Läheisen henkil. rasit. joutuminen	1	1	—	—	6	—	7	—	11	—	4	—	5	—	4	—	4	—	2	—	44	1	45
Köyhäinhoidon tarve	—	—	—	—	1	—	2	—	6	—	2	—	3	—	2	—	—	1	1	—	17	1	18
Juopumuspidätykset	1) ¹⁾ 3	—	5	—	14	—	32	—	51	2	47	—	31	2	12	—	8	1	4	—	207	5	212
Vapaaehtoisuus	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	2	—	2
<i>Huoltotoimenpiteen laatu</i>																							
Varoitus	1) ¹⁾ 3	1	6	—	11	—	28	1	35	1	29	1	22	2	6	—	10	—	3	—	153	6	159
Raittiusvalvonta	2	—	3	—	22	—	35	—	57	1	46	1	35	—	24	1	8	2	5	—	237	5	242
Huoltolah., täytäntöönpanematon	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
» täytäntöönpantu ..	—	—	—	—	3	—	3	—	1	—	2	—	2	—	1	—	—	—	—	—	12	—	12
Jälkivalvonta	—	—	2	—	12	1	26	1	41	—	17	—	16	1	9	—	2	—	5	—	130	3	133
<i>Syntymäpaikka</i>																							
Helsinki	1) ¹⁾ 3	—	3	—	20	—	28	1	34	—	20	—	15	—	6	—	2	1	1	—	132	2	134
Helsinkiä ympäröivät kunnat ²⁾ ...	—	—	—	—	—	—	1	—	3	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	7	—	7
Muut Uudenmaan l:n kaupungit ...	—	—	—	—	2	—	1	—	4	—	4	—	2	—	1	—	—	—	—	—	14	—	14
» » maalaiskunn.	—	—	1	—	3	—	2	—	13	—	10	—	9	1	6	—	3	1	2	—	49	2	51
» Suomen kaupungit	1	—	4	—	11	—	20	—	33	—	17	—	17	1	6	1	4	—	3	—	116	2	118
» » maalaiskunnat	1	1	3	—	12	—	38	1	41	2	41	2	30	1	17	—	8	—	7	—	198	7	205
Ulkomaat	—	—	—	—	—	1	2	—	7	—	1	—	1	—	3	—	3	—	—	—	17	1	18

1) Näistä 1 alle 18 v. — 2) Huopalahti, Haaga, Oulunkylä, Helsingin maalaiskunta ja Kulosaari.

8. Alkoholistihuoltoon joutuneet henkilöt heidän elämänsä koskevien tietojen mukaan ikäluokittain v. 1940

	18—20 v.		21—24 v.		25—29 v.		30—34 v.		35—39 v.		40— v.		Kalkki ikäluokat			
	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	M.sp.	
Alkoholistihuoltoon joutuneita																
kaikkiaan	1) 5	1	11	—	48	1	92	2	135	2	242	8	533	14	547	
<i>Asui pääasiassa v. 1940</i>																
Kotona	1) 2	1	4	—	22	—	38	2	50	1	95	4	211	8	219	
Asukina	1	—	3	—	4	—	10	—	23	—	42	1	83	1	84	
Yömajassa	—	—	1	—	8	—	19	—	27	—	61	—	116	1	117	
Muualla	2	—	3	—	14	1	25	—	35	—	44	3	123	4	127	
<i>Työshäde huoltovuonna</i>																
Työssä olevia	1) 1	—	7	—	41	—	74	2	110	2	214	4	447	8	455	
Työttömiä	4	1	4	—	7	1	18	—	24	—	26	3	83	5	88	
Pysyväisesti työkyvyttömiä	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	2	1	3	1	4	
<i>Saanut köyhäinhoitoa v. 1940</i>	1) 2	—	3	—	12	—	31	—	31	1	66	3	145	4	149	
<i>Saanut köyhäinhoitoa ennen huoltoon joutumista</i>	2	—	5	—	29	—	66	1	103	1	172	7	377	9	386	
<i>Käsitelty irtolaisuudesta (herjuus- ta) ennen v. 1940</i>																
Ei käsitelty	1) 5	1	9	—	33	1	59	1	81	1	145	2	332	6	338	
Varoitettu	—	—	1	—	11	—	2) 21	1	28	—	50	1) 2	111	2	113	
Toimitettu kotikuntaan	—	—	1	—	1	—	4	—	13	—	19	—	38	—	38	
Määrätty yleiseen työhön	—	—	—	—	3	—	8	—	13	1	28	5	52	6	58	
<i>Rikollisuus</i>																
Tuomittu 0 kertaa	1) 3	1	8	—	29	1	45	2	80	2	165	4	330	10	340	
» 1 kerran	1	—	—	—	5	—	16	—	28	—	36	4	86	4	90	
» 2 kertaa	1	—	2	—	7	—	12	—	6	—	12	—	40	—	40	
» 3 »	—	—	1	—	4	—	7	—	8	—	12	—	32	—	32	
» 4 »	—	—	—	—	3	—	12	—	13	—	17	—	45	—	45	
<i>Tuomittu v. 1940</i>	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	3	—	3	
<i>Pidätetty juopumuksesta v. 1940</i>																
Koko vuonna 0 kertaa	2	1	1	—	16	1	27	2	32	—	62	1	140	5	145	
» » 1—2 »	—	—	2	—	12	—	22	—	28	—	62	2	126	2	128	
» » 3 »	1) 3	—	8	—	20	—	43	—	75	2	118	5	267	7	274	
<i>Huoltoon jouduttuaan</i>																
0 kertaa	4	1	6	—	27	1	42	2	57	1	116	4	252	9	261	
1—2 »	1) 1	—	2	—	9	—	26	—	29	—	59	1	126	1	127	
3 »	—	—	3	—	12	—	24	—	49	1	67	3	155	4	159	
<i>Sairasti sukupuolitautia v. 1940</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	1	
<i>Sairasti keuhkotautia v. 1940</i>	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	4	—	6	—	6	

9. Juopumuksesta pidätettyjen Helsingissä asuvien henkilöiden juopumuspäivät kuukausittain ja viikonpäivittäin v. 1940

Kuukausi	Miesten	Näisten	Yhteensä	Miestä kohden	Näistä kohden	Viikonpäivä	Miesten	Näisten	Yhteensä							
Tammikuu	577	38	615	1.11	1.08	Maanantai ..	1,829	184	2,013							
Helmikuu	679	53	732	1.15	1.15	Tiistai	2,077	202	2,279							
Maaliskuu	470	57	527	1.11	1.03	Keskiviikko ..	1,974	183	2,157							
Huhtikuu	1,171	90	1,261	1.58	1.20	Torstai	2,190	167	2,357							
Toukokuu	1,001	76	1,077	1.24	1.16	Perjantai	2,129	195	2,324							
Kesäkuu	1,496	121	1,617	1.23	1.26	Lauantai	2,774	189	2,963							
Heinäkuu	1,528	134	1,662	1.31	1.21	Sunnuntai ...	1,227	181	1,408							
Elokuu	1,713	175	1,888	1.25	1.19											
Syyskuu	1,587	152	1,739	1.28	1.15											
Lokakuu	1,464	160	1,624	1.20	1.15											
Marraskuu	1,310	129	1,439	1.17	1.14											
Joulukuu	1,204	116	1,320	1.36	1.09											
Koko vuosi	14,200	1,301	15,501	1.93	1.78	Koko vuosi	14,200	1,301	15,501							

1) Näistä 1 alle 18 v. —

2) 1 tapaus ei aiheuttanut toimenpidettä.

10. Juopumuksesta pidätetyt Helsingissä asuvat henkilöt iän, syntymäpaikan ja pidätyskertojen lukumäärän mukaan v. 1940

	Alle 18 v.		18—20 v.		21—24 v.		25—29 v.		30—34 v.		35—39 v.		40—44 v.		45—49 v.		50—54 v.		55—59 v.		60— v.		Kaikki			
	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	M. sp.	
Pidätettyjä eri henkilöitä	39	7	216	35	374	81	1,225	126	1,506	143	1,406	113	987	89	705	61	485	33	218	20	178	20	7,339	728	8,067	
<i>Syntymäpaikka</i>																										
Helsinki	17	1	91	5	108	14	315	13	310	18	242	11	165	15	123	10	69	3	32	1	24	2	1,496	93	1,589	
Muut Suomen kaupungit	10	2	41	6	70	20	285	31	363	35	323	24	237	18	159	14	92	9	33	1	25	5	1,638	165	1,803	
Suomen kauppalat	—	—	6	—	9	—	36	3	56	5	50	3	27	3	15	1	22	2	3	1	8	3	232	21	253	
» maaseutu	12	2	73	24	176	46	564	77	739	85	761	73	529	50	388	35	286	18	138	17	114	10	3,780	437	4,217	
Ulkomaat	—	—	4	—	9	—	22	1	36	—	30	2	26	3	19	1	16	1	12	—	7	—	181	8	189	
Tuntematon	—	2	1	—	2	1	3	1	2	—	—	—	3	—	1	—	—	—	—	—	—	—	12	4	16	
<i>Pidätyskertojen luku</i>																										
1940																										
1 kerta	34	7	178	25	284	57	882	78	1,036	91	919	73	614	57	451	37	324	22	155	13	136	19	5,013	479	5,492	
2 kertaa	4	—	21	5	45	12	197	22	243	27	206	20	164	17	114	15	68	7	30	1	23	—	1,115	126	1,241	
3 »	—	—	10	3	17	8	55	10	86	15	98	10	68	4	46	3	39	1	11	4	7	1	437	59	496	
4 »	—	—	3	1	13	2	26	8	37	6	49	2	39	3	24	3	13	1	5	1	4	—	213	27	240	
5 »	1	—	1	—	6	—	24	4	34	2	36	1	24	4	18	1	17	—	5	—	2	—	168	12	180	
6—9 »	—	—	1	—	7	2	34	3	44	1	62	4	30	4	36	1	13	—	6	—	2	—	235	15	250	
10— »	—	—	2	1	2	—	7	1	26	1	36	3	48	—	16	1	11	2	6	1	4	—	158	10	168	
<i>Pidätetyistä henkilöistä</i>																										
<i>oli</i>																										
Syytteeseen asetettuja	2	1	50	2	60	6	229	7	252	10	266	10	188	10	135	5	99	4	37	2	21	—	1,339	57	1,396	
Ei ennen pidätettyjä...	36	6	164	27	228	52	610	62	655	57	564	44	357	40	239	21	179	14	81	6	80	9	3,193	338	3,531	
Alkoholisteina rekister.	1	—	3	—	14	1	60	2	128	—	175	6	147	4	95	4	53	—	22	3	19	3	717	23	740	
Irtolaisina rekisteröityjä	—	—	7	17	9	32	26	56	26	54	22	33	25	23	12	15	9	6	5	2	3	1	144	239	383	
Kaikkiaan pidätyskert.	47	7	297	60	580	130	1,995	233	2,810	242	2,908	222	2,358	163	1,480	110	985	64	417	48	323	22	14,200	1,301	15,501	
Näistä johti syytteeseen	2	1	59	3	64	7	263	7	324	10	337	11	251	11	169	5	120	4	48	2	27	—	1,664	61	1,725	

11. Katsaus köyhäinhoitoa varten asetettujen huoltokansliain kansliatyöhön v. 1940

	Vastanoitettuja anomuksia	Erväytyen anomusten ilmoituskä	Lähetettä huoltolautakunnan alaisiin			Maksusitoumuksia			Läkke- ja sairaan-hoitolaryke-määräykset	Annettuja koti-avustuksia	Suoritettuja eläkkeelle-antomaksuja	Suoritettuja hoito- hoitomaksuja	Suoritettuja matka-y.m. avustuksia	Annettuja hautaus-avustuksia	Annettuja varato- muustodistuksia	Annettuja muita todistuksia	Muita asioita	Asioita yhteensä
			kunnallisroihin	työläisroihin	työttöihin	sairaaloihin	päiväkoteihin	muihin laitoksiin										
<i>Kansliat</i>																		
I	7,314	188	—	—	—	160	10	—	776	13,758	—	—	26	1,609	584	3,349	27,774	
II	7,336	361	—	—	—	220	—	—	1,475	18,153	—	—	32	524	1,924	1,320	31,345	
III	6,821	515	—	—	—	260	10	—	1,474	25,814	—	—	38	1,135	1,453	1,929	39,449	
IV	8,478	507	—	—	—	280	2	—	2,488	14,501	—	—	49	2,811	607	720	30,443	
V	8,662	364	—	—	—	303	—	—	685	19,343	—	—	46	2,105	283	2,818	34,609	
VI	6,490	465	598	47	413	515	—	266	776	11,036	13	2,499	45	96	355	—	1,951	25,565
VII	9,048	178	—	—	—	307	5	—	629	22,304	—	—	41	2,577	225	3,900	39,214	
Yhteensä ¹⁾	54,149	²⁾ 2,578	598	47	413	³⁾ 2,045	27	266	8,303	124,909	13	2,499	45	328 ⁴⁾	11,116	5,076	15,987	228,399
<i>Kuukausi</i>																		
Tammikuu ...	4,326	185	84	2	7	101	—	12	456	6,711	—	339	1	27	832	392	928	14,403
Helmikuu ...	3,861	160	64	6	25	110	—	12	506	7,851	—	260	4	24	987	424	1,013	15,307
Maaliskuu ...	4,285	155	97	5	27	100	—	18	647	8,454	5	114	1	14	902	404	1,201	16,429
Huhtikuu ...	5,778	284	51	3	69	187	1	28	724	12,201	—	397	—	24	1,089	525	1,892	23,253
Toukokuu ...	4,528	240	38	10	52	223	1	26	851	11,405	—	111	3	46	938	382	1,513	20,367
Kesäkuu ...	3,904	192	21	1	25	160	12	32	745	10,243	—	138	3	28	755	448	1,441	18,148
Heinäkuu ...	4,149	149	26	3	41	204	1	23	684	10,229	1	280	10	33	796	239	1,343	18,211
Elokuu ...	4,552	196	33	2	26	188	—	13	730	10,584	—	124	5	39	730	337	1,080	18,639
Syyskuu ...	4,808	224	20	2	40	186	8	20	689	11,365	—	149	4	23	807	443	1,315	20,103
Lokakuu ...	5,204	316	23	3	36	216	—	29	846	11,820	—	296	5	18	1,834	444	1,617	22,707
Marraskuu ...	4,670	269	85	4	46	189	1	30	828	11,901	—	90	7	31	775	408	1,424	20,758
Joulukuu ...	4,084	208	56	6	19	181	3	23	597	12,145	7	201	2	21	671	630	1,220	20,074
Yhteensä ¹⁾	54,149	²⁾ 2,578	598	47	413	³⁾ 2,045	27	266	8,303	124,909	13	2,499	45	328 ⁴⁾	11,116	5,076	15,987	228,399

Muist.: Kun osa aikaisemmin köyhäinhoitoa varten asetetuissa huoltokanslioissa hoidettujen sairaaloiden maksusitoumusasioita v:n 1939 helmikuusta lukien siirrettiin rekisterikanslian tehtäväksi, on yllä olevan taulukon numeroihin — vertailuja varhaisempiin vuosiin tehtäessä — asianomaisissa viittauskohdissa lisättävä seuraavat rekisterikanslian osalta saadut numerot: ¹⁾ 3,882. — ²⁾ 1,117. — ³⁾ 1,989. — ⁴⁾ 776.